

3996

తెలుగు స్వతంత్ర

శింద్లేక్రియా, వీవు వక్కేసరికి యెందుకపోయి
 బిల్లలా వున్నానా... వీలానే వొక ఇల్లాలువచ్చి. నన్ను
 చూచి అయ్యో అని విచారించి. పలానిమందు
 వుమ్మకోవన్నది. సరే... యెన్ని త్రాగలేదుగనుక!—
 వాటిలో యిదొకటి అని తెప్పించాను. ఒకే పీసాతో
 గుఱం అగుపడింది వదినా! ఆ మాయబిమ్మ
 యేక్కడికిపోయిందో! నాకు యెప్పటి ఆరోగ్యమూ
 వచ్చింది. మా కోరికలూ పలించాయి.

స్త్రీల బుతుదోషనివారణకు
 ఆరోగ్య రక్షణకు, సంతాన సఫలతకు

లాధి

కేసరికుటీరం లిమిటెడ్, రాయపేట, మద్రాస్

తేజస్వీ సృతం

విషయ సూచిక

సంపుటి 4. సంచిక 10.

శుక్రవారం, ఆక్టోబరు 5, 1951.

ముఖచిత్రం—“యావనం”

(ఛాయా చిత్రకారుడు: వి. కుటుంబరావు)

కోదసి (కవిత) — “శార్వరి” 2

సంపాదకీయ వ్యాఖ్య 3

కాంగ్రెసు: అవకాశవాదులూ — సరిపల్లి
ద్వారక నాథ్ 5

నస్తున్న ఎన్నికలలో అతివాసుల బాధ్యత, కర్తవ్యం—
రావెళ్ళ హనుమంతరావు 9

ఆంధ్రరాష్ట్ర నిర్మాణంలో వివాదాంశాల పరిష్కార
మార్గం—కె. వి. చలపతిరావు 11

కసుగంనుల క్రమాభివృద్ధి—గుంటుపల్లి
రాధాకృష్ణమూర్తి 14

సరికొత్త పాతకథ (కథానిక)—ఎ. వి. నరసింహారావు 17

కాంగ్రెసు: ముస్లిములు—టి. యల్. యన్. 20

త్రిశంకు నరకం (కథానిక)—సత్యమూర్తి 23

గీతా స్వయంవరం (కథానిక)—సమయమంత్ర
వసంతదేవి 27

సుందరం ఉద్యోగం (స్కెచ్)—
ఆర్. యం. చిదంబరం 31

ప్రపంచ కాంతి: రష్యా ఆమెరికాలు—“అశ్వని” 33

గోడమీద నీడలు (కథానిక)—“విశ్వమిత్ర” 36

పిల్లలు: పెద్దలు (స్కెచ్)—“రమణి” 39

మంచి పిల్ల సంపంగి (కథానిక)—
బులుసు జీ. ప్రకాశ్ 42

ఉలేగింపు (కథానిక)—యం. సూరి 46

రో ద సి

“శార్వరి”

బ్రాహ్మణ పాదుస్తున్న చలి
 తెలిదు అడవుల సింగారం
 నా గాయాలు అజేయగేయాలు
 ఎడారి వాదిలే నిశ్వాసం
 చుక్కల కొత్త సంగీతం
 నా హృదయం తప్పుడు
 ఇనుము ఎప్పుడూ
 గిలకచప్పుడు పాట
 అణగిన స్త్రీకంఠం బాట
 కొడిగట్టిన దీపపు కాపం
 నిశ్చల నిశీఠంలోంచి
 ఏడుస్తున్న కాంతం
 అయస్కాంతించిన క్రాంతం
 మెరుపు కొండా చెబ్బలు
 విప్లవ పరిక్లమనం
 భూమిని తిన్న
 పోయిన న్న గిరిశిఖరం
 వేళ్ళు పాకిన ఎన్నాళ్ళు
 రాళ్ళు నీళ్ళి?
 పుస్తకాల మరలో
 తల దూర్చిన నరుడా
 వానరుడు నయం
 హయం గొప్ప భయం
 కలుగులో వుండను వెలుగు
 తెలుపులో కలిసిన తలపు
 నీ ముఖంమీద ఓకటి
 సముద్రపు అలలు
 ఉపరిభాగం మీద
 కాంతిల సృత్యం
 సత్య గుప్త్యం
 చిత్తు కుప్త్యం
 గడియారం ముల్లు
 పిడుగుల జడి
 అడుగుల సడి
 నీ చుట్టూ కమ్మిన శేను
 శేనులో కలిసిన సువ్య
 “అంతములేని
 ఈ భువనమంతయు

స్వతంత్ర

సంపుటి-4
సంచిక-10

ఆక్టోబరు 5, 1951.

ప్రచురణ :
ప్రతి శుక్రవారం

అభ్యుదయం అవిభాజ్యం

రానున్న ఎన్నికలగురించి తన కెంత
మాత్రమూ ఆందోళనలేదని యిటీ
వల సందీత నెహ్రూ అభయం
యిచ్చాడు. ఆయన ఆందోళన పడు
తున్నది వేరేవిషయం. ఈతరు మునతీ
యునకుల ఆలోచనలు ఏ విధంగా
ఉన్నాయి? వాళ్లు దేశభవితవ్యగురించి
ఏమిటి ఆలోచిస్తున్నారు? ఏయే కాల
ప్రభావాలు వాళ్ళ మనస్సులమీద పని
చేస్తున్నాయి? వీటిగురించి ఆయన ఆం
దోళన. ఇక ఆయన సంకల్పం: వాళ్ళకి
విశ్వమత్యాన్ని బోధించి వాళ్లు కుల,
మత, విభేదాలకు అతీతమైన ఏకజాతీయ
దృష్టి అలవడచుకునేటట్లు చేయటం.

ఎన్నికల గురించి ఎంతమాత్రమూ
ఆందోళనలేని నెహ్రూ అప్పుడే భారీ
యెత్తున కాంగ్రెస్ ఎన్నికల ప్రచారం
ప్రారంభించాడు. గత ఆదివారంనాడు
లూథియానా (పంజాబ్)లో ఆయన
ప్రసంగించిన బహిరంగ సభకు లక్షకు
పైగా జనం హాజరవటం, జనసమ్మ
ర్థాన్ని పోలీసులు లాతీలతో వెనక్కు
నెడుతూంటే, ఆయనే స్వయంగా కలగ
చేసుకుని జనాన్ని సద్బుఖాటు చెయ్యడం-
యిటువంటి లాంఛనాలన్నీ సక్రమంగానే
జరిగాయి. ఎన్నికల విషయమై ఎంత
మాత్రమూ 'ఆందోళన' లేని నెహ్రూ

యిదే రిలేవ్ లూథియానానుండి కన్యా
కుమారివరకూ ఎన్నికల 'జైత్రయాత్ర'
సాగించడం, ప్రజలు లక్షలాదిగా మీ
టింగులకు హాజరై జయజయధ్వనాల
చెయ్యడం, మహాశ్మాగాంధీ, కాంగ్రెస్
పురాణప్రతిష్ఠ స్తోత్రం, యీ వేడుకలన్నీ
కోలాహల భరితంగా జరిగడం, త్వం
లోనే దేశం చూడబోతున్నది.

ప్రజల్ని ఆకర్షించడంలో నేడు భారత
దేశో నాయకులలో సందీత నెహ్రూను
మించిన వాళ్ళెవరూ లేరు. నాలుగు
సంవత్సరాల కాంగ్రెస్ పరిపాలన తర
వాత ప్రజాశీవసం పూర్తిగా ఆధోగతి
పాలయింది. నెహ్రూ హయాంలోనే
యిది జరిగింది. అయినా ప్రజలు నిన్న
మొన్నటి వరకూ ఆశలు నెహ్రూ
పైననే పెట్టుకున్నారు. ఇప్పటికైనా
దేశాన్ని వీడిస్తున్న అరిష్టా లేవీటో
ఆయన సరిగా పోల్చుకుంటే, పోల్చు
కుని ధౌర్యంగా వాటి నెదుర్కుంటే,
కొంతలో కొంత దేశాన్ని ముందుకు
తీసుకు వెళ్ళగలడనే ఆశ ఆనేకుల
కున్నది. దురదృష్టవశాత్తూ ఆ రెండూ
చెయ్యడానికి పూనుకోవడం మానేసి,
ఆయన యింక వేటిమీదనో విరుచుకు
పడి, యింకేవేవో మన కష్టాలన్నీటికీ
కారణం అని, తన ఆలోచనా శక్తిని

సంక్లిష్టం చేసుకుని మనలో నిస్పృహ
యినుమడింప చేయడం జరుగుచున్నది

‘కమ్యూనిజం’ ఆయన ప్రత్యేక
శత్రువు. దేశాభ్యుదయాన్ని కోరే
వారిలో ఎవరికీ యీ విషయంలో ఆయన
తో పేచీ లేదు. మత దురహంకారాన్ని
ఏ ద్రవ్యవాదీ సహించదు. ఇటీవల
నెహ్రూ యీ టిక్కెట్ల పుస్తకాన్ని
ప్రచారసాధనంగా తీసుకుని, దేశానికి
అన్ని విధాలా అడ్డు తగులుతున్నది
కమ్యూనిజమ్ అనీ, దాన్ని నిర్మూలించి
లిప్తినేగాని మనకు మోక్షం లేదనీ,
పదేపదే మరల్చి చెప్పిస్తున్నాడు.
ఆయన ప్రత్యేక ఆగ్రహానికి గురి అయిన
వి హిందూ మహానిభ, రాష్ట్రీయ
స్వయంసేవక సంఘం, జనసంఘం.
కమ్యూనిజమ్ గుర్తకి తీసుకున్నది
పై మూడు సంస్థలే అన్నట్లు ఆయన
మాటాడాడు. దేశవిభజన తర్వాత
ఇండియాలో ముస్లిములు ‘కమ్యూనిజమ్’
బీజాలు విస్తరిస్తూ చేయడానికి
అవకాశం లేదన్నాడు కానీ ఏనాడైతే
నెహ్రూ యీ విధంగా బహిరంగంగా
అభిప్రాయపడ్డాడో. అదేరోజున మద్రాసు
లో ముస్లింలీగ్ నాయకుడు జనాబ్
మహమ్మద్ ఇస్మాయిల్ ప్రసంగిస్తూ,
ముస్లింలీగ్ సంస్థ ప్రత్యేకంగా ఉండి
తీరవలసిందే అన్నాడు. మెజారిటీ వర్గానికి
ప్రత్యేక సంస్థ అనవసరం అనీ, మైనారిటీ
వర్గానికి అత్యవసరమనీ, ఆయన
అభిప్రాయం. ఇక ఒక మెజారిటీ మైనారిటీ
వర్గాలను ఇస్మాయిల్ మతప్రతిపదికగా
వాదాడని మరిచిపోకూడదు. దేశంలో
విధిగా రెండు ప్రత్యేకమైన విభిన్న
సంస్కృతులు ఉన్నాయని ఆయన
బల గుడి చెప్పాడు. భారతరాజ్యాంగం

యీ “సత్యాన్ని” అంగీకరించి, మైనారిటీ
వర్గం (అనగా ముస్లింవర్గం) ప్రత్యేక
సంస్థను ఏర్పరుచుకునే హక్కు గుర్తించి
చిదని కూడా హెచ్చరించాడు.

‘కమ్యూనిజమ్’ నిర్మూలించబడాలన్నది
ఉదాత్తమైన, అత్యవసరంగా సాధించవలసిన,
ఆశయం కానీ, ఎలాగన్నదే ప్రశ్న. పదేపదే
అరిచి కేకలు వేసినంతమాత్రాన అది
తొలగిపోదు. నేడు దేశాన్ని ఇట్టి పీడిస్తున్న
నాస్థి అది కానే కాదు. రోగలక్షణాన్ని
రోగం గా భావించకుంటున్నాడు
నెహ్రూ. మత ప్రస్థితిని ఓక జాతీయత
ప్రజలకు అలవడేటట్లు చెయ్యాలంటే,
ముందు ప్రజల ఆర్థికస్థితి చక్క
బరచాలి. కాశ్మీర్ లో షేక్ అబ్దుల్లా
దీన్ని ఎలా సాధించాడో పండిత
నెహ్రూయే వర్ణిస్తున్నాడు. కానీ,
యిక్కడ తన చేతిలోఉన్న కాంగ్రెస్
సంస్థ, ప్రభుత్వం, నానాటికి ధనికవర్గాల
చేతుల్లో కీలుబొమ్మలుగా వ్యవహరించి
ప్రజాకంటకంగా పరిణమిస్తూంటే,
అరికట్టలేకపోయాడు. కాంగ్రెస్ తప్ప
లేకని రాజకీయపార్టీలు తమ ఎన్నికల
ప్రణాళికలలో ‘అరచితిలో వైకుంఠం’
చూపిస్తాయని ఆయన హెచ్చరిక గత
ఎన్నికలపుడు కాంగ్రెస్ చేసిన వాగ్దానాల్లో
ఒదోవంతు కాంగ్రెస్ ప్రభుత్వాలు నెరవేర్చినా,
నేడు దేశానికి యీ గతిపట్టి “కమ్యూనిజమ్”
యీ విధంగా చెలరేగక పోవును. ప్రజల
ఆర్థికస్థితితో నిమిత్తంలేని రాజకీయాలు
ఉండవు. ఆర్థికరంగంలో అభివృద్ధి నిరోధక
శక్తులకు అండగా నిలిచినవాళ్లు పండిత
నెహ్రూ లేకని రంగాల్లో అభివృద్ధి నిరోధకుల్ని
అరికట్టలేడు.

కాంగ్రెసు - అవకాశ వాదులు

సరిపల్లి ద్వారకనాథ్

కాంగ్రెసు సంస్థపై ప్రజానీకానికి విస్తృత అసంతృప్తి అవిశ్వాసముగా తలగించి, వారి భక్తి విశ్వాసమును తొలగించి, వారి కేంద్రీకరిత చేయుటకు నెహ్రూ భానుకాని ఘోషనాదని చెప్పుచున్నాడు. కాంగ్రెసు పార్టీకి ఇటువేరు తెచ్చి, రెండు నాలుకలతో వ్యవహరిస్తున్న “పెద్దమనుషు”లంతా సంస్థ బతుకు నడవచున్నదని నెహ్రూ స్పష్టంగా చెప్పేడు. వానితో అంత వరకు వదిలిగా అచారిత్రంగా ఉన్న కాంగ్రెసును గుర్తుకొని, ఉపగ్రహాలు రక్షణమే మేలుకొని, సంస్థలో అనుష్ఠానాన్ని మరింత బలపరుచుకొని తిష్టవేసుకొని తూర్పున్నది. కాంగ్రెసు సంస్థలో ఆసనీతి, స్వాగతము చెప్పి పోగడంవలన వేరయ్యారనేక ద్వారా, కృపకానీ, పి. సి. ఫోర్డ్ వంటి వ్యక్తులందరూ కాంగ్రెసునుండి బయటకు నడిచేరు. కాంగ్రెసు ప్రభుత్వాన్ని ఇద్దరుండి నింపితేనే గాని ప్రజలకు మోక్షంలేదని భావించి, వీరు ప్రజాపార్టీ నాసించారు. ఇదే అభిప్రాయముతో అనేక పార్టీలు బయలుదేరినవి. ఏకవిధంగా కాంగ్రెసును చెబుతాయన ప్రధాన సమస్య గనుక ఈ పార్టీలు ప్రతిపక్షవర్గములతో అనుకూలమైన ప్రదేశాల్లో చేతులను కలపటానికి సిద్ధంగా ఉన్నవి.

ఈ పరిస్థితులలో కాంగ్రెస్ పరువు ప్రతిష్ఠలు కాపాడేందుకు కంకణం కట్టుకొని నెహ్రూ మర్కెట్ కమిటీని పూర్తిగా సంస్కరించాలనీ, “కాంగ్రెస్ లో నాతనోరైజము కలిగినదనీ, దానిలో అపూర్వ వివరణ వచ్చినదనీ ప్రజాసామాన్యం భావించేటట్లుగా” చెయ్యాలని ప్రయత్నించి విఫలమైనాడు. నెహ్రూజీ ప్రకటించిన క్రొత్త మర్కెట్ కమిటీ సభ్యుల జాబితా వలన ప్రజలకు పూర్తిగా అకాథంగమయింది. మర్కెట్ కమిటీ పునర్నిర్మాణముద్వారా

నెహ్రూ తన ఆశ కులను పాఠివలేదన్న విషయం సర్వజన విదితము.

కాని కాంగ్రెసు సంస్థ తిరిగి నిర్మితమైనదనీ, కాంగ్రెసునుండి బయటకు నడిచిన వ్యక్తులు తిరిగి కాంగ్రెసులో చేరవలసినదనీ, నెహ్రూ అహ్వనాలు జోరుగా విసరుతున్నాడు. ఈ అహ్వనాన్ని అందుకొని అపుడే కాంగ్రెసులో తిరిగి ప్రవేశించాలని చాలమంది చూస్తున్నారు. ఈ విషయమై “విజిల్” పత్రికలో సంపాదకీయము వ్రాస్తూ ఆచార్యకృపాలనీ “ఇప్పటి ప్రభుత్వమును పూర్తిగా మార్చినట్లుగాని ప్రజలకు మోక్షంలేదని భావించి కాంగ్రెసునుండి వైకొలిగినవారు, తిరిగి ఈ నాడు ఈ నెహ్రూ అహ్వనాన్ని స్వీకరించి కాంగ్రెస్ లో చేరే, అది అవకాశవాదం అని పిలుచుకోదా?” అని అన్నారు. ఇది ముమ్మాటికి శిథ్యం.

కాని తిరిగి కాంగ్రెస్ లో చేర సంకల్పించుకొన్న యీ పెద్దమనుషులంతా అంటున్న దేమిటంటే, మర్కెట్ కమిటీ పునర్నిర్మాణం ద్వారా కాంగ్రెసు ‘పరిశ్రమయింది కనుక తాము కాంగ్రెసులో తిరిగి కలవడానికి అనుకూల పరిస్థితులు ఏర్పడినవని, నాతన మర్కెట్ కమిటీ సభ్యుల జాబితాను పరిశీలించిన పిమ్మట “కాంగ్రెసు యథాప్రకారంగానే ఉండగల”దని జోష్యం చెప్పిన శ్రీ కిద్దాయ్ సహితము తన అభిప్రాయాన్ని తిరిగి ఈ నాడు మార్పుకోవడం మానే ఆచ్చగ్యం వేస్తోంది.

పాత మర్కెట్ కమిటీ యొక్క ఇద్దరు పాత కార్యదర్శులు తొలగింపబడినారు కనుక కాంగ్రెసు సంస్థ కల్పవరహితమైనదని, తన అసంస్థలో తిరిగి చేరడానికి ఏ అవసరములు లేవని అన్న శ్రీ కిద్దాయ్ ప్రకటనలో ఎంత నిజం ఉన్నదో మనం గ్రహించగలము. పాత మర్కెట్ కమిటీ కార్యదర్శులలో అపుడే ఒకరు మరణము ఘటనల్లో చోటు చేసు

కాని. “దేశ నీవా” భారం మీద వేసుకున్నాడు! క్రొత్తగా కొర్రదర్బులుగా నియమింపబడ్డ క్రీలర్ బహుమార్ కాత్రి, క్రీనివాస మల్లయ్య గారు ప్రజానీకానికి సరిక్రొత్తవారు. పైగా విషమపరిస్థితులను ఎదుర్కొన వలసియున్న నేటి కాంగ్రెస్ సంస్థకు యిట్టి అనామకము, అనుభవముచాలని వ్యక్తులు, కొర్రదర్బులుగా నియమింపబడడం ఆ సంస్థను మరింత బలపీన మొనర్చుటే కాగలదు.

అయినప్పటికి “నెహ్రూ కాంగ్రెస్ ఎక్సింగ్ కమిటీ” యార్పివేసేరు కనుకనూ, నిజాయితీ, శక్తిసామర్థ్యాలు కలవాళ్ళ కాంగ్రెస్ అభ్యర్థులుగా వుండాలని ప్రకటించేరు కనుకనూ, నెహ్రూ యిట్టి విషయాలపై పట్టుదల చూపు తున్నప్పుడు సహాయం చేయడం తమ విధ్యుక్త ధర్మం కనుకనూ, కాంగ్రెస్ బయటనే ఉండి పోషడానికి తగిన కారణాలు కనిపించటంలేదని శ్రీ కిద్దాయ్ సెలవిచ్చేరు. మంచిదే. కాని ఏ ఆశయం కొర్ర ఎక్సింగ్ కమిటీ పునర్నిర్మాణము జరిగిందో ఆ ఆశయం పాదించబడ్డదా? నిజాయితీకి కట్టుబడినవ్యక్తులే కాంగ్రెసు అభ్యర్థులుగా నియమించబడాలని నెహ్రూజీ చెప్పినంత మాత్రాన, అట్టిది జరుగుతుందన్న “గార్వంటి” ఏమిలేదే.

కాంగ్రెసు లో చేరడానికి ముందు కలకత్తాలో సెప్టెంబరు 28న లేదీన జరుగనున్న కె. యం. పి. పార్టీ కార్యవర్గములో మిత్రుల సలహా తీసుకోవలసినదని, అంతమాత్రాన వారి నిర్ణయానికి తమ బద్ధుడు కావాలన్న అవసరం ఎంతమాత్రం లేదని శ్రీ కిద్దాయ్ అన్నారు. సమావేశమయింది గాని ఈ విషయమై ఇంకా ఏ నిర్ణయము జరగలేదు. ప్రజాపార్టీని ఎంత మాత్రమూ రద్దు చేయబోమని స్పష్టం చేసిన

ఆచార్య కృపలానీ, డాక్టరు ఘోష్ మొదలైన వారు ఎలాగు కిద్దాయ్ ను వదిలిపెట్ట గలరు? మిత్రులు కిద్దాయ్ నిర్ణయానికి ప్రతిఘటనగా ఉన్నప్పటికీ ఈయనకు కాంగ్రెస్ లో చేరవలసిన వుంటే ఆ విధంగా చేస్తారన్నమాట! అంత మాత్రానికి మిత్రుల సలహా ఎందుకో? ఇంకా కిద్దాయ్ ఎట్టి నిర్ణయానికి రాలేదు. డాక్టరు అంబేద్కరు రాజీనామాను నెహ్రూ ఆమోదించడం, త్వరలో రాజాజీ తన రాజీనామా పత్రాన్ని దాఖలుచేయబోవడం, ఇవి కిద్దాయ్ భవిష్యత్ నిర్ణయాన్ని బహుశః నిర్ణయించగలవేమో!

ఇదే విధంగా కాంగ్రెస్ లో చేరవలసినదని నెహ్రూ ఘోష్ ను, మధ్యప్రదేశ్ ప్రజాపార్టీ నాయకులను అవ్వనించేడు. కాంగ్రెస్ లో చేరడానికి శ్రీ ఘోష్ నిరాకరించేడు. తిరునామ్మూరు ప్రజాపార్టీని వదులే. కాంగ్రెసులో చేరనున్నారని శ్రీ ఇలాకాంట్ వెల్లడి చేసేరు. ఇదే విధంగా కాంగ్రెసు నుండి బయటకు వడచిన ప్రజాపార్టీ నాయకులు మరికొందరు తిరిగి కాంగ్రెసులో ప్రవేశించుటకు ఆలోచిస్తున్నారు. ఏదీ ఎలా ఉన్నప్పటికీ ప్రజాపార్టీని రద్దు చేయనని కృపలానీ ఉద్ఘాటిస్తున్నారు. కృపలానీ అన్నట్లు ఏమీ తిరిగి కాంగ్రెస్ లో చేరలే అవకాశవాదులుగా ప్రజలు గ్రహిస్తారు.

అయితే ఒక మాట మాత్రము పశుసత్యం. “ఎక్సింగ్ కమిటీ పునర్నిర్మాణం ద్వారా కాంగ్రెసులోని కుళ్లు, అవినీతి, స్వార్థము మొదలైనవి ఔషధ మొనర్పబడ్డాయి. అంగు చేత మేము కాంగ్రెసులో చేరుతాము” అని వీరు తలచిన కాంగ్రెసులో కాలు పెట్టకుండా ఉండటమే వారు చెయ్యవలసిన మొదటి పని. అది అత్యవసరం కూడా.

నాగపూర్, అక్టోబర్ 1—ఇప్పుడు మధ్యప్రదేశ్ మంత్రులుగా పుష్ప వారు వచ్చే ఎన్నికలలో గెలుస్తామా అనే ఆందోళనలో పడ్డాడు. ముఖ్యమంత్రి శ్రీ శుక్లా, సివిల్ సప్లయమంత్రి శ్రీ గోపాలరావు కాళే మూడవ నియోజక వర్గాలకు అర్జీలు దాఖలుచేశారు. అధికమంత్రి శ్రీ. డి. కె. మహతా గెలుపొందే అవకాశాలు లేనని కూడా వార్త వచ్చింది —ఆంధ్రప్రభ వార్త.

(48వ పేజీ తరువాయి)

కున వచ్చారు. పచ్చ తోరణాలు, రంగురంగుల కాగితపు తోరణాలతో పల్లెం తా కళకళలాడుతుంది.

పెండ్లిపీటల పనులన్నీ పూర్తి చేసుకున్నాక పూలేగింపు పూల్లోకి బయలుదేరింది. చుట్టూ గ్యాస్ లైట్లు వెలుతురు పూరివరకు విరజిమ్ముతున్నాయి. కుర్ర కారంతా జట్టుజట్టుగా బానా కర్రలు చేతబూని బారులు తీరి ముందు నడుస్తున్నారు. అడుగడుక్కి అంచలు వేస్తున్న యువకులంతా కత్తిసాములతో కదంత్రోక్తుతున్నారు. నుస్తీపట్ల నైపుణ్యానంతా నెమరు వేస్తున్నారు. ఆలలతో ఒక్క ఇసు రిసురునూ నడిపూరిలో వున్న మాధవయ్య ఇంటి ముందు మెట్టనేకారు. మెట్టచేరుటం తోటే మేళాలన్నీ మరింత మ్రోగుతున్నాయి. సన్నాయి స్వరాలకు డోళ్లు ముక్తాయంపులు పలుకుతున్నాయి. చలి కాపున్న తప్పెట్లకు

కణకణమని వరసలు పలికిస్తున్నారు. మధ్య తరగతి గైరుత మొఖం చూద్దామన్నా కనపడటం లేదు. ఇంక బీద బిక్కుంతా బజార్లోకివచ్చారు. దానిలో కొందరు కర్రలు పట్టి ప్రక్కనే నిలబడి వున్నారు.

ఇంటిముందు చేరి ముఖం నలుపు చేస్తున్నందుకు మాధవయ్యకు అరికాలి మంట, ననాళాని కంటింది. బజారంతా కావలసినంతమంది కాపులు కనపడటం చూచి, “మాస్తారే? రాండి” అంటూ ముందుకు బయలుదేరాడు. పక్కనే పదిమంది పళ్లు కొరుక్కుంటూ కోపు కాస్తున్నారు. “ఆపండి, ఆపండిరా! మా మాదిగలకు మదమెక్కి కాక పోలే పూలేగింపు ఏమిటి?” అనే మాధవయ్య మాటతో అంతా నిశ్శబ్దమైంది. ఎగురు మాట లేకపోవటంతో మాధవయ్యకు మరింత గుమగగింది. మాటల్లోనే మల్లతారమవున్నాడు.

దిగ్గులు

జలుబులు

కుదుపు

గొంతు పుండు

ఇన్ ఫ్లమేషన్

బ్రోంకైటిస్

మరియు రొమ్ము,

క్యాన్సర్ల సంబంధమైన

ఇతర వ్యాధులు.

మీ గొంతు పుండు బాధను నివారించండి.

అమృతమైన పెప్స్

PEPS

వైద్యులు ఈ ప్రక్క వాటి నివారణను సిఫారసు చేస్తారు.

గొంతుపుండువలన ప్రమాదకరమైన వ్యాధులు వృద్ధియై, రొమ్మును, క్యాన్సర్లకాన్ని ఏకీకరిస్తాయి. వెంటనే పెప్స్ బిల్లలను చప్పరించండి. పెప్స్ వెంటనే మీ గొంతుపుండు బాధను ఉపశమింపజేసి, గ్రీములను సుంహరిస్తుంది. మీ రొమ్ము, క్యాన్సర్లకాని పుండ్లను, వాపులను పెప్స్ నివారిస్తుంది. పెప్స్ క్యాన్సర్లకు మరింత ముందస్తుతుంది. పెప్స్లోని బొవధ ప్రాయమైన సారములు మీ గొంతుక, క్యాన్సర్లముల ద్వారా, సరాసరి మీ క్యాన్సర్లకే చేరుకుంటాయి. అందుకే పెప్స్ అమృతంగా పనిచేస్తుంది.

పెప్స్ ఆంటి సెప్టిక్ గొంతు, రొమ్ము బిల్లలు

Agents: DADHA & CO, P. T. MADRAS

“మాట్లాడలేం? వెనక్కు తిరగండి. తిరిగినంత వరకు తప్పు తమించాం” అని, చేతి కర్రను అడ్డం తిప్పి మలేయబోయాడు. వెనకనుండి బానా కర్ర ఒకటి బట్టాడుతూ నెత్తిన పడేటప్పటికి దానికితోడు కాపుల కర్రలు కూడా మోఢవియ్య మిదనే కోలాట మోడేటప్పటికి క్రిందపడి మన్ను తిన్నాడు. పక్కనున్న పది మందిని సహితం పట్టి పచ్చడి పచ్చడిగా నల గేశారు. ప్రతివాడూ చేతికండించాంతో చితక పొడిచారు. అంతలో రామిగాడు “ఇంక ఆపండి బుద్ధి వచ్చి ఇకనైనా బాగా బతకమనండి” అని కేక వేసినంతనే వూర్తిర్లు వూడమండా నదలి పెట్టారు.

పూలేగింపు విజయ చిహ్నంగా నడికర్ర

కడపజిల్లాలో కరువు

గ్రృత ఏడాది కడప జిల్లాలోని అనేక ప్రాంతాలలో టైల్లు పూర్తిగా పోయాయి. మూడేండ్ల నుంచి సరిగా పండని ప్రాంతాలు కొన్ని వున్నాయి. పైగా ఈ ఏడాది సైకిం సెక్టెం బరు వరకు పర్నాలేవు. ఇటీవలనే వర్షంకొద్దిగా పడ్డా సరిగా పడును కాలేదు. అయినా కాలం చాటిపోతుందని విత్తనం సాగించారు. నాలుగు అయిదు దినాలలో వర్షం లేకపోతే మొలచిన టైల్లుకూడ ఎండిపోతాయి.

రెండు, మూడు నెలలనుండి, గ్రామాలలోని వ్యవసాయకూలీలు, రిజిటరేషన్లు పస్తులుంటూ వచ్చారు. మధ్యతరగతి రైతులు అప్పు, సప్లీ తెచ్చి కొనుక్కొని లింటూ కాలాన్ని గడిపారు. కొని యిప్పుడు గ్రామాలలో గింజ లేమాత్రం లేవు. నూటికి మూడు రూపాయల వడ్డీ చొప్పునగూడా పరపతి బాక్సుగా పుట్టడం లేదు. దీనితో మధ్యతరగతి రైతాంగం కూడా పస్తులుండటం సామాన్యమైపోయింది. ఇక పేదల సంగతి చెప్పనవసరమేలేదు. గ్రామాలలో పనులులేవు. రెండు కోజాల కొకపారి గూడా తిండి తొరుకుటలేదు. గ్రామాలనుంచి పేదలు నలస పోతున్నారు. కాయా, కసులో తిండా మని కొందరు కొందలకు పోతున్నారు.

మేర లేక పనులు చనిపోతున్నాయి.

నాదాలు అవ్వాయి కుప్పల్లాగా అకౌకాన్నంటు తున్నాయి. పూలేగింపు ఏ అడ్డు ఆపులేకుండా ముందుకు నడిచింది. రామిగాడు జనాన్ని మాత్తూ చేతులెత్తుతుంటే అందరూ దంపతులకు దీవెన లిస్తున్నారు. వీధి వీధి నిడువకుండా తిరిగారు. మనక ఏకట్లు మాయవయి తూర్పు వెలుతురు విజియ్యు వేళకు పల్లెకు సయన మయ్యారు. కాపులంతా పూరి చివర వరకు కలసి వెళ్ళారు. అంతలో ఒకడు పరుగెత్తు కుంటూవచ్చి “అలేయ! మాధవయ్య సర్కారును సాయం తీసుకొస్తాడంటరా” అన్నంతనే అందరూ నవ్వారు. “ఇంక వాడి చావుకేగా సర్కారు సాయం” అనుకొని అందఱు ఇండ్లకు చేరారు.

కొందరు అయినకొడికి అమ్మివేస్తున్నారు. కపెలబావులలో నీరు లేదు తోటపైరులు కూడా ఇబ్బతినే ప్రమాదమేర్పడినది. కొన గలిగిన కొద్దిమంది రైతాంగానికి గూడ, గ్రామాలలో ధాన్యం దొంకుటలేదు. రూపాయకు 1½ కేరు జోన్నలు యిస్తున్నారు. 70 కేర్ల మూట డియ్యం 130 రూ. అమ్ముతున్నది. ఆకలి బాధతో పస్తులతో బాధపడే ప్రజలు ఈ నెల 20వ తేదీన ముద్దలూరువద్ద ప్రభుత్వం ఏర్పాటు చేసి పంచుకొన్నారు. పరిస్థితి యంత తీవ్రంగా వున్నా, ప్రభుత్వం ఏమాత్రం కడల లేదు. చాక ధాన్యపు డిమాండ్ క్క- గ్రామంలో కూడా తేరివలేదు.

ప్రస్తుతం ఇప్పటికైతే నా ధాన్యాన్ని వెంటనే విరివిగా దిగుమతి చేయించి, గ్రామాలలో చాక డిమాండ్ తరవాని కొరుతున్నాం. రైతాంగానికి వుచిత ఆప్యలివ్వాలని, బీదప్రజలకు కరువు పనులు ప్రారంభించాలని, ప్రభుత్వం గడ్డి డిమాండ్ కూడా తెరవాని కోరుతున్నాం.

ఏమాత్రం వుపేక్ష చేసేనా పరిస్థితులు తీవ్రమై ఆకలి చావులకు దారి తీస్తాయని హెచ్చరిస్తున్నాము.

కడప

కె. న స్తగిరి.

అతివాదుల బాధ్యత, కర్తవ్యం

రావెళ్ల హనుమంత రావు

ఆంధ్రదేశ కాంగ్రెసు పార్లమెంటరీ బోర్డు వారు ఆంధ్రదేశంలో పోటీలను చేస్తున్నారు. ఫ్రీ పార్లమెంటు సభ్యత్వం కోసం మదరాసు ఆసెంబ్లీ సభ్యత్వం కోసం దక్షిణాస్ట్రులు పెట్టుకున్న పంచలాలది అభ్యర్థులను పేరు కలుసుకుంటున్నారు.

ఆంధ్రదేశానికి సంబంధించినంత వరకు మాటలపై పీట్లకు దాదాపు వెయ్యి దక్షిణాస్ట్రులు వచ్చాయి. దీన్ని బట్టి నిర్ణయించుకోవచ్చును, కాంగ్రెసు టికెట్టు విలువను. దాని విలువ పెరిగిపోయిందని పాఠకులు ఊహించవచ్చు. దక్షిణాస్ట్రులకు ఇచ్చినో, వారికిచ్చి ఆశీర్వాదమిచ్చినో, పరిశీలించి కాంగ్రెసు టికెట్టుకోసం ఎలాంటి వారు దక్షిణాస్ట్రులు పెట్టుకున్నాలో తెలుస్తుంది. ఇది తెలుసుకున్నప్పుడు కాంగ్రెసు టికెట్టు కిన్నెలైన విలువ గూడా తేలిగ్గానే అర్థమవుతుంది.

నిన్న మొన్నటి వరకు బ్రిటిష్ పరిపాలనా సాధానికి మూలనిర్మాణాలుగా నున్న హిందూవిద్వంతులూ నేడంతో ధైర్యంగా కాంగ్రెసు టికెట్టుకోసం దక్షిణాస్ట్రు పెట్టుకున్నారు. కొంగవ్యాపారం చేసే ప్రజలను దోచుకుని లక్షల కొలది రూపాయలను సంపాదించుకున్నవాళ్లు కాంగ్రెసు టికెట్టుకోసం దక్షిణాస్ట్రు పెట్టుకున్నారు. కరువు, కాటకాల కారణమై ప్రజలు “అన్నమా రామచంద్రా” యని అలమటించుతూంటే, వేలకొలది బస్తాల బియ్యాన్ని గోడౌన్లలో దాచే ప్రజల ప్రాణాలతో చెలగాటమొడిచి ప్రభుత్వంలో కాంగ్రెసు టికెట్టు కావాలంటున్నారు. గతకాలంలో ఆసెంబ్లీ సభ్యత్వం గలిగివుండి గూడా తమ నియోజకవర్గంలోని ప్రజలకు మాత్రం సహాయం చేయలేకపోయిన పెద్దమనుష్యులంతా తిరిగి తమకే కాంగ్రెసు టికెట్టు కావాలంటున్నారు. ఇంతకు పూర్వం తమకెలాంటి పదవులు లేకపోయినా

తమ మట్టలకో స్నేహితులకో వున్నాయని చెప్పి వారివారా ప్రజలకు కావలసిన సహాయం చేయించుతామని మోసగించి లాభాలు పుచ్చుకున్నవారంతా ఈసారి కాంగ్రెసు టికెట్టు కావాలంటున్నారు. పల్లెల్లో హరిజనులకున్న బాధలేమిటో వాటినివారలకు మార్గలేమిటో. తెలుసుకోవడానికి గూడా ప్రయత్నం చేయకపెద్దలు, ఇంత వరకు హరిజనాభ్యుదయానికి ఎలాంటి కృషి చేసియుండని పెద్దలు నేడు హరిజన పీట్లు కావాలంటున్నారు.

ఇది కాంగ్రెసు టికెట్టుకు విలువ పెరగటమో తగలమో మనం ఊహించుకోవచ్చును. ఇలాంటి అల్లాటప్పారకమంతా సామాన్య సభ్యులుగా చేరానికి గూడా శక్యంగాని నిబంధనలతో నిండియున్న కాంగ్రెసుకు యీ నాడింత బలహీన స్థితి ఎందుకు వచ్చింది? దీనిరెండు కారణాలున్నాయి.

మొదటి కారణం కాంగ్రెసు పేరుతో ఆసెంబ్లీలకుగాని, పార్లమెంటుకుగాని నిలబడి దలచుకున్నవారు ప్రజాసేవ తప్పనిసరిగా చేయాలనే నిబంధన లేకపోవడం.

కాంగ్రెసు టికెట్టు సాధారణ చేసుకొని పై పీట్లను సంపాదించుకున్నవారు తమ నియోజకవర్గంలో కనీసం నెలకు పదిహేను గోడౌన్లైనా ప్రజా సమస్యలమీద పనిచేయాలనే నిబంధన పెట్టిలే ఎంతమంది కాంగ్రెసు టికెట్టు కావాలనేది తెలిసేది. ప్రభుత్వం చేసే నిర్ణయాలకు ఇప్పుడు ఆసెంబ్లీ సభ్యులకు ఆచరణలో యెలాంటి సంబంధాలు లేవు

అధికౌత్పత్తి చేయాలని ప్రభుత్వం నిర్ణయం చేసినదనుకుందాం. అధికౌత్పత్తి యెలా సాధ్యమౌతుంది? ఇది సాధ్యంకావాలంటే ఉత్పత్తిచారుడైన రైతుకెలాంటి సౌకర్యాలు కలుగ చేయాలి? వ్యవసాయ సమస్యను తక్షణమే పరిష్కరించాలని, నున్నే వానికే ధూమిపై హక్కు

కలుగ చేయాలని రైతుకు కావలసిన యెరవులు, విత్తనాలు, వ్యవసాయ పనిముట్లన్నిటినీ సకాలంలో సరైన ధరలకు అందచేయాలని పంట బోంబల మరమ్మతు చెయ్యాలని, మురుగు బావు ఎడతల నేర్పరచాలని, ఇవన్నీ జరిగినప్పుడే అధికొత్పత్తి కృషి జయప్రద మవుతుందనే సంగతి అసెంబ్లీ సభ్యులు గట్టిగా ప్రభుత్వానికి చెప్పురు. ఈ సాకార్యాశ్రమి లేనికొంఠిలో రైతు విప్లవవాడే నిస్సహాయ స్థితిలో వుండి అధికొత్పత్తికి పూనుకోవడం లేదు. కాబట్టి గ్రామాల్లో రైతులపద్ధతెల్ల ప్రభుత్వ నిర్ణయాన్ని నెరవేర్చుమని ప్రబోధం చేయలేరు.

అట్లాగే ధాన్య సేకరణ విషయం గూడదు. ధాన్య సేకరణకు పూనుకునేటప్పుడు రైతుకుటుంబాల పరిస్థితులను గూడా గమనించాలని, వారి కుటుంబాలకు కావలసిన నిత్య జీవితావసరం ఎక్కువలనుగూడా కంట్రోలుధరల కింద చేయడం అవునదమని, దీన్ని గుర్తించి పనిచేసినప్పుడు ధాన్య సేకరణ కొర్యక్రమము సులభంగా జయప్రద మౌతుందని ప్రభుత్వంతో చెప్పలేరు. ఇటు రైతులదగ్గరొచ్చి తమ ఖర్చులకు సోగా మిగిలిన ధాన్యం వెంటనే కరువు ప్రాంతాలకు పంపించడానికి సహాయపడమని చెప్పురు.

అటు ప్రభుత్వం చేసే నిర్ణయాలతోగాని, ఇటు ప్రజలు పడే బాధలతోగాని యీ ఎం. ఎల్. ఏ. లకు మెలుమంటే సంబంధం వుండదు. వారి పనల్లా మీటింగుకు హాజరు కావటం, జీతాలు-భత్యాలు పుచ్చుకోవటం, తమకున్న పదవిని విరియోగించుకొని ఆఫీసర్ల దగ్గరకు వెళ్లి తమకో, తమ చుట్టూలకో తమ స్నేహితులకో ఏదో పర్మిట్లు సంపాదించుకోవడానికి ప్రయత్నించటం, ఇదిఫలించితే లాభాలు సంపాదించటం, ఇంతసమించిన కొర్యక్రమము ఏరికీలేదు. కనుకనే ప్రతి ఒక్కరూ తమకంటే తమ ఎట్టేట్లకోసం తాపత్రయ పడుతున్నారు.

ఇక రెండోకొరణం: ప్రస్తుతం మంత్రులుగా వున్నటువంటి పెద్దలు, పార్లమెంటరీ బోర్డు సభ్యులుగా వున్నటువంటి పెద్దల ఇతర ముతాల వారందరినీ కలుపుకొనినా వాటి నే ఉద్దేశ్యంతో

ప్రతి ముతానాయకునికి ఏదో ఒకపదవి నిస్తామని ఆశ గల్గించారు. అట్లాగే కాంగ్రెసునుండి చీలిపోయిన వారిని గూడా తిరిగి కాంగ్రెసులో కలుపుకునేందుకు పదవుల ఆశ వూపించారు.

ఈ విధంగా రకరకాల వారందరికీ ఆశలు గల్పించటంవల్లనే నేడు వారంతా కాంగ్రెసు స్టీట్లకోసం దరఖాస్తులు పెట్టుక కూర్చున్నారు. తమకే గనుక స్టీటు ఇవ్వకపోతే కమ్యూనిస్టులనో కలుస్తామనో. లేక స్వతంత్రంగా కాంగ్రెసుకు హోదాగా నిలుస్తామనో యిదిరించుతున్నారు.

మొదలైన యీ నాటికి కాంగ్రెసు గ్రామీణ పూర్తిగా బజారున పడింది. కాంగ్రెసు చరిత్రలో ఇంతకుముందు చెన్నమూ లేనటువంటి బలహీనస్థితి ఏర్పడింది. దీని కాంతులు ప్రస్తుతం అధికాంశానున్న పెద్దలని చెప్పక తప్పదు.

వారిపైనుగూడా విదోవిధంగా వివిధ ముతాలవారిని సంగోషపెట్టడానికి ప్రయత్నించవచ్చును. అందరూకలసి పని జేయడం అసంభవం. ఇదివరకటిలాగ అన్ని స్టీటు కాంగ్రెసు నాలుమకోవడంగూడా అసంభవం. కాంగ్రెసు పెద్దల ఎన్నో తంటాలుపడి పేరును ఎక్కువ సాధించినా, తుమ్మిల్ పూడేలాగుండే యీ ముతాల కలయిక బాక్యతంగాదు. పొంగి పొరలి వెచ్చే ప్రభావతల వైశిష్ట్య ప్రవాహంలో ఈ ముతాలన్నీ బట్టుకపోవడం తప్పదు.

అయితే యీ పని దానంతటనే జరుగదు. ప్రజాప్రయోజనాల పతనం గావించేందుకు ప్రజలంతా పూనుకోవాల్సి వుంటుంది. దొంగలు దొంగలు డోళ్లు పంచుకున్నా గా జరిగే కుట్రలను ప్రజలు నెరసింపించాలి. సలహాను దొరికినప్పుడు కుట్రదారులకు తగిన బుద్ధి చెప్పడానికి ప్రజలు సంసిద్ధులై వుండాలి. ఈ విధంగా ప్రజల్లో ప్రాతినిధ్యం అధికం గావడానికి, ప్రజా శక్తి సంఘటిత గావడానికి తగిన కృషి చేయవలసిన బాధ్యతం అతివాద సంస్థలపై వుంది. అతివాద వ్యక్తులపై వుంది. అతివాదులంతా ఎక్కువై పనిజేస్తే ఈ యెన్నికల్లోనే కాంగ్రెసు చేసే అవకాశం పనులకు తగిన సమాధానం జెప్పవచ్చును.

వివాదాంశాల పరిష్కార మార్గం

కె. వి. చలపతిరావు

స్టార్ గొల్లపూడి సీతారామకృష్ణగారు 36 కోజులపాటు నిరశననీక్ష సాగించారు. సత్వరాంధ్రరాష్ట్ర నిర్మాణానికి యోజితమైన ఆచార్య విశ్వబాభావేగారు హామీనిస్తూ, ముందుగా ఆంధ్రరాష్ట్ర నిర్మాణం ఆధికార పూర్వకంగా ప్రకటించి జనరల్ ఎలక్షన్ తరువాత అది కార్యరూపం దాల్చగల చట్టాలు వైకొనాలని స్వామి సీతారామ్ గారి అభిప్రాయమైనట్లుగా సదరు భావేగారు నెహ్రూగారి తెలియజేశారు. సదరు హామీ నాధానంచేసుకుని స్వామి సీతారామ్ గారు తమ నీక్షను విరమిస్తూ ఆర్జోబరు రెండవ లేడిలోగానే ఆంధ్రరాష్ట్ర నిర్మాణం గల గాలనిగాను కోరుతున్నట్లు విశ్వబాభావేగారికి తెలియజేశారు. స్వామి సీతారామ్ గారి అమూల్య ప్రాణాలు కాపాడినందుకు చాల సంతోషం. కాపాడినందుకు విశ్వబాభావికి ఆంధ్రులందరి ధన్యవాదాలు. అయితే వీరిద్దరి మాటలకు సమన్వయం ఎలా కుదర్చాలో తెలియనివారు సీకింద్రాబాదులో వైద్యనాథన్ గారి సలహా తీసుకోవచ్చు.

సీతారామ్ గారి నీక్షకాలంలో స్వామి సీతారామ్, కేంద్ర రాష్ట్ర ప్రభుత్వాల వైకొనాల మధ్య పరస్పరం లాంఛన ప్రాయమైన ఉత్తర ప్రభుత్వాలూ, టెలిగ్రాములూ, ఎడతెగకుండా నడిచాయి. వ్యక్తులు కొందరు ఆంధ్రదేశంలోనూ, కేంద్ర రాష్ట్ర ప్రభుత్వ వర్గాలలోనూ పలుకుబడి సంపాదించుకోవడానికి ఈ అవకాశాన్ని జాగ్రత్తగా వినియోగించుకున్నారు. స్వలాభంకోసం ఆంధ్రదేశ ప్రజల శ్రేయస్సుకు ఇతరుల కమ్మకుంటున్న వ్యక్తులు బయలుదేరారు. కొందరు క్రొత్తగా దేశభక్తులైనారు. ఈ కపు వ్యక్తులందరినీ మన హాళి క్రొత్తకాదు. ఇట్టి వ్యక్తులంటే ఎట్టి ఒడంబడికైనా నిమిషాల్లో కుదురుతుంది. ఇట్టివారి

ఆసరాచూచుకుని విభజనసంఘ నివేదికపట్ల ఆంధ్ర తమిళ కర్ణాటక రాష్ట్ర కాంగ్రెసు సంఘాలూ, మద్రాసు ప్రభుత్వమూ తమ ఏకగ్రీవామోదాన్ని తెలియజేస్తే ఆంధ్రరాష్ట్ర తక్షణం నిర్మిస్తామని పండిట్ నెహ్రూ ఆంధ్ర రాయ బారపల్లానికి వాదానం చేశారు. దీన్ని వాదానం అనేకంటే మడత పేరీ అంటేనే బాగుంటుంది. విభజన సంఘ నివేదిక ఒక్క గూడు పుగాణి నిర్ణయమవుతున్న బరగల అన్యాయాలకు ఆంధ్రులు తలఒడ్డేపక్షంలో పై ఒడంబడిక కుదరటానికే అంగీకారం పట్టవరీ, దురదృష్టవశాత్తు ఆంధ్రజాతి నెత్తినొడికి ఎక్కి కూర్చున్న కొందరు ఆంధ్ర కాంగ్రెసు వ్యక్తులు తప్పు ప్రముఖాంధ్ర నాయకులు మాన్తూమాన్తూ అన్యాయానికి తలఒడ్డగనీ, పండిత నెహ్రూకు తెలియదా? నెలను. అయినప్పుడు అట్టి ఒడంబడిక జరిగితే రాలనటంలో ఆరంభం? ఒకవేళ ఆంధ్ర, తమిళ కర్ణాటక రాష్ట్ర కాంగ్రెసు కమిటీలూ, మద్రాసు ప్రభుత్వమూ విభజన సంఘ నివేదికను ఏకగ్రీవంగా ఆమోదించినప్పటికీ, ఆంధ్ర కాంగ్రెసులో కాక ప్రజలలో అధిక బలంగల నాయక ప్రముఖులు దాన్ని ప్రతిఘటించరని గ్యారంటీ ఏమిటి? ఒకవేళ ప్రతిఘటిస్తే రాష్ట్ర సమస్య మళ్లీ మొదటికి రావలసిందేగదా! ఎలాగైనా మధ్యవర్తుల జోక్యం స్వామి సీతారామ్ గారు సూచించినట్లు తప్పనిసరి అయి తీరుతుంది. అంతేకాని ఏకగ్రీవమైన ఒడంబడిక కుదరటమనే తత్వం వృథా కాలయాపనకు తప్పు కార్యసాధనకూ, సక్రమ సమస్య పరిష్కారానికీ పనికిరాదు. అసలు విభజన సంఘ నివేదికలోని వివాదాంశాలు ఏమిటి? ఏయే సమస్యలపై మధ్యవర్తుల తీర్పు అవసరం?

చెన్నపురి వివాదాస్పదమైన విషయంకాదు. కానక్కరలేదు కూడా. మద్రాసుపై ఆంధ్రులు తమ హక్కును ఎదులుకోవాలనటం ద్వారా

మనకు న్యాయంగా హక్కున్నదని జె. వి. పి. తమ రిపోర్టులో గుర్తించారు. తదితర కౌన్సిలు నాయకులు మీద ఆ మతము పునరుద్ధాటిస్తూ దాన్ని బలపరిచారు. రాష్ట్రం కోసం మనమా హక్కును ఒకరునున్నంతవల్ల ఎన్నేనప్పటికీ లేదు. ఇవాళ ప్రభుత్వంలో ఆధిక బలం కల తమిళులు మద్రాసును యొక తమిళ మయం చేసినప్పటికీ సామ్రాజ్య లెక్కలు సేకరిస్తే ఆంధ్రులూ తమిళులూ ఇందుమించి సమాన నిష్పత్తిలో ఉన్నట్లు కలక తప్పదు. ఆంధ్ర జనాభా సగానికి సగం ఉన్నంత మాత్రాన మద్రాసు సగగాన్ని హక్కుగా ఆంధ్ర రాష్ట్రంలో చేర్చాలని పట్టుపట్టటం చాల అక్రమం, అలా అని, న్యాయంగా మనకు సగం రావలసి ఉన్నప్పటికీ, మద్రాసులాంటి సిటీని నడిమికి రెండుగా చీల్చాలనటం, ఎంతో తప్పునిది పరిస్థితుల్లో తప్ప మరీ అవసరం. పోతే మిగిలిన పరిష్కార మార్గం ఒక్కటే. అది బొంబాయి నగర విషయంలో అవలంబింపబడు పద్ధతి, అది మద్రాసును పరిసర ద్విభాషా ప్రాంతాన్ని కలిపి ప్రత్యేక రాష్ట్రంగా చెయ్యటమే. పార్టీలు, సిక్కులు వైరాలు అల్లుకొంటూ కులమ మినహాయిస్తే బొంబాయి జనాభాలో రెండే భాషలు మాట్లాడే వాళ్లు. వాని మహారాష్ట్రలూ, గుజరాతీలూ. మళయాళీలు, కన్నడాలను మినహాయిస్తే మద్రాసులో ఆంధ్ర, తమిళ భాషలు రెండే. బొంబాయిలో ఉన్నంత విరివిగా కాకపోయినా మద్రాసులో కూడా పార్టీలు, సిక్కులు వైరాలు లేకపోలేదు. సైబరాహ, జనసంఖ్యలో మాత్రమే మద్రాసు బొంబాయిలో క్షేపించింది. అట్టి బొంబాయిని కాస్మాపాలిటన్ సిటీగా అగ్రనాయక శ్రమం తమ రిపోర్టులో గుర్తించినప్పుడు మద్రాసును ఎందుకు గుర్తించరారు? బొంబాయి వలె మద్రాసు కాస్మాపాలిటన్ సిటీ కాదని ఎవరే నాకు తర్కాలతో తీర్చానందినప్పటికీ ఆంధ్ర తమిళుల వ్యత్యం కేంద్రాల దృష్ట్యవైనా ప్రత్యేక రాష్ట్రంగా చెయ్యటమే దాని భవిష్యత్తును నిర్ణయించటంలో ఉత్తమమైన పరిష్కార మార్గము. మద్రాసును తమిళుల కివ్వటానికి శివప్రసాద్ నిర్ణయం జరుగు

తుందని మాకేమీ భయపడేమాటలేవు. మద్రాసును ప్రత్యేక రాష్ట్రంగా చెయ్యటానికి వీలేదని వాదించే వారికి సమాధానంగా మాత్రమేకొన్ని విషయాలను వైసే పేర్కొన్నాను. కనుక ఎలా చూచినా మద్రాసు సుసంస్థ వివాదాస్పదం కానవ్వనింలేదు. అంతేకాని మద్రాసును మొట్ట మొదట ఆంధ్రులు నిర్మించానీ; 1639లో చంద్రుని రాజు గుఱు ఇండియా కంపెనీ వారికి దత్తం చేశాడనీ; ఈస్టు ఇండియా కంపెనీ చేతుల్లోంచి 1716లో ఫ్రెంచివారి చేతుల్లోకిపోయి 1749లో ఫ్రెంచివారిలో సంభవించిన తిరిగి ప్రెజిడెంటు హక్కు తిరిగివచ్చినట్లు మేజార్ మిసిసు ప్రభుత్వ నర్తాలలో పలుకుబడి సంపాదించి మద్రాసులో ఆంగ్లభాషా నాగరికతలను ధూని చేశారనీ, మద్రాసు ఇంతివృద్ధిలోకి రావటానికి ఆంధ్రులే ముఖ్యకారణమనీ, ముతరాసు చెన్నపులోని “ముతరాసు” మద్రాసుగానూ, “చెన్నపుపట్టణము” చెన్నపట్టణముగానూ కాలక్రమేణా మార్పు చెందినవని, మొదలైన పదాలేని చరిత్రకాని, పేర్లలో కలిగిన పరిణామాలు గాని మనకీనాడవలసింది. ఇక్కడ ఒక సంగతి ఉదాహరణ. స్వాతంత్ర్యం ఆవిర్భవించే గనుక తమిళనాడుకు ఉత్తర పరిమార్పు పొందుకొవాలనీ ఒకానొక తమిళనాడుకు ఉన్నదానికి సమాధానంగా, కన్యాకుమారి పద్దసున్న వట్లూరు తెలుగుపేరు గనుక ఆంధ్రరాష్ట్రానికి దక్షిణ పరిమార్పు వట్లూరు కొవాలని శ్రీ నాగ్గ వెంకటేశ్వరరావుగారు ఒకప్పుడు పోల్చగా అన్నారు. చరిత్రను బట్టి, పేర్లనుబట్టి, అక్కడక్కడ దొరికే శిలాశాసనాలను బట్టి, చేసే వాదం వాదంకోసమేగాని దానిపల్ల ప్రయోజనం లేదు. కళ్ళ కళ్ళలో సమేపన్నట్లుగా వాదం వాదంకోసం కాదు వాదం కోసం చేసే వాదం ప్రకారమే వ్యవహరించి దలిస్తే దక్షిణమున కన్యాకుమారి ఆగ్రం నుండి ఉత్తరాన ఆజంతా ఎల్లారాగులూ కూర్చునకటక వరకూ గల ప్రాంతమంతా ఆంధ్ర రాష్ట్రాంతరాగ్నకమై తీరవలసిందే గదా! మెటి రియలిస్టుకు ఆత్మవాదం ఎంతో, భావసిద్ధాంత వాదికి నాటికవాదం కూడా అంతే.

సరిహద్దులు: లింగ్విస్టిక్ ఛేసిన్ పై భారత రాష్ట్రాల పునర్విభజన జరిగినప్పుడు ఆయా భాషాప్రాంత నాయకులతో సామరస్యపూర్వక చర్చలద్వారా గాని, బౌండరీ కమిషన్ ను నియమించిగాని సరిహద్దుల్ని సవరించుకో వచ్చు. ముందు ఆంధ్రరాష్ట్ర మేర్పడితే మిగిలిన భాషా రాష్ట్రాలేర్పడటాని కెంతోకాలం పట్టదు. ప్రస్తుతం మద్రాసు మినహాగా ఎ. పి. సి. సి. గారిన్ డిక్షన్ లో గల ఉత్తర విశాఖ, దక్షిణ విశాఖ, తూర్పు గోదావరి, పశ్చిమ గోదావరి, కృష్ణా, గుంటూరు, నెల్లూరు, చిత్తూరు, కడప, కర్నూలు, ఆనంతపురం జిల్లాలూ బళ్లారి జిల్లాలోని ఆదోని, రాయచూర్, ఆలూరు తాలూకాలు కలిపి ఆంధ్రరాష్ట్రంగా నిర్మిస్తే సరిహద్దులలో ఏదైనా స్వల్పమార్పు లవసరమైతే పై చెప్పిన పద్ధతిననుసరించవచ్చు. కర్ణాటకులు తమ రాష్ట్రానికూడ ఇప్పుడే ఏర్పడాలి; బళ్లారి జిల్లాలోని ఆలూరు, ఆదోని, రాయచూర్ తాలూకాలలో కొన్ని భాగాలూ, కర్నూలు ఆనంతపురం జిల్లాలలోని కొన్ని భాగాలూ తమకు రావాలని వాదిస్తున్నారు. శ్రీపు కేరలకులూడ శీర్షిరాష్ట్రాన్ని కోరవచ్చు. ఇలా ప్రతిభాషయులూ తమతమ రాష్ట్రాలకోసం ఇప్పుడే ఆందోళన సాగించటమంటే, అసలు సమస్యనే మూలకు నెట్టటానికి కేంద్ర ప్రభుత్వానికి అవకాశ మివ్వటమన్న మాట. ఒకటి తర్వాత ఒకటి నొప్పున అన్నీ ఏర్పడవలసిందే. ఎవరూ కొదవరు. ఒక్క ఆంధ్రరాష్ట్రానికి సంబంధించిన సమస్యలలోనే కొన్నింటిని పరిష్కరించటాని కిప్పుడవకాశం లేనప్పుడు. అన్ని రాష్ట్రాలకూ సంబంధించిన స్వసమస్యలూ ఏక కాలంలో పరిష్కరింపబడటం అసంభవం. న్యాయతంత్ర్య సంగితి తరువాత కేంద్రప్రభుత్వాన్ని ఎదుర్కొన్న సమస్యలలో ఏ ఒక్కటి సక్రమంగా పరిష్కరింపబడలేదన్నది ఇందుకుదాహరణ. ఆంధ్రనాయకులు కూడ సరిహద్దుల విషయమై అనవసర వేళాలకు లోనుకొకపోయినట్లయితే రాష్ట్రవతరణ జరిగి లక్ష్యం సిద్ధించటమేగాక మిగిలిన భాషా రాష్ట్రవతరణకు కూడ దోహదం చేసినవారవుతారు. సరిహద్దుల విషయంకూడ వివాదాస్పదం కావసరంలేదు.

పోతే రాజధాని, ఆస్తి అప్పుల పంపకం సమస్యలు. నిజానికి సమస్యలకు సంబంధించినంతవరకు విభజన సంఘసభ్యులలో గూడు తులాణీ జరిగింది. రాజధానినికూడ ఆంధ్రదేశంలోనే వెంటనే నిర్ణయించుకోవాలని విభజన సంఘనివేదిక నూచిస్తున్నది. న్యాయ దృష్టితో చూస్తే ఆంధ్రదేశంలో రాజధానికే తగిన వసతులు ఏర్పడేవాకానో, మైదరాబాదు సంస్థానాన్ని భాషాప్రయుక్తంగా విభజించేవాకానో, తాత్కాలికాంధ్ర రాజధానిని మద్రాసులో ఏర్పాటుచేసుకోటానికి తమిళులు అభ్యంతరం చెప్పటానికి కారణం కన్పించదు. ఆంధ్రరాష్ట్రానికి, మిగతా మద్రాసు రాష్ట్రానికి సమష్టి రాజధానిగా మద్రాసు ఉండాలని సుమారు రెంతేళ్ళక్రిందటి మద్రాసు మంత్రులు తీర్మానం చేశారు కూడా. ఒకవేళ రాజధానిని ఆంధ్రదేశంలోనే ఏర్పరుచుకోవలసివస్తే దాని నిర్ణయం వెనుకపడిన రాయలసీమ నాయకుల ఇష్టానిష్టాలకు ఒది రెయ్యటం సర్కార్ల నాయకుల ముఖ్య కర్తవ్యం. ఆస్తి అప్పుల పంపకం, ఉద్యోగుల సమస్యలను మధ్యవర్తుల పరిష్కారానికి ఒది రెయ్యటం అవసరం. “మద్రాసుపై ఆంధ్రుల హక్కు” విషయమై మాత్రం మధ్యవర్తుల జోక్యాన్ని సహించమని కుమారస్వామిరాజు గారు అన్నారుట మనం అహమ్మరు ఈనాడే కాదు, ఏనాడో ఒదులుకున్నాం. కనుక ఇతర సమస్యలపై మధ్యవర్తుల తీర్పుకు తమిళులు అభ్యంతరం చెప్పరు దానివల్ల అర్థమవుతున్నది. ఆంధ్ర, తమిళ, కేరళ, కర్ణాటక భాషా ప్రాంతాలు గల మద్రాసు రాష్ట్రానికంటే ఆంధ్ర భాషా ప్రాంత మొక్కటే విడిపోయే ప్రశ్న మాత్రమే తలయెత్తిన ఈ తరుణంలో మద్రాసు విషయమైగాని, సరిహద్దుల విషయమైగాని అవసరమైనట్టి, రాష్ట్రవతరణకు తీవ్రాటంకం కాగలిగినట్టి కొత్త సమస్యల్ని సృష్టించుకోకూడదు. విభజన సంఘ నివేదికలో కూడ ప్రాంతాలకు సంబంధించిన వివాదాలు లేవు. రాయలసీమ నాయకులు కూడ లేనిపోని భయ సందేహాలకు గురికాకూడరు. ఇటు సర్కార్ల నాయకులు కూడా, ఆంధ్ర రాష్ట్రవతరణ తరువాత రాయలసీమ జిల్లాలు సర్కారు జిల్లా

అలా అన్ని రంగాలలోనూ సమానాభివృద్ధి పొందేనారు రాయలసీమ నాయకులు తమ ఇష్టంవచ్చిన విధానాలను అవలంబించటంలో ఆర్థం చెప్పకూడదు.

ఏది ఏమైనప్పటికీ ప్రస్తుత పరిస్థితుల్లో స్వామి సీతారామ్ గారు ఆంధ్ర జాతినీ గాఢ సుఖక్షయం చేసుకున్నారని నంద నీయము. మల్లి కునికీపాట్లు రాకమునుపే (ఈ వేడి చల్లూక మునుపే) రాష్ట్ర నిర్మాణం జరగాలి అని చాటి, 'నెహ్రూజీల హామీల మీద ఆధారపడి' పోరాడకూడదు. వివిధాంధ్ర రాజకీయ పరిస్థితుల మరొకమారు స్వామి సీతారామ్ గారి అధ్యక్షతన సమావేశమై ఒక గడువును నిర్ణయించి, ఆ గడువులోగా రాష్ట్ర నిర్మాణం జరిగి విభజన సంఘ నివేదికలోని ఆర్డీ అక్షర

పంపకంలాటి సమస్యల పరిష్కారానికి సిమ్మ ట్రిక ట్రిబ్యునల్ నియమించబడని పక్షంగా రాష్ట్ర వ్యాప్త సత్యాగ్రహోద్యమం తప్పనిదని కాగల పరిస్థితు లేవుడ గలనని కేంద్ర ప్రభుత్వానికి స్పష్టంగా చెప్పివ్వాలి. ఏదేనో చర్యకు యావదాంధ్రున్న సంఘటిత పనిని సర్వ సాధారణంగా చేసే బాధ్యత కూడ వహించాలి.

రాష్ట్ర నిర్మాణం జరిగేలాగా మామూలు అడ్మినిస్ట్రేటివ్ కార్యకలాపాలు తప్ప, ఆంధ్ర దేశానికి సంబంధించినంతవరకు ఆంధ్రుల ఇష్టానిష్టాలతో పనిలేకుండా ఏ విధమైన ప్రజాశక్తికూడా అమలు జరుప దడనీ, దాని సంఘర్షణ బాధ్యత తామే వహించాలి అంటుందరి, రాష్ట్ర ప్రభుత్వాన్ని హెచ్చరించటం మాత్రం మరిచిపోకూడదు.

కసుగందుల క్రమాభివృద్ధి

గుంటుపల్లి రాధాకృష్ణమూర్తి

జీవావచ్చకు పెరుగుదల శక్తి ఉంది. జీవావచ్చ పెరుగుతుంది, పెద్దదౌతుంది. విభజన క్రమంవల్ల కష్టం జీవావచ్చలో నుంచి, ఒక ఆకృతిగల వస్తువు తయారవుతుంది. ఆ వస్తువే మన పాపాయి. ఆ పాపాయి పెరిగి ఒక మనిషిగా మారుతుంది. ఈ ఆభివృద్ధి దశలలో మనోప్రస్థితి వికసిస్తుంది. కిల్లల పెంపకం అని మనం పాఠశాలంగా మనస్సు గరించి, మనో వికాసాన్ని గరించి ఆలోచించం. కడుపు నిండా పోయి ఉద్యానంలో పడేస్తే పాపాయి పోటికి పాపాయి పెద్దదౌతుంది, అని ఊరుకుంటాం. కిల్లల పెరుగుదల దశలో తల్లిదండ్రులు కనుగొనవలసిన ముఖ్య విషయాలు ఇన్ని ఉన్నాయి.

కిల్లల మనస్సు కరిగిన సీసంలాంటిది. అది ఎటులేస్తే అటు తిరుగుతుంది. దానికి ఏ ఆకృతి దిద్దితే, ఆ ఆకృతిని సులభంగా పొందుతుంది. మనిషి ప్రవర్తన అలవాటమీద ఆధారపడి ఉంటుంది. పసితనంలో ప్రస్ఫుటమైన అలవాటు ఏర్పడి ఉండవు కాని, ఏర్పడగలవు. అసలు అలవాటు అంటే ఏమిటి? అలవాటు

చైనందిన క్రమంవల్ల గానీ, స్వతస్సిద్ధంగా గానీ ఏర్పడ్డ వ్యవస్థ. ఇది మనిషి ఆస్థింకుతున్నది. ఇది శారీరకమైనా కావచ్చు, మానసికమైనా కావచ్చు. ఒక చిన్న ఉదాహరణ. నోసా ప్రాద్దున్నే అరుగంటలకు కాఫీ సేవించటం అలవాటు. ఇది అభ్యాసక్రమం వల్ల ఆస్థిమైన లక్షణం. మనిషి కాఫీ అలవాటుగో పుట్టలేదు. ఈ అలవాటు మనిషి ఆస్థింకుతున్నది. అలవాటు మనోక ప్రస్ఫుటమైన గణంకూడా ఉంది. అలవాటు జాగ్రత్తవల్ల ఆర్జితం. అది మనిషికి తెలియకుండానే జరిగిపోతుంది. తను కాఫీ తాగుతున్నానని తెలియకకట్టకుండానే కాఫీ తాగుతాడు. ఈ లక్షణం వల్ల మనస్సుకు కొంత విక్రాంతి లభిస్తుంది. సామాన్యంగా మనిషి చైనందిన క్రియలన్నీ అలవాట్ల వల్లనే జరిగిపోతున్నాయి కాని, ఎప్పుడైనా ఒక కొత్త సమస్య ఏర్పడితే, దాన్ని అలవాటు పరిష్కరించలేదు. దానికి మనిషి తన తెలివి లేకున్నా ఉపయోగించవలసిన అవసరం వస్తుంది.

పసిబిడ్డల మనసు సరిలంలాంటిది. నీరు ఎలా పాత్రలోకి పోతుందో బిడ్డలకిలం అలాగే

పరిసరాలను అనుసరించి మారుతుంది. పిల్లల నడవడిని గరించి వంశానికి మనం ప్రస్తుతం ఇస్తున్నంత ప్రాముఖ్యం అనవసరం. “అబ్బాయి గుణాలన్నీ వాళ్ళ తాతచేనమ్మా!” అనో “కులసి మొక్కలమధ్య గంజాయి మొలుస్తుందిటమ్మా?” అనో అనటం మనం గోమా విశేషమటలే. ఈ యంలో థాం మహాశయుడి ఆభిప్రాయం గమనియం. “గురలవాడూ, చొరతప్పు పోకడగా పిల్లల్లో నాటికి తొంభైలోమ్మిది పాఠ్యమన చేతులను చాటిపోయిన భూతకాలంనల్ల విప్పడవికొను. అని పిల్లలు పెరిగిన పరిసరాల నల్ల విప్పడవి. ఈ పరిసరాలలో ప్రపథమ స్థానం పిడ్డలో ఆస్వచ్ఛమైన మనస్సును తత్వంకల తల్లి దండ్రులది.

పసిపిల్లల బాలికి కొంచెం గుడ్ల స్వార్థభక్త్యూ. పిల్లల పెరుగుదల అంటే ఈ ఆపరిమితమైన స్వార్థభక్త్యం సంఘ సహజులన కట్టుబడటం అన్నమాట. పిల్లలకు ఆస్తిగా నమా, అంకాకామూ మొదలు. పిల్లలకు తల్లిదండ్రుల ప్రేమా, ప్రకంపా పొందాలనే వాంఛ ఇంతా అంతా కాదు. అలాంటి వాళ్ళు పెరిగి దండ్రులు ఈదురుతెగ్గలు పిల్లల్ని లాగించి, ఆత్మసంతృప్తిని చేతున్న వాళ్ళ స్వార్థభక్త్యు ఇరుముడింపజేస్తారు. ప్రతిదా తగు కుటుంబానిలో సంఘానికి అనుకూలని ఆదురుజేట్లు తల్లిదండ్రులు చెయ్యాలి. సంవత్సరాల తర్వాత పిల్లల ప్రాముఖ్యతని గుర్తించినట్లు తెలియాలి. మాటవరకే, అబ్బాయి పుట్టిపక్షాకే విచ్చిన దనుకుంచాం. అప్పుడు ఒక కొత్త చాక్కా కుట్టించి, పిండివాటలు చేసి పెట్టి పిల్లవాడికి తమ అభిమానాన్ని సూచిస్తే అబ్బాయి అల్ప సంగోషిగా ఉప్పొంగి పోతాడు.

బాలర జీవితాలు తల్లిదండ్రులు ఆతుకు శాంత సుఖమైనవీ, తిన్ననిరీ కావు. అబ్బాయి ఎదిగే మనస్సులో అపృథక్మనా భావోద్రేకం కలుగుతుంది. తుపాన్లూ నెలకేగుతాయి. అపృథక్మనా జీవితం, అవిగాహన గాని ప్రశ్నార్థకంగా కనిపిస్తుంది. ఇలాంటి వాటిలో ముఖ్యమైనది పెక్క్.

అబ్బాయి అమ్మనూ నాన్ననూ చూస్తాడు. వాళ్ళ ప్రవర్తన ఓమాదిరిగా ఉంటుంది. అమ్మ

ఒక్కొక్కప్పుడు తనకంటే నాన్న పెక్క్వ అదరంతో చూస్తుంది. అబ్బాయికి ఒకవిధమైన తెలిని అనూయ కలుగుతుంది. అక్కడ చూస్తాడు-అమ్మ అక్కను ఒకలాగా చూస్తుంది. తనను ఒకలాగా చూస్తుంది. వీటన్నిటికీ పసివాడికి అర్థాలు తెలివు. కారణాలు అంతకన్నా తెలివు. తెలుసుకుంచామనే సత్యాలం ఉంటుందిగానీ, తెలిపేవారే ఉండరు. ఎవరి నడిగితే ఎవలేమంటారో? ఇంతలో అబ్బాయి పెరిగి పెద్దవాడవుతుంటాడు. కొద్ది ఊహ తెలిసినప్పటినుంచి పిల్లల జీవితాలను కలవక పెట్టేది పెరిగే Sexual instinct. అపూర్వమైన పెక్క్ సంబంధమైన భారీక, మానసిక అనుభవాలు కలుగుతాయి. ఇవి యావనంలో అకస్మాత్తుగా అవతరించవు. ఇవి క్రమగతిలో తలచుకుంటాయి. బిడ్డ తన చేహాన్ని చేహం వొంపు వీని చూసి ఉప్పొంగుతాడు. ఆత్మప్రేమ ప్రబలుతుంది. క్రమేణా వివిధ పెక్క్ దశలూ బిడ్డను ఆవరిస్తాయి. ఈ విషయంలో తల్లిదండ్రులు మెలకువతో వర్తించాలి.

నేటి బాలుకే లేపటి పాటలు గాబట్టి, పెద్ద వారైన తర్వాత సంమాభ్యున్న తికి బోధపడే పాటలుగా తిరిగి చెయ్యటమే సక్రమమైన పెంపకంయొక్క ఆశయం. వయోపరిపక్వతతోపాటు ఎన్నో మనోపరిపక్వతతో నూతనలు స్వార్థరహితమైన స్థూల దృష్టి, ధైర్యమా, కఠోలను భావాలనుండి విడదీయగల శక్తి, స్వార్థదృష్టి కాక తనకంటే బాహ్యమైన స్థూల ప్రపంచ దృష్టి ఉన్నాయో? సాఫీ జీవితంలో సాతాత్తుగా ఒక క్లిష్ట సమస్య ఎదురైతే మనిషికి తన కాళ్ళమీద నిలబడి, సహనంతో దృఢ నిశ్చయంతో ఆ సమస్యను ఎదుర్కొనే ధైర్యం ఉన్నదా? ఇవి రెండుంటే తల్లిదండ్రుల శ్రమ ఫలించిందన్న మాటే.

మన కాస్త్రజ్ఞులు బిడ్డల బాగులకు తల్లిదండ్రుల దృక్పథాలు ముఖ్యకారణాలని నిరూపించారు. ఒక ప్రముఖ కాస్త్రజ్ఞుడి ప్రకారం ఆ దృక్పథాలు ఇవి: విజయమా? వికాసమా?

తల్లి దండ్రులు వాంఛించేది పిల్లల జీవితాలలో దిగ్విజయమా? లేక వారి మనోవికా

సమా? సాధారణంగా అంతా అబ్బాయి బళ్లో పట్టుగా ఉండాలనీ, బహుమనాలూ ప్రశంసలూ పొందాలనీ కోర్తారు. జీవితంలో విజయం చేకూరటానికి మానవ ప్రయత్నానికి తోడు అవకాశాలు కలిసి రావటం కూడా ఉండాలి. ఎదో ఖర్చునాలక అబ్బాయి ధైర్యులవుతాడు. తల్లిదండ్రులు వాణ్ణి తిడతారు. వాడు ఆనందం పొందుతాడు. చనువంటే ఒక పెను ధూతంగా భావించి, నాడు చనువును తప్పించుకోబానికి మార్గాలు వెతుకుతాడు. ఇటువంటి పాఠాలు తనూరైతే తత్వకూ, జాతికీ కూడా హానికరమే. కానీ, తల్లిదండ్రులు నిర్ణయించి వాణ్ణి గనక వాంఛిస్తే వాడు అభివృద్ధి చెంది గలవాడుకాకపోవచ్చును. గానీ, వాడిని మానసికంగా తలవంచుకోవలసిన అవసరం ఉండదు. ముద్దుమా? చనువూ?

లేకలేక పుడిలే తల్లిదండ్రులు పిల్లల్ని అల్లారు ముద్దుగా పెంచటం కద్దు. ఇది పిల్లలకు శ్రేయోదాయకం కాదు. శిష్యు, చనువ విభిన్నమైన తల్లిగన పిల్లలకు అవసరం. డిస్సిప్లినీ పిల్లలకు ముఖ్యం. పిల్లలందరూ నిశుమాలను పాటించాలి. నిశుమాలక్రమణకు తల్లిదండ్రులు శిక్ష విధించాలి. పిల్లలు తప్పులు చేస్తారు. సుద్దానోగం పెద్దలు అవి మాన్తూ ఊహించుకుంటూ వారిని దిద్ది, సన్మార్గంలో పెట్టాలి. ఎప్పటికీ మిలిమిరిన ముద్దుకంటే భయభక్తులతో కూడిన ఎడవు చాలా మంచిది.

అధికారమా? స్వేచ్ఛా?

పిల్లలు కేవలం మూఢులని భావించి, వాళ్ళ ముష్టాయుష్షులను పరిగణించక, అధికారం చలాయించకూడదు. వాళ్ళకు స్వేచ్ఛ ఉండాలి. వాళ్ళ ఇష్టాలను కూడా జాగ్రత్తగా చూడాలి. ఈ విషయంలో సాధారణంగా అందరింట్లో శిక్ష ఉదాహరణ, అబ్బాయి అప్సరల్ కెమిస్ట్రి తీసుకుంటానంటాడు. వాళ్ళ నాన్న “వేధవా, ఏదేం తెలుసు? లెక్కలు తీసుకుంటే ఉత్తరా అన్నింటికీ మంచిది.” అని చెప్పి పిల్లవాడి భవిష్యత్తును తన చేతుల్లో తీసుకుంటాడు. దీనివల్ల తండ్రికంటే తను లోకువైనట్లు, తనకు స్వేచ్ఛ లేనట్లు అవకుని పిల్లవాడు “వదువు ఎందుకొచ్చిన తిప్పలురా?”

అని అనుకుంటాడు.

అనుకరణమా? వ్యక్తిత్వమా?

పిల్లలు తండ్రినో, తాతనో, లేక మరొక పెద్దమనిషినో అనుకరించాలని చెప్పటంకన్నా, “నువ్వు ఒక మనిషివి; నువ్వు ఒక మేధావివి;” అని వాడి వ్యక్తిత్వాన్ని రెచ్చగొట్టి, “నువ్వెంతో ఎరువైన చెక్కలతో మాడ్చాం కానీ” అని ప్రోత్సహిస్తే, అపిల్లలకు ఉత్సాహం కలుగుతుంది.

నిరూపణమా? ప్రేమా?

కొందరు తల్లిదండ్రులు పిల్లలను గురించి, మనస్తత్వాలను గురించి తెలిక, పెద్దలని జోక్యం కలిగించుకుంటున్నట్లు మారంగా ఉంచుతూ ఉంటారు. దీనివల్ల పిల్లలకు నిరుత్సాహం తప్ప మరొక ప్రయోజనం ఉండదు. ఎంతచేసినా తల్లిదండ్రులు ఎలాగూ మెచ్చుకోరు గదా అని, అసలు విధినే నిర్వహించటం మానేస్తారు. అట్లాకాకుండా, పిల్లలు బాగా ప్రవర్తించినప్పుడు మెచ్చుకుంటూ, ప్రేమతో వాళ్ళని ప్రోత్సహిస్తూ. చనువుతో గానీ, వియతి రంగంలో గానీ తృప్తికరంగా లేకపోయినప్పటికీ నిరుత్సాహపరచకుండా “ఇహనైవా జాగ్రత్త సుమా!” అని హెచ్చరిస్తూ ఉంటే పిల్లల మనస్సు వికసించటానికి అవకాశాలు ఉంటాయి.

పిల్లలు తల్లిదండ్రుల ప్రేమకూ, విశ్వాసానికీ, ప్రశంసకూ పాశ్రులనీ, అమోఘ తల్లిదండ్రులకు నమృతమూ, గౌరవమూ ఉన్నదనీ, తాము లేక కుటుంబానికి నిరంతరం లేదనీ గ్రహించాలి. తల్లిదండ్రులు భావాలను వట్టి మాటలతో వెలిబుచ్చక, కార్యరూపంలో తమ ప్రేమను చాటటం ఉత్తమం. పిల్లలు ఇంటినిండా గలగల ముంగిలంటేనే ఇంటికీ కళ్ళ అనీ, సంసారిరాకీ సంపూర్ణత అనీ, మనస్సులకు అనందమనీ అందిస్తే తల్లిదండ్రులకూ, ఇంకా పిల్లలకూ తెలియాలి.

నేడు తాము పెంచే పిల్లలే రేపు వాళ్ళ పిల్లలను పెంచుకోవలసిన వారనీ, అందుకుగాను వాళ్ళకు తాము మార్గదర్శకులు కావాలనీ, గుర్తించి, తల్లిదండ్రులు శిశుత్వంగా భారాన్ని జాగ్రత్తగా నిర్వహించాలి.

సరికొత్త పాతకథ

వ. వి. నరసింహారావు

చందుడు లేని నల్లటి ఆకాశంలో తెల్లగా మెలుస్తున్నాయి నక్షత్రాలు. ఎవరుగా వున్న కోవల మండపం మీద గుడ్లగూబ కూస్తోంది. బయట పొలాల్లో నక్కలు శక్కి కొలదీ ఆరుస్తున్నాయి. అప్పుడే భోజనం ముగించి పిళ్ళోనికి వచ్చిన నాదప్పి సరాసరి మాయంతికి ఎవరుగా వున్న మాచూళ్ళ సావిడిమీద పడింది. గాలిలేక ప్రశాంతంగా వుండటంచేత సావిడి ఆరుగుమీద వున్న దీపం ఆకాశంలోని నక్షత్రంవలె మెలుస్తోంది. ఎవరేనా దాని పోయేబాట సారులు బసచేత ననుకున్నా. “తాగనాకి కడుపునిండా గంజేనా లేను. ఊవారం బస్తెం మొన్నటితోటే అయిపోయినాది. ఎల్లండి దాకా కామంగులు గుజలు కొలవరు. సందాల దాకా చూళ్ళో సహ చేలనక, పుట్టలనక తిరిగొస్తే గుక్కెడు అంబలి తప్ప ఏమీ లేను. ఒకడి సంపాదనమీద ముగ్గురు బతకాలంటే ఎలా గడుస్తుంది!” అని సముగుంటూన్న మా పాలికాపు అప్పిగాడి కొంతుక వినబడింది.

మొన్న నేను వేసంగి నెలవలు అయిపోయి వళ్ళేవరకూ గూడ వాళ్ళ గూడెంలోనే నివసించిన మన అప్పిగాడి కుటుంబం సావిడి ఆరుగుమీదకు మారడానికి గల కారణాన్ని పూసొస్తూనే ఆరుగురిగి సావిడిచైపు నడచాను. ఇదివరకు ఆ కుటుంబంలో అప్పిగాడు ఆనే శేరుతో మా చూళ్ళు కాస్తూన్న పది, పదకొండేళ్ళ కుర్రాడితో తప్ప మరెవరితోటీ నాకు పరిచయంలేదు. ఇదివరకే వాడి కుటుంబ చరిత్ర తెలిస్తే వాడిని చిత్రాధిగి చేసేవాడిని. కంటనే ప్రశ్నించాను.

“ఏంరా అప్పిగా! ఈ ఆరుగుమీద వుంటున్నారే?”

సూకుడుగా వున్న అంబలి ననుకుంటూ

కందుచేతుల్లోటి ఎత్తి, నోట్లో పోసుకొని, తేనుపుకూడా అయిపోయిన తిరువార జాలిగా నాకేసి మాస్తూ సమాధానమిచ్చాడు:

“నువ్వు గాడు చేసిన దొంగతనాలంటిని, చిన్నాన్న గారితోటి మేమే చెప్పేమని, కుట్టిగామా, మిగతా మాకులంవోళ్ళు మమ్మల్ని గూడెంలోంచి లెగొట్టించేశారండి” అన్నాడు.

“నువ్వుగాడు మన పనిలోనికి రావటం లేదా?” అన్నా.

లేదన్నట్లు తల వూపుతూ “చిన్నాన్న గారే మానేయమన్నారండి” అని జవాబు చెప్పాడు.

మానేయమనక ఏంకేస్తాడు? అటువంటి వాడు ఒకడు, ఒకటి రెండేళ్ళ కమతంలో పుంటే, యింట్లోవుండే గునపాలు, వారలు మొదలైనవి వాటంతట ఆనే మాయమవుతాయి. సావిడ మిద్దమీద వున్న నులకే గాకుండా, వెనుక్కు కూడా విమానాల్లాగ రాత్రికి రాత్రే ఎగిరిపోతాయి. చూళ్ళన్న సమృద్ధిగా తింటూన్న మూడునెలలుదాకా తరగని గడ్డి మేట్లు మూడుగోజలకు కూడా చాలవు. పెళ్ళిళ్ళు కార్యాటా ఆయనప్పుడు యింటికి వచ్చిన చుట్టల లిప్తోట్ల గుమ్మందగ్గరివి గుమ్మందగ్గరే మాయమవుతాయి. ఇవాళ పెద్దవిగా కనిపించిన పుల్లల గట్టలు, కేపటికే సగం తరిగిపోయినట్లు అగపడతాయి. ఇలాంటి కృత్యాలు జరిగినప్పుడు మొదట్లో మాకు ఆశ్చర్యంగానే వుండేది. రానురాను మాయంట్లో అందరికీ సుప్పిగాడిమీద అనుమానంగావుండేది. అది మొన్న నేను పట్టణం వెళ్ళినపుడు అప్పిగాడి సాక్ష్యంవలన ఋజువయియ్యంటుంది. అందుమూలంగా నువ్వుగాడు కమతం మాని వేయడం, అప్పిగాడి కుటుంబం సావిడి ఆరుగు

మీదకు మారడం ఒకేసారి జరిగివుంటాయి.

అసలు సంగతి చెప్పడం మరచిపోయాడడు. ఇండాకటినుండి అప్పిగాడి ప్రక్కనే కూర్చొని, యిప్పుడు వాడు తినేసిన మూతుడులో అంటి తాగుతోంది, వాడి చెల్లెల్లే అనుకుంటా. కాని నా సందేహాన్ని తీర్చుకోవడంకోసం వెంటనే ప్రశ్నించాను.

“ఈ పిల్లెలరా?”

“మా చెల్లెనండీ. మంగమ్మ” అని నోటిలోని చుట్ట తియ్యకుండానే జవాబు చెప్పాడు.

ఇంతలో ఒక ఎర్రని సాదా ఎత్తుమనిషి, ఒక కర్రని పూత గా కుంటుకుంటూ వచ్చాడు. మొహంలో అప్పిగాడి పోలికలు చాల అగు పడుతున్నాయి. చాలా నీరసంగా వున్నాడు. ఎముకలు పైకి కనపడుతున్నాయి. కొంచెం తలమీద వెండ్రుకలు నెరసినా నడియన్ను వాడనే చెప్పాలి. తన శక్తికిమించిన వెంటు రిని ఆ ముదం దీ పం యివ్వలేదు కాబట్టి వాడు కుంటడానికి గల కారణం వాడే చెప్పే దాకా నాకు తీరిన సమస్య అయి నిలిచింది. “ఏంరా బాబా! ఇంతసేపూ బయలుభూమికి వెళ్లడమేనా” అని అప్పిగాడు చేసిన ప్రశ్న ఈ కుంటిమనిషి అప్పిగాడి తండ్రి అవునా, కాదా అన్న నా సందేహాన్ని తొలగించింది. ఒకగంట క్రితం “ఒకటి సంపాదనమీద ముగ్గురు బ్రతకాలి” అని అప్పిగాడు అనడం మరచా ననుకుంటా.

“మీ అమ్మ కనబడదేంగా?” అని అడిగాను.

అప్పిగాడు వినబడి వినబడనట్లు పూరు కొన్నాడు.

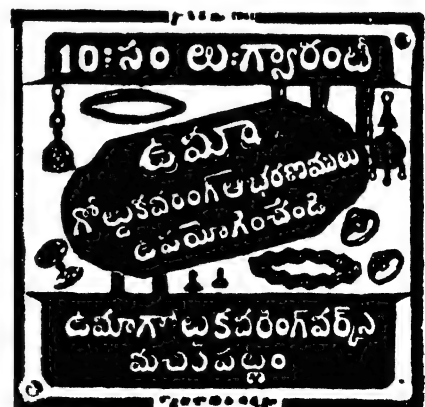
కాని వాడి తండ్రి మాత్రం “అనుంటే మాకీపంచలని డేకేగలి ఎందుకు పడుతుందండీ” అంటూ, చేతికర్రను అడ్డంకితేలేసి అరుగుపాద చలింబడ్డాడు.

నేనుగూడ కూర్చుంటూనే “చచ్చిపోయి నదా? ఎప్పుడు? పాపం!” అన్నాను.

“చచ్చినా శని విరగడవునండీ” అంటూ ఏ నో చెప్ప బోయి మానేసినట్లగపడ్డాడు. తరువాత నా కోరికమీదే, ఈ క్రింది విధంగా చెప్పడం మొదలెట్టాడు.

“నా జీవితంలో కష్టమంటే ఏమిటో తెలియనటువంటి తోజాలవి. నేనప్పుడు పట్నంలోవున్న మిల్లులో పనిచేసేవాణ్ణి. నెల ఆయేసరికి నలభై రూపాయలు చేతికొచ్చేవి. హాయిగా ఖర్చు పెట్టుకొనిపిల్లలూ, భార్య, నేనూ సుఖాన్ని అనుభవించేము. అప్పుడు అప్పిగాడు అయిదేళ్ళవాడు. మంగమ్మకు ఒక సంవత్సరం నిండింది. తెల్లారి ఆయేసరికలా మిల్లుకూత విన గానే చద్దిగంట తాగేసి పనిలోకి పోయేవాణ్ణి. పన్నెండు ఆయేసరికి యింటికివచ్చి మద్దినం కూడుతినీ ఒకగంట కునుకొయేవాణ్ణి. మళ్ళీ రెండు గంటలకే వెళ్ళి, ఆరయేసరికి కొంపచేరే వాణ్ణి. మీ దయనల్ల పాటడులే కూటికి లోతుండు కుంటుందండీ? అప్పిగాడు కూడ పెద్దయ్యేక నాలానే మిల్లులో పనిచేస్తాడను కున్నా. పెద్ద పిల్లలిద్దర్నీ పల్లెల్లో కూలిపని చేసేవాళ్ళకే యిచ్చేసుగనా, మంగమ్మనైనా బక్షీలో ఏ మిల్లులోనో పనిచేసేవాడికి యిద్దామనుకున్నా. కాని నా ఆశలన్నీ యిలా బూడిదలో కలుస్తానని ఏరికి తెలుసునండీ? తానోటి తలస్తే వైవమాటి తలచినట్లయిందండీ” అంటూ కళ్ళవెంటడి నీళ్ళు కార్చడం మొదలెట్టాడు, నా సానుభూతికోసం ఎదురు చూస్తున్నవాడిలా.

అసలు జరిగిన విషయమేమిటో తెలుసుకో కుండా సానుభూతి చూపడం నా ఒక్కడికే కాదు, ఎవరికైనా కష్టదాయకమే! కాని సానుభూతి చూపితేనే కాని తరువాత కథ చెప్పేటట్లులేదు. వాడు కళ్ళనీళ్ళను కార్చి

దాన్ని బట్టి ఏదో భయంకర సంఘటన జరిగిందనుకోవాలి. “సరే! నీ మనస్సుకు అంతకన్న మయినసంగతి ఏమి జరిగింది?” అని ప్రశ్నించాను ప్రేమగా.

“నే నావేళ లేస్తూనే ఏరి పాడు మొగం చూశానో చెప్పలేను. మామూలుగానే చల్లి గంజి తాగి పనిలోకి పోయే. అంత క్రితం రాత్రి, లేలు కుట్టడం వల్ల నిద్రను మర్చిపోయి నెల్లవాస్తూ బాధపడ్డా. అందుచేత మత్తుగా చల్లిగంజి తాగానేమో పనిచేస్తూంటే కునుకు పాట్లు వచ్చాయి. కునుకుతూ కునుకుతూ వేగంగా తిరిగి చక్రంలో పడిపోయాను. అదృష్టమో, దురదృష్టమో చెప్పలేనుగాని నా కాయాకలై చక్రంలో పడి పరిగిపోతుంటే గోటి పనివాళ్ళు చూసి యింజను ఆపుజేశారు వెంటనే. ఎడం కాలి పాదం అంతా పిప్పి సిప్పి అయిపోయింది. వైద్యం చేయించమని యజమానిని ఎంగో వేడుకున్నా. కాని లాభం లేకపోయింది. అందరూ ఒకలానే వుంటారా? నేను పిడతలో జాగ్రత్త చేసిన దెబ్బ పడిపోనుంటే పోయేటంటే అదితీసుకొని నాకెల్లాం నేనూ దాక్తురు కొళ్ళమీద పడ్డాయి. ఆయన చాలా మంచివాడు. ఒక యిరవయి రోజులలో నా బాబు మాన్పేరాడు. పాదం వంకర పోవడమే గాకుండా వేళ్ళన్నీ నాశనమయ్యాయి. ఒక కర్రని ఆధారంగా చేసుకొని కుంటు కుంటూ మా యజమాని దగ్గరకు వెళ్ళే. కుంటివాడ్ని పనిచేయలేనని ప్రత్యంగంలోంచి లీసేసేసాడు. నేలు దగ్గర పనేనా యిప్పించమని చాలాసేపు వేడుకున్నా ఫలితం లేకపోయింది” అంటూ నిట్టూర్చాడు.

నా గుండెలో పెద్దరాయి పడినట్లయింది. నానడి దొడ్డలో తాటిపండు పడిన చప్పడు. అంత గాఢ నిద్రలోవున్న మంగమ్మారేచి, ఒక చిటికెలో కల్లా ఒక నల్లని పెద్ద తాటిపండుని చేస్తో పట్టుకొని వచ్చింది. షిగిలిన రెండు టెంకల్ని నా ప్రక్కనున్న తాటాకు మీద పెట్టి, తన భాగానికి చెందిన టెంక నొకదాన్ని

రెండు చేతుల్లాటి పట్టుకొని పళ్ళతో పీకడం మొదలెట్టింది పాపం! అంత క్రితం తాగిన అంబలితో సంతృప్తిపడి వుండను. ఆకలికి అగతేక రోజూ మంగమ్మ ఈ కార్యక్రమానికి అలవిడిందనుకున్నా.

ఎస్తూ ఎస్తూన్న నిద్ర నాపుచేసుకుంటూ అప్పిగాడి తండ్రి చెప్పడం సాగించాడు. “నేను కుంటివాణ్ణి పోయాను గదా తనకు తగిన భర్తను గానని, అప్పిగాడినీ, మంగమ్మనూ, నా దగ్గర విడిచిపెట్టి, ఇంకొకడితో రాత్రి రాత్రే లేచిపోయింది నా భార్య. వేరే గతిలేక ఈ వూళ్ళో వున్న కూతురు దగ్గర కొచ్చేశా. అడుక్కుంటూనో, మొత్తుకుంటూనో ఒక అయిదేళ్ళు పోషించిందండి మమ్మల్ని. తరవాత దానికి మాకూ పడలేదండి. ఒక సంవత్సరంపట్టి అప్పిగాడిని తమ కవతంలో పెట్టి వాడి సంపాదన మీదే కుతుకుతున్నాము. మొన్న వాళ్ళు గూడెంలోంచి వెళ్ళిపోవ్వంటే, చిన్నాన్న గారీ అరుగుమీద వుండమన్నారు. ఏదో మీ దయవల్ల ఒక పూటేనా కడుపునిండా గంజి తాగుతున్నామండి. ఇక నాకూ, నా పిల్లలకూ పరవాలేదండి” అని తన దైర్యాన్ని వెలిబుస్తూ కథ ముగించాడు.

నేను అరుగుదిగి పోబోతుంటే “అప్పిగాడికి ఒక పాతచొక్కా వుంటే దయ చేస్తురా? వచ్చేది చలికాలం” అన్నాడు దీనంగా. “అలానేలే” అని మాయంటిలోకి పోయి వీళెరుపు చేసుకొని పడుకున్నా. కాని నిద్ర పట్టలేదు. వింతఅయిన ఆలోచనలు మనస్సులో ప్రయాణం సాగించాయి. అప్పిగాడి తల్లి పట్టణంలో ఎక్కడ వుంటుంది? రమ్మని చెలిలే వస్తుందా? అది ఎస్తే అప్పిగాడి తండ్రి రానిస్తాడా? ఒకవేళ వాడు రానిస్తే వాడి కులంవాళ్ళు పూరుకుంటారా? రాత్రంతా ఈ విభ్రమైన ఆలోచనలతోనే గడిచింది. తెలతెల్లారుకుంటే నిద్రపట్టింది గాని, అప్పిగాడు వాకలి కుడుస్తూన్న చీపురు శబ్దానికి లేచి పోయాను.

యుద్ధంలో మానవులు పరస్పర క్రేయస్సు కోరి ఏవిధంగా తమ ప్రాణాలు అర్పిస్తున్నారో. ఆరాగే శాంతికాలంలో కూడా కలసి మెలసి, పరస్పరోపకార బుద్ధితో జీవించే కద్దరి మనం అలవరచుకోవాలి—జనరల్ ఓమర్ ప్రాణ్ణి.

కాంగ్రెసు - ముస్లిములు

“టి. యల్. యన్.”

ఈనాడు మన దేశనాతావనిలో అత్యంత ప్రాత్యాహికమైన మార్పులు గోచరిస్తున్నాయి. నాయకుల ఉపన్యాసాల నిల్ల అది “ఒక ముఖానకాక అనేక ముఖాల” అని కూడా తోస్తోంది. సత్యని ఎన్నికల అనంతరం అంగ్రరాష్ట్ర సిద్ధి నిత్యం, సత్యం అని కొందరైనా భావిస్తున్నారు. సెప్టెంబరు కాంగ్రెసు అధ్యక్షునిగా మూడో సారి మనం చేస్తుండగా కాంగ్రెసుకు చాలా కాలంగా పట్టిన ‘పాతికట్టు’ పటాపంచలై నట్లు భావించేవారు అవకాశం వచ్చింది. మిగిలిన మనప్రక్కన నివసిస్తున్న ముస్లిం సోదరులు ఈనాటికైనా కంట్లు తెంచి మతరాజులను విడదాడి (?) కాంగ్రెసులో కలుస్తామని దంతో బాహుళిక కన్నకలలు రూపొందించుకున్నాయా అని ఒక తుజాన గాకపోలే మరొక తుజాన అనుకోదానికి అవకాశం వచ్చింది (?) “కాంగ్రెసు” పత్రిక వ్రాసినట్లు వారి ఈ నిర్ణయం “ముదావహం, సమచితం, తక్కిన ముస్లిములందరికీ శిరోధార్యం.”

మొన్న ఆమధ్య (సెప్టెంబరు 7న) మద్రాసు వార “లీస్” ముస్లిములందరూ వారి “భవితవ్య నిర్ణయానికి” మద్రాసులో సమావేశమైనారు. వారి నిర్ణయం అత్యంత ప్రాముఖ్యం విహిస్తోంది. భారతదేశాన్ని ఎప్పి పిప్పిచేసి, ఖండఖండాలు చేసి, మహాత్ముని బలిదానానికి కాంగ్రెసుకు మైన ఒక ప్రముఖసమస్యకు పరిష్కారం చూపింకదనాలి. ఈ సమయంలో వారి చిత్తశుద్ధిని శంకించడంగాని, మరి యితరంగాని (సభ్యులు హుమిడ్ ఖాన్ అన్నట్లు) సమంజసము కాదుగాని పూర్వాపర విచారణతో పరిశీలించుకోవడం మాత్రం తప్పకావలసింది. పైగా అవసరం కూడా. అట్లని మృతితుల్యమైన రేమో మయచరిత్రభాగాన్ని తిరుగ వేయబోవడంలేదు. వారి ప్రధాననిర్ణయం తక్షణం కాంగ్రెసులో చేరడం. ఈనాడీ నిర్ణయం చేయడానికి

కారణం ఏమిటి? ఏనాడో ఎందుకుచేసియుండరాదనేది పామరుడి ప్రశ్న. కాంగ్రెసులో ఏమైనా మార్పు (మతదృక్పథంలో)వచ్చిందా అంటే అదిలేదు. అది ఏనాటినుంచో మతతత్వ ప్రాధాన్య రహిత రాజ్యాంగాన్ని కోరుతూ వచ్చింది. ఇక రాగాపోగా రాబోయే ఎన్నికలదృక్పథ మాత్రమే విశించాలి. ఇది మనం అనుకునే మాటగాదు. సభ్యులకుమీద పచ్చాల్లో ఇరికించి ఉంచిన భావమే. “...ఏదోఒక పార్టీలో చేరాని కనక, కాంగ్రెసే సాక్షులంగా ఉండి కనక - అంగుళోనిన్ని విచ్ఛేదాలున్నా ..” ఇది భావన. ఎంత స్వాభావికంగా ఉన్నది! ఇంత తాత్కాలికమైన వారి కలయిక కాంగ్రెసుకు ఎంతప్రయోజనకారి? కాంగ్రెసు టిక్కెట్లవీడ గట్టి లెక్క పెట్టలు ఎక్కువమందే ఉండవచ్చుగాని, వాందరూ తత్వంలో మాత్రం పూర్తి కాంగ్రెసువాదు కావారు. ఏనాడైనా నీతికతత్యం అంటే తప్పా? ఈ అభిప్రాయానికి అనేక సందర్భాల్లో బలం చిక్కునోంది.

“ఒక ప్రత్యేక రాజకీయపక్షాన్ని ఎన్నికలలో బలపరిచినా ముస్లిం లందరూ ఒక సంఘంగా ఉండాలి” — ఇది అత్యంతపన్యాస భాగం. ఇందలి అంతర్యం గాని, అవసరం గాని అనూహ్యంగా ఉన్నది. ఈ దృక్పథానికి గల ప్రాతిపదిక ఏమో?

మరొక తీర్మానం “సెప్టెంబరు 7న భర్తమ. అతని త్యాగాలు అన్యాయ. ప్రపంచ నాయకుడు కనుక సెప్టెంబరు బలపరిచాలి” మంచిదే. పూర్వం మాత్రం అతడల్లాంటివాడు కాదా? సెప్టెంబరులే లేనినాడు వీరి ఆట ఏనాడో కట్టి ఉండేది. అది వారికి అనాదినుండి తెలుసు. “అయినా సమయంలో పాడివేస్తే చాలు” అని యెన్నికముందు ఈ బాణి యెత్తారేమో అనవచ్చు.

విచిత్రమేమంటే, సెప్టెంబరు ఇంత పై

కత్తి నా నెహ్రూ సిద్ధాంతాలను గాని మరియు రాన్ని గాని మనస్సుగ్గిగా కనీసం పైకైనా ఒప్పుకుంటారా అంటే అది శూన్యం. నెహ్రూకు “ఇండియన్ కల్చర్” విషయమిది ఇతరంగా విశ్వాసంలేదు. మరియు హమిద్ ఖాన్ గారు (అధ్యక్షుడు) మొన్న 17వ తేదీన మాట్లాడుతూ ముస్లిం సంస్కృతి సభ్యతలకు గాను వేరే సంకలనమందిరాదు. అనేమిటి?

ఇక పాతకాలంలో స్థానం మతభేదం జరుగలేదని తోచడం, తిరుగుతూ విమర్శించే ప్రవృత్తి తేవడం అనవసరం.

వివరణ అనవసరమైన ఒక వాక్యం— “జీత కాలపరిస్థితులను బట్టి ముస్లిములు వ్యవహరించాలి. సభివారు చేసిన నిర్ణయాలపట్ల కొంత వ్యతిరేకత (?) కావచ్చును”. ఇది హమిద్ ఖాన్ తుది పలుకు. ఇక వీళ్ళను అవకాశనానులంటే తప్పిదమా?

(ఇంతకూ ఇంతటి “ఉదార తీర్మానాలు” చేసిన ఈ సభకు ప్రతికూల విలేఖరులకైనా ప్రవేశం లేదట!)

మరొక విచిత్ర మేమిటంటే ప్రముఖ ముస్లిములను ముందుగా చెలామణి చేయడం ఈ హమిద్ ఖాన్ గారే భారతదేశాన్ని ఎందుకే సేవించాలి అనే దానికి కారణాలు చెప్పారు. తల్లిని సేవించడానికి గౌరవించడానికి ఏం కారణాలు ఉంటాయి? ఆమె చిల్లి కనుక సేవించాలి అంటే. ఆపైదే అది స్వభావం. కాని ఖాన్ గారు “మనం ఇండియాను మౌఖికంగా గుర్తుకున్నాం గనుక (అంటే వీరు స్వాభావకపుత్రులు కాని వారి వాదనా?) భారతదేశంలో నివసిస్తున్నారేమనడం” అని అంటున్నారు. మొన్న 12వ తేదీన మద్రాసులో ఖానుగారు ఇంకో అడుగు ముందుకు వేశారుమహా. “వ్యతిరేకవర్గంగా సంవర్తించడం మనది ఏమంత లాభం కలుగజేయలేదు కనుకనూ, పైగా కొందరికి ఇబ్బంది కలిగింది కనుకనూ తాను ముస్లిం లీగునుండి విరమిస్తున్నానని ఇది యెమూ ఆపార్థం చేసికోరాదనీ” అన్నారు. అంటే ఈనాడైనా తాము ఏక భారత సిద్ధాంతాన్ని ఆమోదించ లేకపోతున్నారట. స్వప్రయోజనాల నిమిత్తం కొత్త

ఆంధ్ర బ్యాంకు లిమిటెడ్

(షెడ్యూల్డ్ బ్యాంకు)

స్థాపితము :- 1923

హెడ్ క్వార్టర్స్ :- మచిలీపట్టణము.

చెల్లింప బడిన మూలధనము, రిజర్వులు
రూ. 35,00,000 పైబడినది.

అమలునందున్న వ్యాపారము
రూ. 6,00,00,000 మించినది.

మద్రాసులో బ్రాంచీలు :-

మైసూర్ ఆఫీసు : 49, కచ్చేరీ పథి.
మద్రాసు బ్రాంచి : 378, ఎస్.ప్లనేట్.

త్యాగరాయ నగర్ ఆఫీసు :
81/82 వాషీ బజారు.

ఇతర బ్రాంచీలు, సబ్ ఆఫీసులు.

అనకాపల్లి, చిరాల, విజయవాడ, గుంటూరు, కాకినాడ, మచిలీపట్నం, నరసరావుపేట, నెల్లూరు, బింగళు రాజమండ్రి, శ్రీకాకుళం, తెనాలి, తుని, విజయవాడ, విశాఖపట్నం, విజయనగరం. (సిటీ), ఆమలాపురం, అనంతపురం, (గుంటూరు), బాపట్ల, (గుంటూరుజిల్లా), భీమవరం, గవర్నరుపేట, (విజయవాడ), గుమారు (నెల్లూరు జిల్లా, పాలకొల్లు).

ఆమదాలవలస, (శ్రీ)కాకుళంజిల్లా, చల్లపల్లి, (కృష్ణాజిల్లా, దుగ్గిరాల, గొల్లపూడి, జగ్గయ్యపేట, మహారాణిపేట, (విశాఖపట్నం), పార్వతీపురం, పెడన (కృష్ణాజిల్లా, పెద్దాపురం, రామరావుపేట (కాకినాడ), సాలూరు, సామర్లకోట, తిలారు (శ్రీ)కాకుళం జిల్లా), తిరుపతి, వినుకొండ, కర్నూలు, నరసన్నపేట, ఇచ్ఛాపురం (శ్రీకాకుళంజిల్లా). అన్ని విధములైన బ్యాంకింగు వ్యాపారములు, ఫారిన్ ఎక్స్ ఛేంజీ సహా కొనసాగింపబడును.

తాజ్ పల్లి శ్రీరాములు,
మేనేజింగ్ డైరెక్టర్.

జ. రామచంద్రమూర్తి,

ఎమ్. ఏ. సి. వి. వి. వి. వి.,
జనరల్ మేనేజరు.

రాజకీయపు టెక్టు వేకారేగాని వెనుకటి
తత్వాన్ని మాత్రం మార్చుకోలేదని తెలియడం
లేదా? ఎన్నివిధాల మనం తంటాలుపడినా
“తాము ముస్లింవర్తమనకు చెందామనే”
ప్రత్యేకభావన నిడనాడలేదు.

ఇది మనకు క్షేమకరమా అని అలోచించ
దగినది కదా?

ఏది ఏమైనా, వీని శంకించి తీరవలెనని
గాని, కాంగ్రెసులో చేర్చుకొనరాదనిగాని మరి
ఇతరముగా గాని అభిప్రాయపడరాదు. కాని
కొంత బాగ్రత్త పడవలసిన అవసరం ఎంతైనా
ఉన్నది.

వారి గత చరిత్రను పరిశీలిస్తే అనాడు ఫిలా
ఫత్ ఉద్యమం విషయం ఏమనుకున్నాం?
హిందూ ముస్లిం వ్యత్యతకు అంతకు మించిన
ఉదాహరణ లేదనుకున్నాం. నిజం కూడా
అంతే. కాని పృథ్వీపానం ఏమైంది? ఫిలాఫత్
దిగడంలోనే వ్యత్యత పోయింది. “ముల్లినప్పటి
కాలు ఇటిల్లే.”

మనం ఎన్ని ధర్మపన్నాలు చెప్పుకున్నా
మనలను మనమే ఎంత కించపరచుకున్నా
(హిందూ ధర్మం వలెగా పాతకాలపు దొక్కు
లని నెహ్రూ అన్నాడు) వారు మాత్రం ప్రతి
దానినీ ఇస్లాం దృక్పథంతో చూస్తున్నారు.
వారు కాంగ్రెసును ఉత్తమ విధానాల నిలన
మెచ్చుకొడలేదు. ముస్లిములకు మేలు (ప్రత్యే
కంగా) చేస్తూదనే విశ్వాసం వారిది. అంతే.
ఇది మనకంత క్షేమకరంగాదు. ఇది తుమ్మితే
ఈజిప్టు ముక్కువంటికీ, ఆత్యంత తాత్కాలికం.
ఇది మాత్రం మనం గుర్తుంచుకొని ముసులు
కోవాలి.

ఒక నెహ్రూ నాధారం చేసిగాని కాంగ్రె
సులో చేరనిగాని, ప్రభుత్వాన్ని సమర్థించడం
గాని తగలదని, ఈజిప్టులో ఉంటూఉండేదం,
ఉప్పు పులుల తింటూ బతుకుతున్నందువలన
ఇచ్చే ప్రయత్నం కలసిపోవడం, ఇచ్చటి జీవన
విధానాన్ని సంస్కరించి, అలవరచుకోవడం,
ఇచ్చట సభ్యతను ప్రేమించగల్గడం, వారికి తగిన

పని. అంతేగాని ఎప్పటికప్పుడు తాము మైనారి
టీల మని నాటుకుంటూ, ప్రత్యేకత చూపు
కుంటూ మన దేహములోని రక్తమాంశముల
వలెగాక వి ఇతర పదార్థము (foreign ma-
terial) వలెనో ప్రవర్తించుట ఉభయులకూ
క్షేమకరము కౌదు. ఇది ఘనం ఈనాడు కాదు
ఏనాటినుంచో నాంభిస్తున్నాము. అయినా నేటి
మన ఈ “ముస్లిం నాయకుల” గత చరిత్రను
బట్టి చూచినా, వారి తుదిక ప్రవర్తనల
చూచినా మనం నిబ్బొండదాని? నీళ్లను,
నిన్నటివలెకు కుత్తులు కోయడానికి ప్రోత్స
హించిన వ్యక్తులు ఒక్క నాత్రిలో మారిపోయి
మరునాడు జిన్నా టవర్ మీద ధర్మచక్రాంతి
తాకను ప్రతిష్ఠించిన మాత్రాన తత్వం మారిం
దని విశ్వసించడం అనివేకం. కనుక నేడు మన
నాయకులు చూపిస్తున్న, చూపించుంటున్న
“భగోనా” మాత్రం మళ్ళీ మన ముస్లిము
వారిలయడానికి అవకాశాలు ఉండవచ్చు.

ఇటువంటి భగోనాగోనే అనాడు (నేడ
విభజనకు లొమ్మిది నెలల పూర్వం) నెహ్రూ
వంటి మేధావి కావచ్చునా మహాభిమాని
తాళివ్వనల మధ్య “జిన్నా కలలు గంటున్న
పాకిస్తాన్ నెయ్యింపవత్సరాలైనా కాబోను”
అని తీక్షణ భవిష్యత్తును కానడక గల్గించాడు.
“వర్తమానానికీ పునాది గలంత”. ఇది మనం
మరువరాదు. కనుకనే “భగోనా” అనేది
ప్రమాద హేతువు కావచ్చును, అనవలసివచ్చింది.
అంటే వీరు ఏ పాకిస్తాన్ గోనో పాత్తు కలుస్తా
ని మాత్రం ఇచ్చట అప్రయోజనకాదు. అలా
జరుగక పోవచ్చు. (జిన్నా వచ్చు, గురదృష్ట
వశాత్తు అవాంఛిత “జహాద్” నిస్తే వీరు
కాఫిర్లను గునుమాదనని నిర్భీతం ఏమిటి? నీజం
పట్టి, అంగరం మొదలించి, మొక్కుగా చేసిన
పాకిస్తాన్ కు వీరు నీరు పోయినాని విశ్వాసం
ఏమిటి? తీమించాలి. ఇంతటి నీవ్రాభి ప్రాయా
నికీ, శంకను వీడి నానం భాయి భాయిగా
సంచరించవచ్చు. (సంచరించాలి కూడా) కాని
బాగ్రత్తను వీడి మాత్రం సంచరించడం ప్రమాద
హేతువు కావచ్చుని గూచన.

త్రీ శంకు వరకం

సత్యమూర్తి

గోపాలం 'అఫీసు పనులు చక్కచెట్ట' అని యింటి మొహం పట్టేడు. బుర్ర దించి ఏదో దీర్ఘంగా ఆలోచించుకొంటూ గోడ్డుకు వీలైన ప్రక్కనబడి నడుస్తున్నాడు. అంతే పట్టు వాసం మూలాన్ని గృహంగనలు గోడ్డు ప్రక్కనే పోసిన పెంటకుప్పల మీదుగా గోపాలం ప్రయాణం సాగిస్తున్నాడు. పీయ మైన ఆలోచనమూలాన్ని కొబ్బరి పెంట కుప్పలు ఆతని మార్గ నిరోధకాలు కారేక పోయినై. మిగిలిన అంగడి సమాపించిన తరువాత ఆ సువాసనలు గోపాలం నిశ్చల తత్వానికి భంగం కలిపించినై. ఒక్కసారి తన దృష్టిని తిరుగుండాకాల వైపు మళ్లించాడు. వ్యాపారి గళ్యాపెట్టిలో డబ్బుల మ్రోత విని పించిన తరువాత అవి తనకు లభ్యంకాని వస్తువులని గుర్తొచ్చింది. సులోగా మిగిలిన పామియ ఆర్జిన బొగ్గలమీద గోపాలం కౌలు వేసాడు. ఎక్కడ దాగుంటే అగ్గి నెరుసు, అతని కౌలు చురుమంది. "అగ్గి అగ్గరుండానే గోడ్డుమీద పోసుకోవాలా వెళ్లన పురుగు?" అన్నాడు మొహం అనోబాపెట్టి వెనక్కు తిరిగి, గుప్పిట నోరు ముందుంచుకొని ఒకరిద్దరు చిన్న గానవ్వ తున్నార గోపాలం చేప్తు చూచి. ఆ నవ్వులు గోపాలానికి వెగటుగా కనుపించాయి. అంత మాత్రంలో వారిని తనేం చెయ్యగలుగుతాడు? కారీరక బాధను కలుగజేసిన అగ్గి నెరుసు వేరున్నా చేయగల్గడా- ఇక మానసిక విప్లవ కారులను శిక్షించడానికి? నువ్వీ గోపాలం వెనక్కు చూడకుండా ముందుకు సాగిపోయాడు. గోటికోడలు నవ్వుతూంటే ఆమె నేమీ అనలేక యింట్లో పిల్లలకు చావమోదింది ఒక గృహిణి! అదిగో అలాంటిస్థితి గోపాలానికి వచ్చింది. గోపాలం గుమాస్తాగిరీ చక్క తెట్టుతున్నవాటి నుండి ఒక కాగితాల దొంగతన ఎప్పుడూ జేబులో ఉంటూ వచ్చింది. ఆ జేబు

యిప్పుడు చిరాకుగా కనుపించింది. విసురుగా కాగితాలకట్ట బైటకు లాగాడు. పట్టుకట్టి ఒక కాగితం చిరిగిపోయింది. "చూ! చూ!" అన్నాడు ఆ కాగితానికి కొంత ముఖ్యత్వాన్ని ఆపాదిస్తూ. ఆ చిరిగిపోయిన కాగితాన్ని మడిచి బాగ్ర త్రగా జేబులోఉంచి మిగత కాగితాల ముఖ్యముఖ్యాలు పరిశీలించాడు. ముఖ్యములు కాని కొన్ని కాగితాలు వరుసగా క్రిందకు బారవిడిచాడు. పని తొందరలో బారి పోయిన కాగితాన్ని మన్ని పంగి తీసి జేబులో జేర్చుకొన్నాడు. కార్యక్రమం ముగిసిన తర్వాత జేబులో ఉన్న చిరిగిపోయిన కాగితంపైదాకు గోపాలం దృష్టి మరలింది. ఆ కాగితం చాలా ముఖ్యమైనది. దానికి నకలుగా మరోటి వ్రాసుకుందామంటే కలెక్టరు వారవారి సంతకం, అఫీసు మొహురు అడ్డువచ్చినై. అందుకని నాలుగు ఏనుగుల మొగలో నిలుచుని నలువైపులకు దృష్టి సాించాడు. కుడిచేతివైపు ప్రక్క సందులో చుట్టల దుకాణం ఒకటి కనుపించింది. సహలానికి, నేరుగా అక్కడకు నడక సాగించాడు. ఆ గుకొణంమీద ఒక పనివాడు చుట్ట చివళ్ళకు జిరుగు వాస్తున్నాడు. "ఒక్క సిగరూ సురిద్దరూ! కాస్త కాగితం అంటించు కోవాలి" అన్నాడు గోపాలం పనివాడి సుట్టే శించి. ఇంతలో యజమాని ముందుచ్చి "ఇది వ్యాపారిమా మరోటా? ఇక్కడ మీ కంద రహా సరుకు దాచు మార్కు గొప్ప లేద య్యా" అన్నాడు. గోపాలం యీ మర్యాదను ఊహించినా ఉంటే అసలక్కడకు వెచ్చి ఉంటేవాడు కాదు. పాపం ఏం జేస్తాడు యీ కార్యక్రమానికి పూర్తిగాస్పృహచెప్పి చురుకుగా నడవడం ప్రారంభించాడు.

కాఫీతాగి సింగారిండుకున్న ముఖాలు కొన్ని గోపాలానికి ఎరుగైనాయి. ఎంత బాగ్రత్రగా నడుస్తున్నా ఉత్సాహం కొద్దీ గంటుకుపో

తున్నారు. గోపాలం దృష్టి యింటిమీదకు మరలింది. కాస్త కాఫీ పడితేనేగాని చురుకు పుట్టదు. ఏమో యీవాళ్ళనూ కాఫీ పెట్టిందో లేదో భార్య? నెలాభరవుతుందని పాలవాడు బిల్లు జమకట్టమంటున్నాడు. “ఒక్క రెండు నోజు లాగునూ!” అని నర్సి చెప్పాడు గోపాలం ఉదయం ఆఫీసుకు వెళ్ళేయి. అయినా వాడి చను. ఏ పెర్మిటర్తో పోరానని చెబితే ఎన్ని సార్లు హోటలు కాఫీ తెచ్చేయకొని తాగలేదు గోపాలం? ఇంతవరకూ పాలవాడి మాట ఎలా వున్నా గోపాలం భార్య స్థితి ఎలా ఉందో? అతను ఆఫీసుకు బయలుదేలే ముందే మనస్సులు నిర్వహాయి. అమ్మ చెంకపట్టుకొని విడువని ఎడ పిట్టాడుకూడా ఆడుకోదానికి వెళ్ళిపోయాడు. గోపాలం భార్య ముకు పట్టుదలకాచి తుడుకు “నాయనం” అని పిలిచేయకుండా వెళ్ళుగా మెల్లదిగాడు ఉదయం. ఇవన్నీ జ్ఞప్తికిచ్చి గోపాలం ముఖం వికల్పమైంది. ఈలోగా యిల్లు పనిపించింది. గోపాలం గుండెలు కొంచెం వేగంగా కొట్టుకొనడం ప్రారంభించినాయి. పడకలో వేగం తగ్గింది. గుమ్మం ముందున్న నాలుగు మెట్లెక్కదానికే అతని మనస్సు యిచ్చుంచింది కాను.

ఏళ్ళి కిటికీలోంచి లోపలకు తొంగిచూస్తున్నాడు. కండ్లకు అశ్వేషణకత్తే ఆట్టింది. చెవులు ప్రహర కత్తిని అభివృద్ధిపరుచుకున్నాయి. గోపాలం శరీరం ఆ క్షణంలో విషయగ్రహణ, యంత్రంగా మారిపోయింది. లోపల రెంబులు, ప్లాసులు వస్త్రాల పాత్ర సామానులు ఒకదానిమీద ఒకటిపడి మోగిపోతున్నాయి. భార్య కోపం ఉధృతమైనదని గోపాలం తెలుసుకున్నాడు. కురుక్షేత్ర యుద్ధ ప్రారంభం ముందు పాంచ జన్యం, కేవలత్రం, హంద్రం మొదలుగాగల కణ శంకారవములుగా విసుపించాయి గోపాలాని? లోపల భార్య విసురుగా పడవేస్తున్న పాత్ర సామానుల శబ్దాలు. కిటికీముందు కొంత నేపలా నిశ్చలంగా నిలుచుండి పోయాడు. అసంఖ్యాకంగా టోమాలు అతని మనోవీధిని సంచరించినాయి. ధైర్యం చిక్క బట్టుకొని గట్టిగా సకిలించాడు భార్య జడిసి కొలిస్తుందని. కాని గోపాలం అనుకున్నట్లు

జరుగలేదు. ఇంతవరకూ చేతల్లోనే విసుగు చూపిస్తున్న భార్యకంతమెత్తికయ్యా? కాలు దువ్వింది. తన అసహాయతకు చింతిస్తూ మానంగా గుమ్మంముందు నిలుచుండిపోయాడు. నాన్న వెచ్చినట్లు గమనించి పాపవచ్చి నీళ్ళ తలుపు ఎడిను గీసింది. గోపాలం దీనంగా ఆడుగు గడప చాటిందాడు. పాప నాన్న దగ్గర మెల్ల పుచ్చుకుందానని నవ్వుతూ గోపాలంవంక చూసింది. నాన్న “బూచి”లా కనుపించాడు. “నాన్న, బూచి”గా ఎలా మారాలో గూడు? అని ఆలోచించుకుంటూ వెళ్ళిగా స్థించిపోయి గోపాలం ముసాంకోకి తొక్కిదృష్టినో చూసింది. పాలు కూడా చుంచకుండా నిలుచి పాపంకి దీనంగా చూశాడు. ఒక్క అస్త్ర నిదనం నాన్న నోటి నుండి రాకపోవడం చూచి పాప దావుగుతుంది. గోపాలం చుంచిపోయాడు. తన శరీరాన్ని. ప్రవృత్తినను నోగొని చూపించుకున్నాడు. “ఏం తిన్న ఆలా పిచ్చిస్తావు?” అని ఒక్క పట్టున పాపనెచ్చుకొని నోపక వెళ్ళిపోయాడు. పాప కన్నీర్లు నాన్న భుజానికి గుడుచుకొంది.

గోపాలం మనస్సులో మళ్ళీ కొంత కాలం యేర్పడింది. పాపను బుద్ధిగ్రస్తా క్రిందకు దింపి “కాగితం అంటించా? కొంచెం అన్నం తీసుకురా తక్కి” అని పంపించాడు. పాప వెంటింటి నుంచుకు వెళ్ళినీళ్ళ గానివాసానుంచి జవాబు ఘాటుగా వచ్చింది. “కూర్చున్నా నేమిటి నేను? చెచ్చి పెడి చేస్తూనే ఉన్నాను. వెధవ కర్రలు పొయ్యి నుండనిది నేనెం చెబును?” అంది భార్య ఎంట్లోంచి. నాల గాయదారి తన నిస్సహాయతను వ్యక్తపరుస్తూ నీల ముసాం పెట్టి చూసింది గోపాలం ఎంక. గోపాలం దీర్ఘంగా ఒక్క నెట్టార్పు మాత్రం విడిచి పొయ్యి లోనికి అవ్వనించకుండా గదిలో ప్రవేశించాడు. విలువని పేరంటాని కెందుకని పాప ఆ గదిలోకి పోవలేదు. గదిలో గోపాలం కుర్చీలో కూర్చుని చేతులు చివరనున్న పుస్తకాన్ని పొగి అందుకున్నాడు. అలా నిశ్చబ్దంగా కొంతసేం గడిచింది. కాఫీవేళ చాటిపోతూంది. గోపాలం అలస్యాన్ని భరించలేక “ఏం! యంకా కాఫీ కాకదా?” అన్నాడు

పురుషునికున్న అధికారాన్ని కంఠంలో ప్రతి
ధ్వనింపజేస్తూ, “మధ్యాహ్నం పాలవాడు
రావోయి” అని నిర్లక్ష్యంగా పంటింటిలోంచి
సమాధానం అందింది. తెలుగు భాషలో చాలా
పుస్తకాలు చదువుకొన్నాడు గోపాలం.
ఎలాంటి పరిస్థితులలోనైనా మాట ప్రదర్శన
నివ్వని స్నేహితులతో గోపాలానికి సంబంధం
లేకపోయింది. పాపం ఉంది. ఈ విజ్ఞానా
న్నింతటి చర్చితవ్యం చేసుకున్నా “పాల
వాడు రావోయి”ని సమాధానానికి తిరుగు
ప్రశ్న చేయడానికి సామర్థ్యం దొరికింది కాదు.
గోపాలం కర్గభూతంగా “కాఫీ కాఫీ” అని
ప్రతిధ్వనిస్తోంది.

సంవత్సరాలకోరిక ఆలవాటు పడిన వ్యవస
వాంధ్రుడు “పోస్ట్మ్యాన్ వాళ్ళు” అని సమా
ధానం చెప్పడం గల నిగ్రహ శక్తి గోపాలా
నికి ఎలా కలుగుతుంది? అందుకని జేబు తడిచి
చూచుకొన్నాడు. లెక్క ప్రకన్నం కాలేదు.
ద్రాక్షలు తాళం లేని చూశాడు. అక్కడా
ఆమె బావలేమోననిపించలేదు. పెట్టెనుంచి
గుమారద్రవంబడినాడా అన్నీ గురిపెచూశాడు.
ఎక్కడా మోగలేదు. రెండు పాత దస్తా
వేలు మాత్రం పెట్టె అడుగున కనిపించినై.
పదిహేనేల ముందు చేజుగుగా కనుగొన్నోంది
దస్తావేల మీద. అయితే నేనం పోట్లలో కాఫీ
కొనగల విలువ వాటిలో లేదు. అంతా
గోపాలం ప్రత్యేకంగా ఉన్నప్పుడు ఆతను
ఎందరు అందగత్తలను చూడలేదు? అయితే
అందరూ అతన్ని ఎంచారా? మళ్ళీ యీ గత
సీరియలిత్ర జ్ఞాపకాన్ని గోపాలం పెట్టెలో
వేసి లేచి నిలుచున్నాడు. ఎదురుగా భార్య
పెట్టె కనబడుతుంది. అందులో కొద్దో గొప్పో
డబ్బుండకపోదు. అయినా ఆ పెట్టె తెరవడా
నికి తనకు హక్కుకాదా? వెల తీతం లేచి
భార్య చేతిలోపాస్తే ఆమె పెట్టెలో పోస్తుంది.
సంసార కృత్యాలు అపరాధాన్ని బట్టి హెచ్చు
తగ్గులుగా ఆ తీతం రాళ్ళను కరిగిస్తాయి.
గోపాలం కాఫీ త్రాగడం కూడా సంసార
కృత్యాల జాబితాలోలేదని వెలఖరుగోజుల్లో
అందులోనూ భార్య సుముఖంగాలేని కాలంలో
యీ కాఫీకి ముఖ్యత్వం సన్నగిల్లి పోతుంది.

గోపాలం వెళ్ళి మెల్లిగా కుర్చీలో జాల్లబడ్డాడు.

పాప కూనిరాగాలు తీసుకుంటూ గదిలో
ప్రవేశించింది. ఏమీ గోచరం కనిపించలేదు
గదంతా తిరిగింది. తుదకు వచ్చి శేబీలు మీద
కుంగురు వారి నిలుచుంది. పాపకు వీధిలో
దొరికిన ఆటవస్తువు జేబులో ఉన్న మూలాన్ని
శేబీలుమీద వారి నిలుచండగా నిర్ణయించింది.
వెంటనే పాపదాన్ని బయటకు తీసి పట్టుకొంది.
గోపాలం ఏమో ఆలోచనలో ఉన్నట్లు గమ
నించి చెయ్యితాకి కరువుతూ “నాన్నా, దీని
పేరేమిటి?” అంది తనచేతిలో ఆటవస్తువు నుట్టి
కించి. గోపాలం ఆటవస్తువు వంక చూశాడు.
చూడడం తేలిక బరువొని, తాత్కాలికంగా
కష్టాలను మరుగున పెట్టి పాప బాల్య చేష్టలలో
పాపగోనాలని చిరునవ్వు ముఖాన్ని పులుసు
కొన్నాడు. పాప చేతిలో ఉన్న ఆట వస్తు
వును చేతబట్టుకొని “దీని పేరేమిటి గుర్రం!”
అన్నాడు. పాప గట్టిగా నవ్వింది. “అవును
తల్లీ అది గుర్రం!” అన్నాడు గోపాలం మళ్ళీ.

ఈసారి పాప పకపకా నవ్వింది. మధ్య
మధ్య చేతులు ఆర్చించి కూడా నవ్వింది.
గోపాలం మాట్లాడలేదు. “గుర్రమేలే కాళ్ళూ
చెవులూ, నోకలూ యివన్నీ ఏదీ?” అంది పాప
కొంచెం విమోచనా జ్ఞానంతో. “చదరంగంలో
గుర్రానికి అవన్నీవుండవు” అన్నాడు గోపాలం.
ఆది వినిపించుకుంటూనే పాప పంటింటిలో
అప్పుడగ్గరకు వచ్చింది. అమ్మను గట్టిగా
రెండుస్థాని పీచించింది. మి తొందరలో ఉండి
ఆమె జవాబు యివ్వలేదు. పా. అమ్మనుండుకు
పోయి చేతిలో నవ్వువు చూపుతూ “నాన్న
దీన్ని గట్టుకుంటున్నాడే” అంది. సమయం
చిక్కించుకొని గోపాలం భార్య “మనం
కావన్నదాన్ని ఆయన అవునంటారు. మనం
అవునన్నదాన్ని ఆయన కాదంటారు” అంది.
ఈ మాటకు ఆర్థం తెలియకపోయినా తన
వైపున మాట్లాడినట్లు చేతలలో తెలుసుకొని
పాప ఆడుకుంటుకు వెళ్ళిపోయింది.

గోపాలం విద్యార్థిగా వున్న కాలంలో
ఒకామె విద్యార్థినిగా ఉండేది. అప్పట్లో
గోపాలానికి ఆమెకు మంచి స్నేహంగా వుం
డేది. స్కూలుపైసలు పొందేస తరువాత ఆమె

మాష్టరు క్రైనింగు చదివి పంతులమ్మగారైంది. పంతులమ్మగారికి గోపాలం ఉంటున్న పట్టణానికి బదిలీకావడంచేత ఒక ఉత్తరం వ్రాసింది. “ఉత్తరం రెండు గోజలపాటు గోపాలం యిట్లా ఉండి తరువాత యిల్లు చూచుకొని వెళ్ళిపోతానని” ఆ లేఖ పారాంశం. ఈ ఉత్తరాన్ని గోపాలం అందుకున్న వెంటనే భార్య ముందు ముచ్చటగా చదివి వినిపించాడు. అక్కడనుండి గోపాలానికి భార్యకూ మనస్సులు ఏర్పడినై, “ఒక అడవి పరాయి మొగాడికి ఉత్తరాలు వ్రాయకూడదు” అంటుంది భార్య. నాగరికత ప్రచార లక్షణాలు వరుసగా వచ్చించాడు గోపాలం-భార్య ముందు. అయినా ఆమె కప్ప విజ్ఞానంలో వికార ఆభ్యుదయ ప్రపంచ భావాలకు చూడలేకపోయింది. తుదకు ఆమె ముందు పట్టుదల, గోపాలం తిరిగి స్వార్థ భావం, మిగిలిపోయాయి.

గోపాలం పాప చేతిలో ఎప్పుడును “గడ్డ మని” చెడితే నవ్వించి, చదరంగ బలంగా ఎప్పుడులే చేతు తెలియనివా రెవరైనా అలా చేస్తారు. అది పాప తర్జునాదు. పాప అది గడ్డ మని తనంటాడు తెలుసుకోడానికి కొంత కాలం పడుతుంది. అప్పటివరకూ గోపాలం ఎంత ప్రయత్నించినా ప్రయోజనం ఉండదు. గోపాలానికి యిదే తట్టింది. అయితే అతడు అంతటిలో ఆహారేను. తన భార్య చదువరి కాను. ఆమె దృష్టిలో ఎదుస్సున్న యిద్దరు స్త్రీ పురుషులు మాట్లాడుకుంటే నారు భార్య భర్తలు కావాలి. అలా కాని పక్షంలో వారు చవిత్తులుగావు. ఒక స్త్రీ పర పురుషునికి ఉత్త

రం వ్రాశడం గోడచాటు గుసగుసలాంటిది పంతులమ్మ గోపాలానికి ఉత్తరం వ్రాయకూడదు. అది ధన్యవిరుద్ధం. గోపాలం భార్య యిది సహించలేదు. భర్తను పాడు పోకడలకు పోనీకుండా కాపాడుకోవడం గృహిణి ధర్మం. భార్యమాట వినికుండా గోపాలం ‘నా యిష్టం’ అని సంచరించడం ప్రాంభించాడం తే ఒక పతి ప్రణామతల్లి కంట తడిచెనుంది. తివ్వారా ముగాళ్ల జాబితాలో ఒక పేరు “ర్షుడు” తుంది — గోపాలం పంతులమ్మ ఉత్తరం వ్రాస్తే భార్య ఎప్పుడు చదివాడు. అది దృష్టిలో పంతులమ్మ ఒక ఉత్తమ స్నేహితురాలు. ఆమె తన యింటికి ఎప్పున్నానని ఉత్తరం వ్రాస్తే ఆహ్వానించడం గృహస్థ విధి. శిశుగతే “అతి సత్కారం” అన్న ఒక ముగ్ధానికుమాన్ని అతడు ఉల్లంఘించినట్లువుతుంది. ఈ నాగరిక ధర్మాన్ని ఆచరించుకు పూనుకొన్న గోపాలం చాలా చదువుకున్నాడు. అది ధర్మ సమ్మతమని తన భార్యచేత ఒప్పించాలని గోపాలం ప్రయత్నించాడు. అంత సంస్కారం ఆమెలోలేదు. ఒక ఉపన్యాసమిచ్చి ఆమెకు ఒప్పించాలని చూస్తే గోపాలం గాంధీని కోల్పోయాడు. అతను ప్రయత్నం విఫలమోలే “గురుకులు” అతన్ని ధర్మ పరుస్తాడు. ఇన్ని నిర్బంధంగా ఆలోచించి చివరకు గొప్పగాంచి శరీర నిరంతరిత వైపు నడిచాడు గోపాలం “పంతులమ్మగారిని మన యింటికి రావద్దని ఉత్తరం వ్రాస్తానని” అన్నాడు భార్యమక చూస్తూ. భార్య ముసాం విజయగంగ్లో వికసించింది.

—: 0 :—

జెకొస్లావేయా దేశానికి చెందిన గ్రాజెక్ బాడ్జ్ అనే ఒక ఇంజనీరు, తన ఎక్స్ ప్లెన్స్ లైలుబండిని అతివేగంగా నడుపుతూ తన చేతపు సరివాడ్లు పోలి జర్మనీలోని హాఫ్ కి వచ్చి చేరాడు. ఆ లైలులో ఆయనతోపాటు మరల నూట పదిహేండు మంది యాత్రికులు కూడా ఉన్నారు. వీరిలో ఇంజనీరు, ఆయన భార్య, ఇద్దరు బిడ్డలతో మొత్తం ఇరువదినాలుగు మంది వచ్చిన జర్మనీలో తమకు ఆశ్రయం కల్పించవలసిందిగా కోరారు. కమ్యూనిస్టుల పరిపాలనలో ఉన్న తమ దేశంనుంచి తప్పించుకొని బయటపడటమే నను ఆశయమని నారు చెప్పారు జర్మనీలో అమెరికా ప్రతినిధి కార్యాలయంవారు వీరికి ఆశ్రయం కల్పించి, రెక్కిన ప్రయాణీకులు జెకొస్లావేయాకు తిరిగి వెళ్ళడానికి అనుమతి యిచ్చారు.

గీతా స్వయంవరం

(కథానిక)

గీత మరొక్కసారి అద్దంలో నీడ చూసుకుంది. తీవ్ర ఆందంగా వుంది తను! అజంతా శిల్పంవలె, దేవళాకంలో దేవకన్యవలె! అట్టు వంశజులకులు తిరిగి భుజాలమీద పడుతోంది. తనలాగ అలంకరించుకోగలిగే వాళ్లు ఒక్కరయినా వున్నారా? తన లింగంకు కూడా సరిపోరు. గీత కళ్ళలో గండ్లం తొడిగిపెట్టింది.

గర్విగా తన శరీరాన్నంతా నీ చూసుకుంది. పండు వెన్నెలలో, సహస్రదళ పద్మంలో అభివసించిన, ఎంతో పని మేళవలలు తెలిసిన శిల్పి మలచిన శివదేవి విగ్రహంలా మెరిసిపోతోంది తను. నువ్వు అద్దం ముందు వున్నావని గొప్పగా ముఖాని పొడవు అవుతుంది. నువ్వనిగో చేతులు చుడుచుకుంటూ గదంతా అమోఘ కన్నులతో కలయిపోసింది. చుట్టూ గురుకుని పేలిపోయిన తన్ను వుత్తామీద పడింది. ఎడమచేతి మురిశేళ్ళిగో బాగ్రత్తగా పట్టుకొంది ఏమిటి వుత్తరం? అన్నట్లు. కేళిం రాసిందికదూ! పాపం వెలినాడు. ఆ వుత్తరం నాలుగు గంటలకే వచ్చింది. చూచుకుంటేనే పడేసింది. అంగుళా ఏముంటుందో తనకు ముందే తెలుసును.

“గీతా! నేను నిన్ను ప్రేమిస్తున్నాను” పెద్ద అక్షరాల్లాటి వ్రాశాడు. ఎవరైనా ఇంటే. ఆ వుత్తరాలు చదివించింది విసుకైపోయింది తనకు. ఒక్క చిన్న నల్ల నవ్విని, రెండు మాటలు మాట్లాడినా చాలు. ప్రతివాడూ ప్రేమలో పడితామే. ఇంక నాలుక కట్టేసుకోవాలంటే. అందరూ అంటేనా? ... అప్పే కాదు కాదు. ముఖ్యంగా రామం మాత్రం అలా కాదు. అబ్బ! గామం ఎంత చక్కగా వుంటాడు! అమృతం కావుండే ఆకళ్లు... టుక్ పెట్టినట్లుంటాయి.

తను మొదటిసారిగా అతన్ని మూర్తి యొట్టా పుట్టినగోలు పండుగకి వెళ్ళినప్పుడు

చూసింది. తను వెళ్ళేసరికి అతను పిల్లనగ్రోవి వాయిస్తున్నాడు. అతన్ని చూడగానే తన గుండె ఒక్కసారిగా అగిపోయి పట్టయింది. ఎలాగైనా అతనితో మాట్లాడాలి. స్నేహం చెయ్యాలి అనుకుంది. కాని అదేం తను అనుకున్నంత కష్టం అవలేదు. అతను సుందరికి అన్న ముస అవుతాడట. ఇంజనీరుకూడాను. సుందరే తనకు పిలుచుకెళ్ళి పరిచయం చేసింది.

అతనంత చదువుకున్నాడని తెలిసినా, లోటుకులేకుండా మాట్లాడేసరికి తన కాళ్ళర్యం వేసింది. మరొకరైతే ఘపాటికి తిత్తితే, మెమ్మెమ్మే అయ్యేవారే. ఎదురుగాండా టిఫిన్ వీర, హ్యాండ్ బ్యాగు చూసేసరికి యెటువంటి వాళ్ళైనా నవ్విస్తుంది. అతని నన్న ప్రతి మాటకీ తను నవ్వింది. అసలన్నీ చూసేసరికే తనకి మలిపోయింది.

తరువాత అతన్ని గోనా చూస్తూనేవుంది. క్లబ్ లోనో, సినిమా థియేటర్ లోనో, పార్కు లోనో. అలా చూసినప్పుడల్లా తన గుండె ఒక ఊణం కొట్టుకోవడం చూసేస్తూనేవుంది. ప్రతి గోనా అతను తనగురించి వినించేమైనా అంటాడని ఆసక్తూనేవుంది. కాని... కాని ... ఒక్కసారి అతని అనలేదు.

ఈ విషయం తెలుసుకుంటే, అతనిమీద ఏంతో కోపం వస్తుంది. ఎందుకనదు? ఏగిరిన అందరూ మర్యాదే వుత్తరాలు రాసేవారే. కాని యీ రామం మాటలరుసకైనా నిన్ను ప్రేమిస్తున్నాను అనడం? అలా వ్రాసిన వాళ్లం దరి వుత్తరాలు చిన్నబుట్టలో పడి గాలికెరుగుతున్నాయి. రామం, వుత్తరం కాదు మాటైనా అంటే, తను కరిగి నీరై అతని పాదాలమట్టా నిలచిపోదూ!

అనుకుంటుంటూనే కళ్ళు చెమ్మిల్లాయి. ఎందుకనదు? యిదీ సంగతి, ముఖా అతను భయపడి వుంటాడు. తను అందరినీ ప్రోసిపుచ్చిన

సమయమంత్ర వసంతదేవి

సంగతి అతనికి తెలిసే వుంటుంది. తనపని అంతే అవుతుందనుకుని వుంటాడు. చిత్రం, తనకంత వరకూ యీ విషయం తట్టనేలేదు. తనకన్నీ ప్రేమిస్తున్న సంగతి వివిధంగానూ తెలియారచ లేదు. తెలివిలేటటు!

నవ్వుకుంటూ మరోసారి అద్దంలో చూసు కుని, బాస్టెట్ మీద కుచ్చిస్తు పరిగ్గా న్నరుకుని కారు ఎక్కింది.

తలుపు తప్పేసరికి రామం తల్లి వచ్చి తలుపు తీసింది. 'రామం ఇంట్లో వున్నాడా' అంటూనే లోపలికి అడుగు పెట్టింది.

"రా అమ్మా గీతా! యిప్పుడే నీమాట అనుకుంటున్నాను" అంది అవిడ. అవిడకి తనంటే ఎంతో ప్రేమ. చాలా అప్యాయంగా మాట్లాడు తుంది.

"ఏం! రామం యింట్లో లేదా!"

"అబ్బే! లేదు! అవునుగాని రామానికి తాంటూలాలు పుచ్చుకుంటున్నాం. పెళ్ళికుతు రికి యెటుకంటి మీర బాగుంటుందో ఏమో! నాకు షేషన్లు పెలేవు. చూడమ్మా గీతా! నీకు బాగా తెలుస్తుంది. వుండు మీర చెప్తాను." అంటూ జవాబు నడపించుకుందానే లోపలికి వెళ్ళింది.

జీవిత కొరడాగో కొట్టినట్లయింది, గీతకు. ఏమిటి, రామాని? పెళ్ళా? తను కడుతున్న సాధాలన్నీ నేలకడపనిలేనా! తనంతెంతో ఆలలోటి వచ్చింది. ఏమిటిలాగ!

"చూశానా! ఎర్రరంగిల్లుడు షేషనేనా! ఎర్రకట్టమీద ఒకపువ్వులు బాగుంటాయా! నీకు వచ్చిలే చాలు. ఫలవాలేదు. నీకంటే తెలుసున్న వారెవరు?" అంటూ అవిడ గీత ముఖం చూడకుండానే చదివేస్తోంది.

గీతకివేం వినిపించే స్థితిలో లేదు. అంతా అయోమయంగా ఉంది.

"అవునుగానీ! యంతకీ ఆ అమ్మాయి ఎల్లా ఉంటుంది" ఆఫరికి కూడబలక్కుంటూ అంది.

"అబ్బే! నేచూశానా ఏమిటి? నాడే చూసుకొచ్చాడు. ఏదోనమ్మా, మాడు మళ్ళూ పడిలేచాలు. నాకి లోకంలో యింకెంకొవారి చెప్ప."

"మొదలెట్టావా! అనుకుంటూనేవున్నాను ఈ కబురు విన్నదగ్గర్నుంచీ అమ్మ కిదేపననుకొ. విసుగూ విరామంలేదు. ఎవరైనా కనిపిస్తేచాలు. ఇంతకంటే ఒక్కసారి లేడియోలో ప్రసారం చేస్తే బాగుంటుందని చెప్తున్నాను" అంటూ నవ్వుతూ లోపలికి వచ్చాడు రామం.

గీత మెదడు వుడికి పోతోంది. ఏదో ఒకటి లేల్చేసుకోవాలివ్వాలి. తను రావటం నుంచిదే అయింది.

"అమ్మా! నీ గొడవే గాని యింకెవరిదీ పట్టించుకోవు. గీతకి కార్డు కా ఫీ యే నా యిచ్చానా?"

"అయ్యో నా నుతి నుడిపోనా! కూర్చో అమ్మా గీతా. యిప్పుడే చెప్తాను" అంటూ అవిడ గబగబా లోపలికి వెళ్ళింది.

గీత వాంఛిస్తున్న సమయం యిప్పటికి దొరికింది. అడిగెయ్యాలి. ఇంక ఆనస్యం ఎందుకు?

"నామం నీకు పెళ్ళటగా!"

"అమ్మేనా చెప్తా? అవిడకిలేవని, ఎవరైనా కనపడ్డం భయం. మొన్న వెళ్ళుదో చెప్పాను. అమ్మాయిని చూడనని. అంతే పెట్టుకుంది..."

"అయితే, నేనెంత వివరాలని చూస్తాను" స్వరంలో నోవం బాగా తొంగిచూస్తోంది.

"నేను అల్లాగని అన్నానా!"

గీత కింకం మాట్లాడటానికి నోచలేదు. కాలం నిశ్శబ్దంగా గడిచిపోతోంది. మళ్ళీ వాళ్ళు వచ్చేస్తుంది. చెప్పేదాని మెలగా! "గానీ!"

"ఏం గీతా!"

"నీకు తెల్సీవా!" నగంలో గొంతు పూడి పోయి వట్లయింది. మిగిలిన వాళ్ళు గొంతుక లోనే వుండి పోయింది.

"ఏమిటి తెలియడం" అశ్చర్యంగానే అడిగాడు.

"మరి...మరి... నేను నిన్ను ప్రేమిస్తున్నా" అని అతికష్టం మీద అనగల్గింది. తన జీవిత మంతా ఆతను చెప్పబోయే మాటమీద ఆధార పడి వుంది.

"అహ! అలాగా."

"నవ్వు నన్ను ప్రేమించటం లేదా!" యంత యిలాగ తన జీవితంలో ఎవరి దగ్గిరా లాంగి

పోలేదు. కాని అతను ఈ అంటేచాలు! తను అతని కాళ్ళకింద చీమలా నలిగి పొక్కున్నా నలిగి పోగలను.

“నేను మాత్రం కాదన్నానా. కాని యీ సంభాషణ కోసం ఎంతమంది ఎదురు చూస్తున్నారో అని!” అని స్వగంధంలో నవ్వు దాచుకుంటామన్నా దాటలేదు. గీత కానవ్వ ముళ్ళు తిమ్మిరిలా బాధించింది. ఎంత హేళనగా అన్నామా! అయినా దీనిలోని పేలి పోతుంది.

“అయితే ఆ అమ్మాయి నాకంటే అందంగా వుంటుందా?” స్పష్టంగా నే అంది. ఆ అనవం లోనూ ఛాదం చేస్తున్నట్లే వుంది.

“నికంటే యీ ప్రపంచంలో అందంగా వుండే వాళ్ళెవ్వరూ లేరు. నవ్వు నిజంగా అప్పుడనే. కాని ఆమె మానస్త్రీ...మంచి మర్యాదా, ప్రేమా, స్నేహం, ఆదర్శం తెలిసున్న సామాన్యకృపిణి. అదే ఆమెకుండే సహజ సౌందర్యం. ప్రతి మానవుడూ వాంఛించేదికూడా అదే.” ఏకో ఆలోచిస్తున్నాడిలా నెమ్మదిగా అన్నాడు రామం. ఈ మాటలంటుంటే అతని గుంభంగా నోరొక వింత వెలుగు కనిపించింది.

గీత మొదటిసారిగా ఓటమినంగీరించవలసి వచ్చింది. తన అందం, తన డబ్బూ, తన హోదా, తన - ఎంతమందిచేనో పొగడబడిన తను - తృప్తికరంకాదేమి. తన అందం అసలు అందమేకాదట. గీతకి తనయ్యగా వెయ్యి కంకారాలు వికటాట్రహం చేస్తున్నట్లయింది. ఆమెకింక అక్కడ ఒక్కటేమైనా అగ నవనరం లేదు. చెవులు హోరెత్తిపోతున్నాయి.

వెల్లి కాలులో పడేవరకూ, తను యీ లోకంలో వున్నట్లుగానే నోచలేదు. అత నేదో అంటున్నా వినిపించుకోకుండా యింటికి వెల్లిపోయింది.

వెళ్ళుతూనే ముందంమీద పడిపోయింది. కోపం, కోపం వెనుక వుక్రోధం, ఆ వెనుక గుంభం ఒక్కసారిగా ముంచిపోయింది. ఎంత మాట అన్నాడు రామం! తను పుట్టిన దగ్గిర్నుంచీ ఎవరిచేతా పల్లెత్తు మాట పడలేదే. తన యిరవైవిళ్ళ జీవితంలోనూ కూడా యిటు

వంటిదేమీ సంభవించలేదు. తన తండ్రి ఎంత గారంగా పెంచాడు. తనకేం బోటని అలా గన్నాడు రామం. మొదటే తెలుస్తే అసలు రామం మొఖం చూసేవా తను?

ఎంతాపురున్నా గుంభం అగలేదు గీతకి. వెక్కి వెక్కి మెంబోనేపు పడిచ్చింది.

ఇలా పూరుకోవడమేనా? తనకేకా పెండ్లి చేసుకోబోతున్నానని ఎంత గర్వంగా వుంది రామానికి! ఆ గర్వం పట్లగయినా అగచాలి. ఏమిటుపాపం, పోని ఆ పెండ్లికూతురినోటి రామం చాలా చెడ్డవాడని చెప్పితే - పెండ్లి చెడిపోతుంది. దానికేవుంది. కాని అలా పెళ్లికూతురెవరో తెలియదు. అయినా కాక పోయినా అది గుంభంగా తన హోదాకే ధంగం.

మరెల్లాగ. ఏమైనా సరే ప్రతీకారం చెయ్యాలి...తననా అంత ఓర్పునా? ఎలాగా, ఏమిటుపాపం. అబ్బ! మెదడు వేడెక్కిపో నోంది ..అ! అపహ. అతనికంటే తన ముంగు పెండ్లి చేసుకుంటే చాలా బాగుంటుంది. ఎంత తెలివైన మర్ర తనది. చెప్పకముకు కొట్టి నట్లుంటుంది. తను ముంగు పెండ్లి చేసుకో నాలి. అతనికి ఆపెండ్లి ఆనాలి. ఐన తర్వాత బాగా పశ్చాత్తాప పడాలి. అప్పుడూ తన కొండం. లేకపోతే తనం శతీ దాన్ని, స్వయంగా తను, నోరు విప్పి పెండ్లి చేసుకో మని అడిగితే వద్దంటాడా?

ఇంతవరకూ బాగానే ఉంది. ని ఎవరిని పెండ్లిచేసుకోవటం. అబ్బబ్బ! అదుగదుక్కి సమస్యలే. ఎవరైతేనేమి? రామం కాక పోయిన తర్వాత. ఎవరైనా ఒకటే. కాని, నిజంగా తను పెండ్లి చేసుకుంటానంటే, ఒక్కరూ నమ్మరు ..సరికదా! నుండే ఆగ చచ్చిపోతాకేమానని భయంకూడాను! మందం సుప్రస్థానం, పాప, రామ ..అబ్బే ఏళ్ళం వరని ఒకళ్ళకంటే ఒకళ్ళని పాత చింతకాయ పచ్చడి పూవాలు.

తీరా పెండ్లి చేసుకుంటామనుకుంటే ఒక్కళ్ళూ తగినవాళ్ళు లేరే! గీత దృష్టి గయ క్కుని తేలిలమిదాన్ను ఉత్తరంమీద పడింది. గీతకి మెరపులా ఒక ఆలోచన తట్టింది. కేఫర్ ని

పెండ్లి చేసుకుంటే? అవును. చాలా బాగుంటుంది. పాపం యిందాకటినుంచీ అతని సంగతి జ్ఞాపకం రానేలేదు. ఏదో సామెతలాఅయింది. శేఖర్ శేఖర్ మేడా, కాయా వున్నాయి. బాగానే వుంటాడు. ఇప్పుడే వెళ్ళి చెప్పాలి. చెప్తే అసలు నమ్మడేమో—

ఓసారి అద్దంలో చూసుకుని “అలలలా” అని పాడుతూ నువ్వులాగానే మేడ దిగింది. కార్మిక్ శేఖర్ యింటికి వెళ్ళింది.

ఇంకా ఆళ్ళే ఎక్కువగా రాత్రి ఆవలేదు పార్లమెంటు ముందు నోజులేమో, చంద్రుడు తొందరగా వచ్చేశాడు. ప్రకృతంతా వెండిమలామా చేసినట్లుంది. వెన్నెల నోడ్డుమీదపడి ఏదో వెండినది ప్రవహిస్తున్నట్లుంది.

కారు ఒక్క కురుపు కురుపి ఆశేవనా గీతకి స్పృహలేదు. తన ఆలోచనలోంచి యిని తల పడేసరికి డ్రైవర్ అక్కడ నాకర్చి శేఖరున్నాడా అని అడుగుతున్నాడు.

“శేఖరుబాబుకి వెళ్ళండి. వూరెక్కార. నెలదాకా రారు” అని చెప్పాడు నాఖరు.

గీతకి గుండె ఆగింత పనయింది. ఎలావచ్చి తన గదిలో పడిందో తనకేతెలీదు.

ఏమిటి తననుకునే ప్రతి పనికి ఇలావిఘ్నం వస్తోందేమిటి? గీతకి బుర్ర బద్దలు కొట్టేసుకోవాలన్నంత బాధకలిగింది. ఎలాగ? తను ఇతరుల మొఖం యెలా చూడగలడు? యింత పరాధవం జరిగాక తను భరించి వూరుకోవలసిందేనా! ఎంత ఖర్చొచ్చింది ఇంక...ఇంక తను బ్రతికి లాభం ఏమిటి?

వెళ్ళి వెళ్ళి గంటలకొద్దీ యేడ్చింది. 48 ప్రపంచంలో అభాగ్యులకు, నిస్సహాయులకు సమయానికి కనిపించేది, ఓదార్పుదీ యేడుపు ఒక్కటే.

అలా చాలాసేపు ఏడ్చినమీదట గీతకు కొత్త మనస్సు స్థిమితపడేనట్లనిపించింది. నెమ్మదిగా జరిగిన సంగతులన్నీ నెమరుకు తెచ్చుకోసాగింది.

రామం ఎందువల్ల అలా అన్నాడు? ఇంత మంది తన్ను పొగిడేవారేకాని, నిజంగా తనెవరికి అవసరంలేదు. తనుఅడిగినా అక్కరలేదంటారు. ఛీ. ఒక్కళ్ళకీ వ్యక్తిత్వం లేదు. దీపం చుట్టూ

తీరిగే పురుగుల్లాను! భగవంతుడు తననెందుకీలా పుట్టించాడు? అందరిలాగ పుట్టిస్తే, హాయిగా అందరిలాగా గుఖంగా వుండొచ్చు.

అద్దం ముందు కూర్చుంది. ఏదో విరక్తి పొగ మంచులా గీతని ఆవరించుకుంది. నిజమే. రామం అన్నట్లు తనలో ఏదో వెలితివుంది. నిండుతనం రాలేదు. తనెంత శేషనాగా వుంటే శేం. ఎంత బాగా అలంకరణ అయితే శేం, తనెవరికి అక్కరలేదు. ఎంత అప్పులలా తనకుంటే శేం. ఎవరి అక్కర లేని అంచా తనమాత్రం ఎందుకు?

నెమ్మదిగా ఒక్కొక్కటి అలంకరణ, సామానాతీ మేడమీదనుంచి క్రిందికి విసిరెత్తుటం మొదలుపెట్టింది. ఆబాబ్! ఎన్ని రకాల స్నేహలు, ఎన్ని రకాల క్రీములు, వాడగు టిన్నలు, హెయిర్ రింగులు, పాలిష— ఒక్కటికూడా వుంచదలుకోలేదు తను. ఒక్కొక్కటి పడేస్తుంటే గినమీదనుంచి ఒక్కొక్కటి బయట పడేస్తున్నట్లుపించింది.

అన్నీ పాతనీ వచ్చి కూర్చుంది. ఆబాబ్! నిజంగా మనస్సిప్పుడెంత బాగుంది! జాబ్బు మామూలుగా నువ్వేసుకుని ముడిచేసుకుంది. సిల్కుచీర మార్చి, సామానీర కట్టుకుంది. అనవసరమైన వస్తువులు తీసేసింది.

అద్దంలో చూసుకుంది గీత. తను మునపటి గీతేనా—కాదు. నిజమే మునపటికంటే తను ఎన్నోరెట్లు బాగుంది యిప్పుడు. రామం చెప్పిన మాటల కర్థం యిదేనా? తనిప్పుడు సామాన్య స్త్రీయేనా! ఏమో రామాన్నే అడుగులే సరి.

అవును. ఇప్పుడే అడిగెయ్యాలి ఏమైనానరే. గబగబా కారు తనే నడుపుంటూ, రామం యింటి వచ్చి తలుపు తట్టింది గీత.

తలుపు తీసి గీత శేషం చూసి ఆశ్చర్యపోయాడు రామం.

“రామం నన్ను తుమించవూ!” ఇంక నిజం లేకపోయింది. ఉద్యోగంలో వ్యర్థవణికిపోయింది.

“ఏమిటి గీతా” అంటూ అక్కడ నర్సీతో కూర్చో పెట్టాడు రామం.

“కాదు రామం, నువ్వన్న మాటలకు అర్థం తెలుసుకోలేక, నిన్నున్నో అన్నాను. తుమించవూ!”

“నీలో యీ పరివర్తన కలుగుతుందని తెలి

నుంటే నేనల్లాగన్నాను. కాని, యింత లొండ
రగా నీలో మార్పు వస్తుందని నేననుకోలేదు”
అన్నాడు రామం చిరునవ్వుతో.

“కాను రామం! నన్ను క్షమించవూ! లేక
పోతే నేనూ—” అంటూ లేవబోయింది.

“అబ్బే! యింత రాధాంతం చేస్తావనుకో
లేను సుమా” కామానికి యింక నవ్వాగలేను.

ఏమి! పంతా తమాషానా! తన గర్వం
తనకి తెలియ చేయడానికి చేసిందా! తను
గ్రహించుకోలేకపోయింది. ఎంత సిగ్గు. తననడ
చూసి తనే భయపడింది. పోనీ యిప్పుటికైనా
తెలుసుకుంది. లేకపోతే యింకా ఎంత చాఫ
పడేదో. ముబ్బలా వచ్చి మంమలా పోయింది.

“ఏమిట్రా, ఎవరూ ఎస్తా” అంటూ కళ్ళు

నులుముకుంటూ వచ్చింది రామం తల్లి.

“ఇలారా, గీతా! అమ్మకి నమస్కారం
పెడదాం” చెయ్యి పట్టుకుని తీసుకెళ్ళాడు
రామం. ఇద్దరూ ఒకేసారి అవిడ కాళ్ళకి నమ
స్కారం పెట్టారు.

“ఏమిటిరా నాయనా” అంటూ తెల్లబోయిం
దావిడ.

“కాదమ్మా, ఈవిడే నీ కాబోయేకోడలు”
అన్నాడురామం.

“అరి నీయల్లు బంగారం కానూ! మొదలే
చెప్పకూడదురా నాయనా. ఏమని దీనించను.
ప్రభావ్యాలతో, కొడుకు కోడళ్ళతో
వెయ్యేళ్ళు బ్రతకండి ఇద్దరూ.” అంది రామం
తల్లి వాత్సల్యంతో.

సై చ

సుందరం ఉద్యోగం

ఆర్. యం. చిదంబరం

సుందరం యోచించాడు. దేశంలో ఏ
మూల చూచినా ఆకలి మంటలు.
ఎక్కడ చూచినా నిరాశతో కూడిన నిట్టూ
ర్పులు. అంతా అంధకారమయం. నేటి ప్రజ
లకు మార్గం చూపే వెలుతురు శూన్యం. దీని
కంతా కారణం? “ప్రభుత్వం” అనుకున్నాడు
సుందరం. ప్రభుత్వమంటే ఎవరు? ప్రజలేగా.
సుందరం అప్రయత్నంగా వార్తాపత్రికలో ఒక
ప్రకటన చదివాడు.

“ఇక్కడకు ఎనిమిది మైళ్ళూరంలో ఉన్న
ఒక గ్రామానికి ఒక వర్తకుడు తీసుకుపోతున్న
వంద బస్తాల బియ్యాన్ని ప్రభుత్వపు ఉద్యోగులు
పట్టుకున్నారు. దీనినంతా ప్రజలకిచ్చే నిమిత్తం
కేషన్ డిపోలకు చేర్చబడింది. సుందరం సుల్ప
తన ఆలోచన ప్రారంభించాడు. అయితే వర్తకు
డంత తెలివాడా! వంద బస్తాల బియ్యాన్ని
ఎదిలేసుకున్నాడా? పాపం! ఆ బియ్యాన్నయ్య
కుంటే అతనికంత లాభం వచ్చేది! అదంతా
పోగొట్టుకున్నాడు... అబ్బే! అన్ని కోర్కెలను
తీర్చి బోధనముండగా నష్టపడటమెందుకు?
వర్తకుడికి అంచాలతో సర్వము సాధింపవచ్చు

నని తెలియదా? ఏమో!”

మరునాడు వార్తా పత్రికలో చదివాడు
సుందరం:

“ఈ గ్రామంలో నేటినుండి బియ్యం కేషను
రెండొమ్మలు తగ్గింపబడింది. బియ్యం నిలవ లేక
పోవటంవల్ల ఈ మార్పు చేయవలసి వచ్చిందని
తెలుస్తూంది.”

సుందరం తెల్లబోయాడు. ఏ గ్రామంలోని
కేషను డిపోలయితే వర్తకుని వద్దనుండి తీసి
కొన్న వందబస్తాల బియ్యం ప్రజోపయోగ
నిమిత్త మియబడిందో ఆ గ్రామంలోనే
బియ్యం కేషను రెండొమ్మలు తగ్గింపు! బియ్యం
నిలవ లేకపోయిందట. చాలా వింతగా ఉండే!
అయితే కంచే చేసు మేస్తాందన్నమాటే. ఏధిలో
నుండి ఆరుపు:

“బాబూ! మూడు నోజులనుండి తిండిలేదు.
పట్టెదన్నమంటే పెట్టా బాబూ.”

సుందరం వెంటనే ఇల్లంతా బియ్యంకోసం
వెదకాడు. కాని ఫలితం శూన్యం.

“అటు వెళ్ళు బాబూ, ఇక్కడ నాకే
తిండికి లేదు.”

“పోలీసు ఉద్యోగంలో చేరే వాళ్ళందరినీ చేర్చుకుంటున్నారు. వెళ్ళిపోయిన వాళ్ళంతా పోలీసు స్టేషనుకు వెళ్ళండటా...”

సుందరి చాటింపు విన్నాడు. “అవును పోలీసు ఉద్యోగంలో చేరే ప్రభుత్వ శాఖ వారు నిన్ను తిగా జరిగేట్లుగా చూడవచ్చు. ముఖ్యంగా దొంగతనంగా దియ్యం పట్టుకు పోయేవారిని పట్టివచ్చు. బాగుంది, ఇంతకంటే తక్కువే చెయ్యలేదు.” సుందరి పోలీసు స్టేషనుకు పరుగులాడు.

సుందరి ఇప్పుడు పోలీసు. పైకిలకు వెళ్ళు లేకుండా పోయేవారిని పట్టుకోవటం లేదు. లిండికి మొహంవాచి, మెళ్ళికోలదీ బండి లాని సగం కడుపుకుడా నింపుకోలేని రిన్నావాడిని నిర్బంధించి వాడి బండికి దీపంలేదని పావలా, అర్థా గుంజటం లేదు. ధనమందలో కన్ను మిన్ను తెలియకుండా పేచి ప్రహరీకొన్ని పీడించే ధనమంతుల నేనాలకోసం వెయ్యి కళ్ళలో కాదుకు కూర్చున్నాడు. నోజుకు కనీసం ఒక్క కేసెనా తీసుకురావటం లేదని సుందరాన్ని పై అధికారి వీనాల్లు పెడుతున్నాడు. కాని సుందరి ఆహుటలను పట్టిండు కోవటం లేదు. దియ్యం వోరిక్క నల్లబళాకలో రెండుకేస్ దియ్యం కొనుక్కుపోయే రిన్నావాడినా పట్టుకోవటం?

సుందరాని కానాడు కాలిపని పడింది. సంత చెరువువద్దగ నెలబడున్నాడు. బరువును మోయలేక మోయలేక బక్కబిక్కన యెడ్డు బండిని లాక్కుపోతున్నాయి. సుందరి గను నింపాడు. “ఎయ్! బండి ఆపు” అన్నాడు. బండి దాని శ్రోత నది పోగోడి.

“బండాపు” గట్టిగా అరిచి విక్కోట్టాడు సుందరి. బండి ఆగింది.

“బండిలో ఏమిటి తీసుకుపోతున్నావు? దియ్యం ఎవ్వరేనా?” గట్టించాడు సుందరి.

“అవునండీ” నిర్లక్ష్యంగా జవాబిచ్చాడు బండివాడు.

“ఎవరికి?”

“వెంకటరత్నం గారికి?”

వెంకటరత్న మనేసరికి సుందరి తగ్గాడు.

వెంకటరత్న మంటే ఆ ఊరికి గాక చుట్టుప్రక్కలన్న గ్రామాలన్నిటికీ అపారితోరి. ఆయన కున్న పనులుబడి ఇంతా అంతా కాదు. ఆయన చేతిలోనే అధికారం అంతా ఉంటాడు.

“పెళ్ళిపై?” సుందరి ప్రశ్నించింది.

“ఆయనవద్దగే ఉన్నాయి బాబూ! అమరు వెంకటరత్నం గారి నెరగరం?”

“అంతా నీ కెందుకు? ఎందుకు బండిని స్టేషనుకు లిచ్చు. పెళ్ళిబులేకుండా దియ్యం తీసుకుపోకుడదని తెలియదా?”

బండివాడాశ్చర్యపోయాడు. వెంకటరత్నం గారికి దియ్యం తీసుకుపోతుంటే మీసలేదే మొనగాడెవ్వరి ఇంకి ఏడు పోలీసు. పై యధికారులే బాగున చేతిలో కీలుబొమ్మలు.

“అలానే బాబూ. కాని అసల కట్టపడ లేదు. పెళ్ళిబు ఆయనవద్దగుంటుంది. ఇది మా మూలేనండి. తియ్యం కొత్తగా వచ్చినట్లున్నారు” అన్నాడు బండివాడు.

ఇంతలో పై అధికారి ఆశ్రయపోతూ ఆగాడు. “నిమిటనీ” అన్నాడు.

“వెంకటరత్నంకి పెళ్ళిబులేకుండా దియ్యం తీసుకుపోతున్నాడు” అన్నాడు సుందరి.

“ఎవరికి? వెంకటరత్నం గారికి? అవును పాపం! ఆయన దియ్యంలేక చాలా ఆనందపడు తున్నారట. మొన్ననే నానో చెప్పారు. పట్టలు ఆయనవద్దగుంటుందీలే. ఫోవాలేను” అన్నాడు అధికారి.

“అధికారిదండీ. అసలు చట్టప్రకారం పెళ్ళిబులేకుండా దియ్యం తీసుకుపోవడం కనుక ఇప్పుడే బండిని పోగొన్నాడను. పెళ్ళిబు ఉంటే ఆయన స్టేషనుకువచ్చి దియ్యం తీసుకు పోవడం” అన్నాడు సుందరి.

“ఆయనలాగ చట్టానికి వ్యతిరేకంగా నడవడమిదే. నీకు మహా నెలమనులే. ఏయ్ బండి పోనీవయ్యా” అని అధికారి పైకి పిలిపాడు. శ్రేణిలో ఆరాటక ముందుకు పోవారం నల్లగోండ్ల సుందరాని కళ్ళమయింది.

మరునాడు సుందరిచేతికి తన ఉద్యోగం ఊడిపోయినట్లుగా కౌగితం వచ్చింది. అతను తన బాధ్యతను నిష్ఠగా నిర్వహింపకపోవటమే దానికి కారణమని ఆ పత్రంలో తెలుపబడింది.

ప్రపంచ శాంతి—రష్యా ఆమెరికాలు

“అ శ్వ ని”

ప్రపంచ యుద్ధం తీసుకురావటానికి ఆమెరికా బ్రిటనులు బ్రహ్మాండమైన యత్నాలు తల పెట్టాయి. ఏ సిద్ధాంతాలమీదనైతే బ్రిటిషు లేబరు ప్రభుత్వం పదవిలోకి వచ్చిందో ఆ సిద్ధాంతాలను కూడా గాలికి వదిలేసి అట్టి ప్రభుత్వం యుద్ధం వల్ల ప్రజలకు అంటగట్టు కున్నారని బ్రిటనులో దాదాపు కమ్యూనిస్టు ఉద్యమం శక్తిని పెంచుకుంటున్నది. కాబట్టి ప్రభుత్వంపై తీవ్రమైన ఆందోళన కనబడుతున్నాయి. కమ్యూనిస్టు ఉద్యమం బాగా శక్తిని పెంచుకుంటున్నది. ఆమెరికాలో కూడా కాంక్ష అంతా కనబడుతోంది.

బ్రిటన్ ఆమెరికాల మెట్రో పోలీసులకు అనుకూలంగా ఉన్నది. ఆమెరికా, బ్రిటన్ ప్రజలు ప్రపంచ ఆగ్రాహకాలను అణచివేయడంలో మాడుతున్నారు. ఏ ఒక్క ఆగ్రాహకం యుద్ధం తలపెట్టినా ప్రపంచ శాంతికి భంగం కలుగుతుందన్న విశ్వాసం ఆధారంగా కమ్యూనిస్టులను నిషేధించింది. ఈ మూడు ఆగ్రాహకాలకు మధ్య అభిప్రాయ భేదాలున్నాయి. కాని కేవలం యుద్ధయత్నాలు జరుగుతున్నాయి. మానవత్వం లక్ష్యంగా ఉన్నాయి. ఆమెరికా మాత్రం ఫాసిస్టులను తీసుకుంటున్నది. పశ్చిమ జర్మను సైనికాల పునర్నిర్మాణానికి, జపాను సైనికాల పునర్నిర్మాణానికి, ఫ్రాన్స్‌లో సామ్రాజ్య కూడా మొదటి ప్రయత్నాలు చేసినప్పుడు బ్రిటన్ ప్రజలు ఆమోదించలేదు. కనీసం ఆమోదించనట్లు నటించాయి. కాని కాలక్రమేణా ఆమెరికా ప్రభుత్వం నెగ్గటమేగాక ఈ ప్రభుత్వం ఆమెరికా ప్రజల యుద్ధ యత్నాలతో సహాయంగా నుడిపెట్టబడుతున్నది.

ప్రత్యేకంగా అట్లాంటిక్ ఒడంబడికపై

సంతకాలు చేసిన దేశాలుకాక, కిందటి యుద్ధం వెచ్చిపెట్టిన దేశాలలో పశ్చిమ జర్మనీ, జపాను, స్పెయినులు కాక, ఇటలీ, ఫ్రెంచ్, ఆస్ట్రేలియా, న్యూజీలాండు, పాకిస్తాను మొదలైన దేశాలను కూడా ఆమెరికా నాయకత్వం కంటే కూటంబానికి చేరదీశారు. ఈ కూటంబంతానే ఉండటానికి సెప్టెంబరు ప్రభుత్వం ఉత్సాహపడుతున్నదన్న శుభవార్త విజయలక్ష్మి పండిట్ ఇటీవల ఆమెరికావారి చెవికి వేసింది. ఇండియాలో ఇండోనీషియా, ఫిలిప్పీన్స్ మొదలైనవి ఒడంబడిక కాగితాల దండుగా, సంతకాల సీరా దండుగా లేకుండా ఆమెరికా పక్షం ఉండకలవు.

భయంలేదు. దేశాల జాబితా విలే చాలా పెద్దదేగాని ఆమెరికా యుద్ధపక్షం ఉన్నది. ఈ దేశాల ప్రభుత్వాలేగాని, ప్రజలు కాదు. ఆమెరికా యుద్ధ వర్గం నెలకు మూడువేల కోట్ల డాలర్లు వెలికితే ప్రపంచమంతటా యుద్ధ స్థావరాలు సంపాదిస్తే ప్రపంచ ప్రజలు ఉట్టి తట్టిపోతారు. ఆమెరికా యుద్ధ వర్గంలో చాలా ఆంతస్తుతీయ వాణిజ్యాలలో నీతి అన్నదీ, నయన అన్నదీ, మానవత్వమన్నదీ పూర్తిగా పూర్తిమైపోతుండటం ప్రపంచ ప్రజలు చూస్తూనే ఉన్నారు. ఈ విషయమై ప్రతి దేశంలోనూ కొన్ని పత్రికలైనా నెత్తి నోగూ చూచుకుని పోషిస్తూనే ఉన్నాయి. ఈవిధంగా పోషించే పత్రికలలో కమ్యూనిజం నుంచి కమ్యూనిస్టులని సహించలేనివి చాలా ఉన్నాయి. ఉదాహరణకు “న్యూస్ డేట్స్ నున్ అండ్ నేషన్” అనే బ్రిటిషు వార్తాపత్రిక.

ఈ పత్రిక ఆమెరికా పాలకుల విజ్ఞానం నీతిని, యుద్ధయత్నాలనూ ఖండిస్తోంది. బ్రిటన్ ఆమెరికా ఆశుకుబాడల్లో నడవకుండా స్వతంత్రంగా తన వ్యవహారాలు నెరవేరుంటోంది. బ్రిటన్ తన సైనిక బలాన్ని పెంచుకున్నా యుద్ధం చేసేటందుకై పెంచుకోరాదంటోంది. చైనాకు ఐక్యరాజ్యసమితిలో స్థానమిచ్చి

ఫోటోజాను చైవాన్ ఇచ్చేయ్య లంటోంది. అమెరికాలో మెకర్థిజనునూ, ఫ్రాంకోనో అమెరికా చేతులు కలపటాన్ని, జపానునో సంధిని, జర్మన్ నాజీల పునరుద్ధరణనూ నిషిస్తోంది. రష్యాకు, పశ్చిమ రాజ్యాలకు గల విభేదాలు సామ్యంగా పరిష్కరించటం సాధ్యమనీ, ఉత్తర పశ్చిమ దానికిగాను కృషి జరపాలనీ ఈ పత్రిక తన వాంఛ బయట పెట్టింది. అయితే ఈ పత్రికకు రష్యా మైత్రి వాంఛ ఎంతవరకునో, రష్యాపట్ల అనుమాన పీకావంకూడా అంత ఉన్నది. స్టాలిన్ అద్దడు పీకాకానులు కీమలాడుకుంటే ఇద్దర్నీ దండించాలనే పిఫిబడివంతులు మనస్తత్వంనో ఈ పత్రిక బాధపడుతున్నది.

ఈ ఉద్వేష పీకా మనస్తత్వం మన దేశంలో కూడా ఉన్నది గనక దాన్ని గురించి తెలుసుకోవటం అవసరం. రష్యాపై ప్రపంచ విస్తృతమైన యుద్ధముత్పాటు చేసేవారని మన ఆర్థం చేసుకోవచ్చు. కాని అలాంటి ఉత్పాటు చేసేవారని ఖండిస్తూ కూడా తనపానీ అనుమానాలకు గురిఅవుతూ, వాటిని ప్రచారం చేసే వారిపట్ల ప్రమాదమున్నది. క్లిప్ట సమాచారంలో ఏదోఒక పక్షాన్ని బలపరచ వలసిన తరుణంలో ఆపని చెయ్యటానికి తగినంత సామగ్రి తనీ వాళ్లే ఇటువంటి వైఖరి ఆపలంకిస్తారు—కురుక్షేత్ర సంగ్రామంలో కన్యకు భీష్ముడి మీద ఆరిన పదిహేజలపానీ యుద్ధానికి రాయండా ముఖం తప్పించినట్లు.

రష్యాను గురించి యటువంటివారి వైఖరి విభోరణిలో ఉంటుందంటే: రష్యా చేసినదంతా రైటూ, అమెరికా చేసినదంతా తప్పువా? అమెరికా చేసేది బాగా ఉందని ఎవరన్నారూ గాని, రష్యా ఏమీ చెయ్యలేదు యిన్ని దేశాలూ ఏకమై రష్యాను చిత్తకోపాదవాలని చూస్తున్నాయా? అట్లా అంటుం రష్యాపట్ల మూఢ భక్తికాక యింకేమవుతుంది? ఈ అనుమాన పీకావమే ట్రిటిమ్ వారపత్రిక రష్యాకు ఒక హెచ్చరిక చేసింది: “వీగమీద అందరిో అనుమానాలు పోవాలంటే వీరు కొన్ని పనులు చెయ్యండి. అమెరికామీద అనుమానాలు పోగొట్టుకోవటానికి అమెరికా ఏంచెయ్యాలో

చూచించండి” అన్నది. ఈ పత్రిక తనకు రష్యాపైగల అనుమానాలను గురించే గాక రష్యాకు అమెరికాపట్ల గల అనుమానాలను గురించి కూడా ఆలోచిస్తున్నట్లు కనిపిస్తుంది.

రష్యాపై తనకుగల అనుమానాలు పోవాలంటే రష్యా ఆస్త్రియా సంధికి ఒప్పుకోవాలనీ, యుగోస్లావియాలో రాజకీయ సమగ్రి నిలుపు చెక్కాలనీ, వక్రరాజ్య సమితిని ప్రచారాగ్ధం కాక ప్రచారం న్యూకు క్వెచ్చుగా రానివ్వాలనీ ఈ పత్రిక చూపించింది! ట్రిటన్, అమెరికా, ఫ్రాన్స్, బెల్జియం, లక్సెంబర్గ్, స్పాన్డినేవీయా, డెన్మార్క్, ఆస్ట్రీయా, న్యూజిలాండ్, డక్షిణ అమెరికా, జర్మనీ, స్వీడెన్, జపాను, ఇటలీ, టర్కీ వనైరా వనైరా దేశాలన్న సమ్యమీద కత్తికట్టగానికి రైటూ ఇవాలి యుద్ధం ఆఖరైన మర్నాటినుం అమెరికాకు గోలపడి ట్రిటన్, ఫ్రాన్స్ లు సమ్యం వ్యతిరేకమై యుద్ధకాల ఒడంబడిక లన్నిటిో తిగోదాకొన్నటం చూస్తూ కూడా ఇటలీ సంధి ఒడంబడికను ఇచ్చడే సహజం చేస్తున్నాయో ఆస్త్రియా సంధి ఒడంబడికను అమెరికా చేతులపై ఆమోదింపక పోవటం రష్యాపై అనుమాన పీకాదాన్ని తేనడిపిందన్నమాట.

రష్యాలో తన గాజీయ - సాంఘిక వ్యవస్థ పుట్టిసాటినుం అని భావించు గాజీయాలలో గెండు చూపుకు జాగాయి. (1) రష్యాపై పెట్టుబడిగారి దేశాలు కత్తిరట్టాయి. (2) రష్యాకు ఇతర దేశాలను దించి లాభం పొంద వలసిన ఆశ్యం పోయింది. మొదటి ప్రపంచ యుద్ధం అయిపోగానే రష్యాపై తమ సేవలను పంపిన రాజ్యాలు గెండ్లో ప్రపంచ యుద్ధంనాటి వలె రష్యాను సుతమాపుటానికి పొట్లగుం ప్రోత్సహించాయి. పొట్లగు తమ చెన్న చేసు లలో తీదని గెలిసిన తినాతి నాడి మీద యుద్ధం ప్రకటించాయి ఆ యుద్ధకాలంలో విధిరేక రష్యానో చేతులు కలిపాయి. ఆ సమయంలో కూడా ఈ దేశాలు ఒక్క పొట్లగు వినాశనమే కోరలేదు, రష్యా వినాశనంకూడా కోరాయి. అందుకే చర్చిలగారు ఎంతకాలానికీ యూరప్ లో నుండే ఫ్రంట్ ఏర్పాటు

చెయ్యలేదు. మళ్ళీ రెండో ప్రపంచ యుద్ధం ముగిసింది అగాయతు రష్యా వ్యతిరేక కూటం ప్రారంభమయింది. 1946 ఛాన్ ఫ్రాన్సిస్కో సమావేశమప్పుడే ఆమెరికాలోని “నేషన్” పత్రిక రష్యాపై సాగుతున్న కుట్ర గురించి తీవ్రంగా విమర్శించింది. మూడో ప్రపంచ యుద్ధానికి బోరుగా యత్నాలు సాగుతున్న సమయంలో అభ్యుదయం వాంఛించే “న్యూస్ ట్రేటున్” పత్రిక రష్యాపై “అనుమానాలు” ప్రకటిస్తున్నది. ఆమెరికా చేసే ప్రతిదానిలోనూ తర్జినం పెట్టేవాడి తమ్ముడిలాగా “ప్రాసినా విత్” అంటూ ట్రిటన్ అంటూనే ఉన్నది. కాని తమ ప్రభుత్వం గురించి ఈ పత్రికే తెలియ, రష్యాలో చేరమాడటానికి తగ్గ బలం సంపాదించటానికి యుద్ధ యత్నాలు జరుగుతున్నాయన్నది ఆమెరికా మెచిపోతున్నదని ఈ పత్రిక ఎన్నోసార్లు వాపోయింది! ప్రతి నాటి గానీ సంభాషణలకు వికచేడి రష్యా అనీ, కల్యాణం చేడి ఆమెరికా ట్రిటన్ అనీ ఈ పత్రిక గుర్తించటం లేదు.

రష్యా పరిత్రమైనవా, నిష్కల్యమైనవా అన్న ప్రశ్న పోట్ల పొప్పడంటు ప్రశ్న. రష్యాను నాశనం చెయ్యటానికి ఎంతో అంత స్థాతీయ ప్రయత్నాలు ప్రపంచ శాంతి నేగాక, ప్రపంచ ప్రజల స్వాతంత్ర్యానికీ, ఆర్థిక స్వేచ్ఛానికీ విఘాతం కలిగిస్తున్నాయి. ఈ విధంగా రష్యా రష్యా ప్రపంచ ప్రజల సమ్యక్తమయింది.

మూడో కాంతులో దాక్కునేవాళ్ళూ, తంలు ఇసుకలో దాచుకునే ఉచ్చి పక్షులూ ఈ సమస్యను పరిష్కరించలేదు. దీని స్వరూపాన్ని మార్చలేదు. రష్యా, చైనా, తూర్పు యూరప్ దేశాలు తమ ఆర్థిక ప్రజాస్వామ్యాన్ని వదిలేసి, పెట్టుబడిదారీ తెచ్చిపెట్టుకుని, అక్కడి ప్రజలు ఆర్థిక కాటకాలకు, నిరుద్యోగానికి గురి అయినా ప్రపంచ యుద్ధాలు తప్పవు. మొట్టమొదట ప్రపంచ యుద్ధం సామ్రాజ్య వాదుల మధ్యనే వచ్చింది. తనలో తాను రాజీ పడలేని సామ్రాజ్యవాదం కమ్యూనిజంకోసూ, సోషలిజంకోసూ రాజీ పడుతుందంటే ఆది కలలో వార్త. కథలో పోడేలు గొర్రె పిల్లను చంపటానికి చాలా కారణాలు చెప్పింది. అటుడా “న్యూస్ ట్రేటున్” చెప్పే కబుర్లలానే ఉన్నాయి. ఐతే ఈసారి రష్యా గొర్రెపిల్ల కాదు. అనేక మొట్ట ప్రపంచ ప్రజలు ప్రపంచ శాంతికొరకు రష్యాపక్షన నిలబడతారు. ఆమెరికా పక్షన నిలబడేవారు తమ ఆర్థిక రాజకీయ స్వాతంత్ర్యాన్ని సోగొట్టుకుంటున్నారగాని రష్యా పక్షన నిలబడే ప్రపంచ ప్రజలు రష్యా రాజకీయ ఆర్థిక సిద్ధాంతాలను ఆమోదించవలసిన అవసరంకూడా లేదు. స్వేచ్ఛా మారుతం ఎటువంటి సస్తున్నదీ ఇప్పుడైనా తెలుసుకోలేనివారు తానున్న క్లిప్తపరిస్థితిని ఎట్లా ఎదుర్కొంటారు?

“రాష్ట్ర గవర్నర్ల భవనాల కన్నిటికీ దేశమంతటా ఒక్క రీతిని ‘రాజ భవనం’ అని పేరువెడితే బాగుంటుందనిపిస్తున్నది. అది టూకీగా సరళంగాకూడా ఉంటుంది. ఇందునుగురించి మీ యభిప్రాయ మేమిట”ని ఇండియా ప్రభుత్వం వారు వివిధ రాష్ట్రాల గవర్నరులనూ, రాజప్రముఖులనూ అడిగినట్లు తెలుస్తున్నది. ప్రస్తుతం గవర్నరుల ఆధికార వాసస్థానాలను “ప్రభుత్వ భవనం” అనీ రాజప్రముఖుల వాసస్థానాలను పేరుపేరు వేర్లలోనూ పిలుస్తున్నారు. నిజాము గారి నివాసాన్ని ‘కింగ్ కోత్’ (రాజుగారి నగరు) అని అంటున్నారు. మూనియన్ అధ్యక్షుని నివాసానికి ఈ మధ్యనే ‘రాష్ట్రపతి భవనం’ అని కొత్త నామకరణం చేశారు.

గోడమాద నీడలు

“విశ్వమిత్ర”

ప్రయత్న చక్షుడుతోపాటు వెంకట్రావు గొంతు కూడా విన్న సత్యం. వాడి గొంతు గుర్తు పట్టి తలుపు తియ్యకందానే, “గదిలో కూర్చోరా. వొస్తున్నాను” అని వట్టి వెంటనే “నుండర మొచ్చాడా?” అన్నాడు. వెంకట్రావు పక్క గదిలోకి వెళ్తూ “అహ! నేనూ రమణా వొచ్చాం!” అన్నాడు.

వెంకట్రావు ఈ ఆఖరి మాటలు అంటుండగానే సత్యం భార్య గదిలో కొన్నూ, సత్యానికి చొక్కాయన్నూ “రమణ ఎవరు?” అంది. అంత వరకు సత్యం స్నేహబృందంలో ఆ పేరు విని వుండక పోవటం మూలాన.

అలక్కమైపోతోందనే తొందలో సత్యం “మా క్లాస్ మేట్ లే!” అని ఇందిర దగ్గిర్నుంచి వద్ద తీసుకుని కబళివా తోడుకున్న వెంకట్రావుని వుండవన్న గదిలోకి తొందరిగా పోవటానికి ప్రయత్నించాడు.

“రమణ!” పేరు వినగానే ఇందిరికి ముల్లు గుచ్చుకున్నట్లయింది.

“రమణ కూడా మీ క్లాస్ మేట్ లేనా?” రమణనిగురించి గూఢీతీయాలని ఇందిర సత్యాన్ని అడిగింది.

“అనేగా ఇప్పుడు చెప్పింది!” విసుక్కుంటూ అనేసిన సత్యం గది దాటిపోయాడు.

రిడింగ్ రూమ్ తలుపులకి కన్నాలు లేక పోవటం వల్ల “ఇందిర!” మనసులో ఒక్కసారి తిట్టుకుని కనీసం వినటానికన్నా ప్రయత్నిస్తామని క్రద్ధగా చెవులు రింగించింది.

అప్పుడే ఆ గదిలోకి ప్రవేశించిన సత్యం మాటలు వినిపించినయ్.

“హలో రమణా! అరె, ఈ పూలన్నీ ఎక్కడ తెచ్చారు?” జేబురుమాలు మాట విప్పుతూ సత్యం అడిగాడు.

వెంకట్రావున్నాడు “రాధ వాళ్ళింట్లో కొనుగొచ్చాం!” అని.

“వేరీ మనీ థ్యాంక్స్!...” అని ఇంకా సత్యం ఏమిటో చెప్పబోతుండగా కొడుకు గట్టిగా ఏడవటం వినిపించింది. ఇందిరికి వొళ్లు మండింది. వెధవ. ఇప్పుడే లేవాలి నిద్ర! ఏనాకానే పేడ్చి వాడే పూరుకుంటూన్న అనుకుని ఇంకా వినటానికి ప్రయత్నిస్తోంది ఇందిర.

ఇంతలోకే పక్క గదిలోంచి సత్యం వచ్చి, “అబ్బబ్బ, ఒక టేగోల - వాడేసుంటే కాసేపు తీసుకో పాడమా? కొంపకి కొత్త వాళ్లు వచ్చినాకూడా ఫీఫీ” కొడుకు ఇదివరకెన్ని సార్లే ద్వివా ఏమీఅనని ప్యం అనాడు ఇందిర మీద విరుచుకు పడటం మానేసి ఇందిరికి చాలా బాధ కలిగింది. సామాన్యంగా భర్తల ఎన్నడెప్పుడు చిరాకులు కలుగుతుంటయ్యా తలుపులు తెరిచి ఇందిర గుండెలో ఎదుగు పడ్డట్లయింది.

కోపం వచ్చింది కాని తొక్కిపట్టింది సత్యం ఏమేమోనేపు తిట్టి మట్ల గదిలో వెళ్లి పోయాడు. ఇందిరిలో కోపం తీరక పద్ధతి దొరిక్క అదంతా నీళ్లు పంలా కళ్లనుండి కారటం ప్రారంభించింది.

తలుపులు బద్దలు కొట్టి లోపలి వెళ్లి వాలుగు గులిపేద్దామనుకుంది. అడుగు ముంగురు వేసింది కాని భవిష్యత్తు కొట్టొచ్చినట్లు ఎదురుగా నిలబడ్డది. ఏమాత్రం? సిగరెట్ తాగే కొడుకును తండ్రి, కొడుకు సిగరెట్ తాగుతుండగా పట్టుకొంటే ఏం చేస్తాడు? ఆ సమయానికి గెండు చెబ్బులు తిన్నా మర్నాటినుంచీ తండ్రి ఎదటే సిగరెట్ వెలిగించడూ? కొడుకే తండ్రిని అలా ధిక్కరిస్తుంటే తనెంత? “అడగటానికి నువ్వెవరు?” అంటే?

ఇందిరికి సత్యంమీదవున్న కోపం, క్రమంగా అతన్ని తనవైపు తిప్పుకోవాలి అనే విషయం మీద నిలబడి ఆమెని మంచందగ్గరికి లాక్కెల్లింది. తలుపులన్నీ బిగించింది. సత్యం వచ్చి

ఎంత పిలిచినా సరే తలుపు తియ్యకూడదు అనుకొంది.

కొట్టి నిద్రపుచ్చిన కొడుకువంక జాలిగా చూస్తూ, దగ్గరగా తీసుకొని ఆవలింకలాస్తుంటే పట్టుగా కూర్చోవాలనుకొంది కాని తనకి తెలియకనే ఎప్పుడో గాఢ నిద్రలో మునిగింది.

సగం రాత్రి అయిన తర్వాత కొడుక్కి మొలుకున వచ్చి చుట్టు చూసేసరికి అమ్మ కాగిట్లో వుండటం చూసి రాత్రి కొట్టిన విషయం జ్ఞాపకంవచ్చి విసుగుగా ఇనుకలొచ్చాడు. అంతటిగో కోపం తీరలేదు.

* * *

చదువు పూర్తయేటప్పటికి గాత్రీ పన్నెండు దాటటంవల్ల, వెంకట్రావు రమణా లేచారు.

ఇక్కడ పడుకోరాను!" అన్నాడు సత్యం.

రమణ మాట్లాడేను గాని వెంకట్రావు అన్నాడు నివ్వ—

"నీ మొహంలే! ఆమాట గట్టిగా ఆనకు. నీ పెట్టాం తంసుంది!"

"అచ్చప్పుడో నిద్ర పోయింది!" అన్నాడు సత్యం రమణంక చూస్తూ.

"వెళ్ళా!" అన్న రమణమాపుల్లో అన్నాన్ని గ్రహించి వెంకట్రావు "పద" అన్నాడు.

ముందు వెంకట్రావు వెనక రమణా బయటేరారు.

వెంకట్రావునీ, రమణనీ పొగనంపాక సత్యం కేటు వేసేసి రీడింగు రూమ్ లోకి వెళ్ళి బోతుండగా తన చెడ్డ రూమ్ లోంచి ఏవో మాటల్లో వినపడటంవల్ల ఆశ్చర్యపోయి గోడకి చెవులు రిక్కించాడు. మాటలు వినపడుతున్నయ్. కాని అస్పష్టంగా బాధగావున్నయ్. పైగా ఆ మాటల ఘోషం సత్యం గుండెని ఊపిరి పిల్చుకోసక పోవటంవల్ల సరిగా వినిపించలేదు.

ఇందిర గొంతు గట్టిగానే వినిపిస్తోంది గాని రెండో గొంతు ఎవరిదో సరిగా గుర్తు పట్టలేక పోయాడు సత్యం.

"అ బ్బ! వాగులు!" ఇందిర గొంతు స్పష్టంగా వినిపించింది.

"ఉహూ!" కోపంగా గోరగా వినిపించింది రెండో గొంతు.

"ఎందుకంత కోపం నామీద?" ఇందిర అంటోంది.

దీనికి సమాధాన వేమొస్తుందో అని సత్యం బాగ్రత్తగా వినటానికి ప్రయత్నించాడు గాని అటు సమాధానమే రాలేదు.

"పోయిందా కోపం?" మళ్ళీ ఇందిర అంది: అక్కడ తగ్గిన కోపం ఇక్కడ సత్యం వొంట్లోకి ఎక్కింది.

తలుపులు బద్దలుకొట్టి ఇద్దర్నీ బైటికి గెంటే ద్దామయ్య న్నాడు. కాని ఇంకా ఎంతమాట్లాడుకొంటాలో అన్న ఉత్సాహం అతన్ని ఆపించేయటంమంచి విరమింప చేసింది.

శ్వేతగా గట్టిగా గుద్దు పెట్టుకొన్న చెవులెండి.

"...అబ్బ! వారుకురావే?" ..అది ఇందిర గొంతు...

మళ్ళీ కాసేపటికి ఇందిర గొంతే వినిపించింది— "...ఇలా..." అని.

సత్యానికి ఏం చేయటానికి నోచలేదు. లేక పోనే తలుపులు బద్దలుకొట్టి బోవరికి ప్రవేశించేవాడే!

మూసేయించి కేతువున్న నాడిచూపిరిగా కాసేపటికి వెలిదింపాకి వచ్చి "ఏం చేయకపోతున్నా?" అని ప్రశ్నించుకున్నాడు.

తన తెలివినీ మోటుగా వుపయోగించటం ఇష్టంలేక ఆ రాత్రికి ఓపిగ్గా తన రీడింగ్ రూమ్ లోనే పడుకోటానికి నిశ్చయించుకొన్నాడు.

గదినిండా అప్పటివాకొ, వెంకట్రావు రమణా, తనూ కలిసి తుంపిపోసిన పూల నాసన ఘోషంగా కొడుకుంటే సత్యానికి తొందగ్లోనే గాఢనిద్ర పట్టింది.

శ్వేతవారి శరేటప్పటికి ఆరుకొట్టింది. అప్పటికింకా ఇందిర నిద్ర లేవలేదు. ప్రాక్టికల్ ఎరిమిడింటికే ఆనటంవల్ల "సత్యం" ఇందిర మీద కోపంతోలేచి గబగబా పోటలు పెల్లి మొహం కడుక్కొని కాఫీతాగి అటుంచి అటే పకిళ్ళ వెళ్ళాడు. రాత్రి విన్న మాటలు సత్యం చెవుల్లో గింకుమంటూనే వున్నయ్.

ఇల్లుదాటి ఎంతదూరంగా వెళ్తే అంత దగ్గరగా వినిపిస్తున్నాయో ఆ మాటలు సత్యం చెప్తున్నాయి.

ఇందిర నిద్ర లేచేటప్పటికి ఏడుదాటింది. అప్పటికే నా పనిమనిషి వచ్చి నిద్రలేపటం నెల్ల.

గది చిమ్మటానికి వెళ్లిన పనిమనిషి గదిలో రకరకాల పూలు చేతలు విరిగి నరిగి పడి వుండటం చూసి ఆశ్చర్యపడి ఇందిరలో మనవి చేసుకొంది. ఇందిర గదిలో కొచ్చి చూసింది. నలిగిపోయిన పూల వాసన ఇంకా ఘాటుగా తగ్గుతూనే వుంది. ఆ పూలన్నీ చూడగానే ఇందిర మనసులో రాత్రి అనుభవాన్ని తెలిపే నట్టయింది. ఆ గదిలో ఓవోట జేబు రుమాలు పడేసేవుంది. సత్యంనది కాదని తెలిసిన ఇందిర దాన్ని పరీక్షగా చూడగా దానిమీద 'రమణ' అన్న మాట రంగు అక్షరాల్లో కనిపించింది. పెంటు వాసనతో ఆ జేబురుమాలు ఆ గదిని పవిత్రం చేస్తోంది. సత్యంమీది కనీసంతనీ ఇందిర ఆ జేబు రుమాల్ని కాలితో తొక్కేయటంకో తీర్పుకోశేక పోయింది.

పూలన్నీ చిమ్మించి గదిలో ఓవోట కుప్ప పోయింది ఇందిర. తన కెన్నో శ్రీరంగ నీతులు చెప్పిన సత్యం ఇంత సీచంగా ప్రవర్తిస్తాడని ఇందిర ఎప్పుడూ కలలోకూడా అనుకోలేదు. గదిలో నరిగిన పూలు, రంగు దారాలతో రమణ అని కుట్టుబడిన జేబురుమాలూ, పొద్దున్నే సత్యం తనకంటే ముందే లేచి జాగ్రత్తగా పారిపోవటం ఇంకా ఇటువంటి విషయాలన్నీ సత్యం చెబు ప్రవర్తనని రుజువుచేస్తూ సాక్ష్యం చెప్తున్నట్లు అనిపించింది ఇందిరకి.

సత్యం తన స్నేహితులందరినీ గురించి చాలా నాన్సు చెప్పాడు గాని ఎప్పుడూ రమణ పేరు చెప్పలేదు. రాత్రి ఆడిగినప్పుడు కూడా విసుక్కుని, "మా ప్లాన్ మేట్ లే" అనటం కూడా ఇందిరకి జ్ఞాపకం వచ్చింది. ఇందులో కావలసినంత అర్థం వుందని ఇందిర అప్పుడే పసికట్టింది.

సత్యం రాగానే గూడించాలనుకుంది. ఏ విధంగా మొదలుపెట్టి సత్యంచేత నిజాన్ని బైట పెట్టిద్దామా అని ఆలోచిస్తూ ఇందిర మూడు గంటలూ గడిపింది.

టకటక బూట్సులు చప్పుడు చేసుకొంటూ సత్యం గదిలోకొచ్చాడు. తన కాకని గమనించక పోవటంనెల్ల ఒక పొడిదగ్గు దగ్గి. ఐనా ఇందిర రానందున న్యాయంగానే బూట్లు విప్పకొని 'కాఫీ' అని అరిచాడు.

మానంలో రాత్రి తను విన్న మాటలు ముడిపెట్టి కావలసినదానికంటే ఎంగో ఎక్కువ అర్థాన్ని తయారు చేసుకొన్నాడు సత్యం.

ఇందిర కాఫీ తేవటానికి మంటింట్లోకి వెళ్ళింది. కావాలని చాలా ఆలస్యం చేస్తోంది ఇందిర, భర్త ఏం చేస్తాడో చూడాలని.

తన మొహం చూడలేక పోవటానికి ప్రత్యేక కారణం ఇంకోలేదీ కనిపించలేదు సత్యానికి. దాంతోపాటు తను చెప్పకుండా పొద్దున్నే వెళ్ళిపోవటం నెల్ల 'నాకు తెలిసే వుంటుందని తెలుసుగాని రిజెంట్' మెలోందనుకొన్నాడు సత్యం.

నిదానంగా ఓ పాచగంటకి ఓ అరకప్పు కాఫీ పట్టుకొచ్చి లెల్లమీద పెట్టి వెళ్ళిపోనోంది ఇందిర.

తన కాంతం. సత్యంలో గొప్ప మార్పు తీసుకురాక తప్పుదమ్మం ఇందిర మొట్టాడటం మానేసింది.

కాఫీకప్పు లెల్లమీద పెట్టేటప్పుడు సత్యం కళ్ళల్లోకి ఇందిర తప్పునిరసగా చూడబోయిచ్చింది. సత్యం కళ్లు ఎర్రగా వుండటానికి కారణం ఇందిరకి అర్థమైనట్లు అటుపక్కకి తిరిగి కిందివెడనిని పక్కంనున ఇరికించింది. ఇందిర కళ్లు ఎర్రగా వుండటానికి కారణం కూడా అర్థమైనట్లు సత్యం తల నిలుపుగా అడించాడు.

ఇందిర మంటింట్లోకి వెళ్ళేటప్పటికి గాడుకు పంచదార నీసాలో వెయ్యిపెట్టి గుప్పెడూ ఒక్కసారే తినటానికి ప్రయత్నిస్తుంటే వెనక్కి వెళ్ళి ఇందిర, వాడి పిర్రమీద ఓటి నడ్డించింది. జాలిగా కోపంగా చూశాడు.

జాలేసి చంకలో కెక్కించుకుంది ఇందిర. ఇంతలో హాట్లీ ఏవో మాటలు వినిపించినయ్.

"హలో గమలా! కమాన్. ఎలారాతారు పరీక్ష—? ఏమిటొచ్చింది?..."

టకటక ప్రశ్నల వర్షం కురిపించాడు

సత్యం. ఇందీర తల్లిబోయింది. “ఎవరు రమణ?”
సమీసూట్లో వున్న ఆ సన్నటి పెద్దమనిషి?”

“మల్లెపు వొచ్చిందండి - రాత్రి మనం
చూశాం గా, బాగానే రాశాను. అన్నట్లు రాత్రి
నా జేబు రుమాల్లెనా ఇక్కడ మరిచి
పోయాను?”

ఈ మాటలు పూర్తిగా ఆనకమంజీ ఇందీర
లోపల్లోని నవ్వునుంచి తలుపు సంగులోంచి
జేబు రుమాయి ఇంకల పడేసింది.

ఇందీర చేసిన ఆ పని సత్యానికి వొళ్లు మరి
పించింది. రమణతో మాట్లాడుతున్నాడన్న
మాటేగానీ దృష్టంతా ఇందీరమీదే వుంది.

కోపంగా కొడుకు ఇందీర జాట్లు ఏమ

తుంటే “అబ్బ-వొదులు” అని వొదిలించుకుంది.
ఇందీర వాడితో కష్టమో పోట్లాడి.

“అబ్బ! గిల్లుతావే?”... చెయ్యి వెనక్కి
తీసిపెట్టింది ఇందీర.

కుర్రాడు ఏడవ పోతుంటే—

“జోపమొచ్చిందా?”... అని ఇందీర వాణ్ణి

గట్టిగా ముద్దు పెట్టుకుంది—

“నల్ల..” అని రెండోవైపుకూడా ముద్దు
పెట్టుకున్న తర్వాత “ఈ నారి కొరికా
మంటేనా...” నవ్వుతూ అంది ఇందీర.

సత్యం గుక్క లిప్తుకోలేక పోయాడు.
గబ, గబా పరుగెత్తుకు వెళ్లి మంచున్న ఇందీరను
అమాంతంగా బాగ్గిలోకి తీసుకున్నాడు.

పిల్లలు — పెద్దలు

“రమణ శ్రీ”

నేను పిల్లల్ని పాడువేస్తున్నానని మా శ్రీదేవి
ఒకటే గొడవ పోయింది. ఆడతుమ్మెద లాగ
చెవుల్లో గింగురై వుండేది. నిజంగా వాడే తప్ప
యితే, మా శ్రీదేవి యిచ్చే ప్రేమపూర్వకమైన
సత్యం అప్పుడే, ఆ పూర్వం నాకు లేదేమో
బుజువు చేసుకుంటూ.

* * *

కుర్రాడు గోలగోలించి తప్పించు
కొని ఇంటినుభు పట్టేసరికి చెమటలు పట్టి తల
ప్రాణం లోకకొస్తుంది.

“త్రేయనింగోలో చదివించచ్చిన బాల
బాలికా మనస్తత్వ మంత్రాలు ముమ్మారులా
అమలు జరుపుదామని ఎంత ఏడిస్తే గొర్రెల
మంద ఊరుకుంటేనా! ఒక్కొక్క గొర్రె
కొండను ధీగా కేటంత పనిచేసింది. ఒక్క పెథ
ని కొట్టుకుండా నెట్టుకొద్దామనుకుంటే మన
నెత్తిమీద రాళ్లు విసురుతున్నారు. వృత్తి మేకల
మందంటే నమ్మండి. (అంగుళా కొంచెం
మేకలా అరిచేవాళ్లు కూడా వున్నారు.)

ఇంటికి రాగానే మా శ్రీదేవి ఎంటిమీద

చేయివేసేసరికి, విసురునసుకుపోయేది. అప్పుడప్పుడు
అని కుప్పిమీద కాలు వేయబోయేసరికి, కాల
భటులు ప్రత్యక్షం! ఒకడు జుట్టుపేక, మరొకడు
వాడికి నహాయంగా- మా పూర్వసవాసనా
ఫలితం-ఓ పెద్ద పిడినిలాగ. వీర్విద్వరినీ రక్షించు
కొనేసరికి మా బాపనయ్య- ఆరేళ్లు ఇంకా
గాలేదు లెండి- తొడ సింహాసనం ఎక్కినే
వాడు.

ఆ సింహాసనం మీదనుంచి పడగొడదామని
మా రెండోవాడి ప్రయత్నం ప్రువుడికి మల్లే.
వాడుగూడా సరాసరి ఆ సింహాసనం సురాక్ర
మణ చేసేయాడానికి ఉపక్రమించాడు. మా
రెండోవాడు ప్రువుడికంటే రెండాకు లెక్కనే
చదివాడులెండి!

తప్పుకు న ఉత్తముడిగాంటి మా చిన్న
కొడుకు బాపనయ్య గాణ్ణి లాగిపాకేసి, అవోటు
దురాక్రమణచేశాడు. అబ్బబ్బ! ఎక్కిన పెథవ
లిన్నగావున్నాడా! సిసిందీ పెథవ! తొడమీద
కాళ్ళమీద పెండ్రకల్ని సాగిలాగి, అవి బొడి
పెలు కడుతుంటే “మాణ్ణాన్నా! భలే!

భలే!" అని ఎగతేసాడు. "ఫీ! వెధవా! దిగరా మొద్దూ!" అన్నా పూసుకోడు. వైగా నాకన్న వెక్రిక్లేకేం నాన్నా" అని ఎదురు ప్రశ్న.

మరింతగా ఉత్తేజపాడుడి తొడమీద కూర్చోబోయిన ప్రియతో ఉత్తముడో ఇలా చేశాడో లేదోనని, మానాడు నా పని పట్టి న్నన్నాడు.

ఇంతలో మరుచిలంకి శ్రీదేవి రుగరుగ లాడుతూ, బుగలు పొడుతూ వచ్చి, వాణ్ణి కిందికి దించి, "అరి వెధవ గాడిదకొడకా! తొడమీ వెక్రి, తిండినాలు తొక్కుతున్నా వురా పడిపోయిందాను?"

వెధవ మాయను ని మా బాపనయ్యగాడి దిస్తాడు. "అయ్యో అయ్యో! చిన్నన్నయేం, మకేం, లాగేనేవే! ఆడు కూర్చున్నావే"

ఏడుపు మొగంకో గోరెత్తి పోతోమంటే, ఆ యిల్లాల మాదలేకి ఘోషించింటే మా రెండో వాణ్ణి బాగా తుడ్చి. పాపం తమిండు గాక! ఆనతిలో విసికేసింది.

ఇంతకూ నాకు మనో మనలి లేకపోవటంకో అంతలా జరిగిపోయింది కాని..

నేను మాస్తూ బొమ్మలాగ. కాసుకాసు ఉత్తేజపాడుడి లాగుండిపోయానంటే, నాతప్పు గాదు, మా అవిడ రాణి తనం!

మా యింటికి ప్రక్కన ఒక మంచాయన ఉన్నాడు రెండి. ఆయన్ని గుంచి, మీకే ఘట్టంలో పరిచయం చేస్తాను.

ఆ కోజన విసుగు, చిరాకు, పరాకు కూడ గట్టుకొని ఒక్కసారి నన్ను ముట్టడించాయంటే నమ్మండి.

ఆ వేగ శ్రీదేవిని కూడా చెయ్యి చేసుకో వలసి వచ్చిందని చెప్పడానికి సిగ్గుపడుతున్నా.

మూలం తనిగికి ఇన్స్ పెక్టరు వచ్చాడు. తల నొప్పని ఇంటి వర్గం పడకొన్నా. బంగ్లాగు గాదు వచ్చి కొండేటి చాంతాడక్కడకాదు. హెడ్గావ్తురు ప్రతిమిలాడాట్ట పాపం! నాకు బాలివేరి, గ్రోసిగాజనశక పాతూయ.

రాగాపోగా మా క్లాసుకే వచ్చాడు ఇన్స్ పెక్టరు. నా తర్దివం అయిపోతుందని గజగజ

వనికి పోయాను. క్లాసుకి హాజరు పదిహేను మందే. అసలు ఇరవైయేడు. ఇనప్పెక్టరు ఉరిమి ఉరిమి చూచాడు. "అంతేలేండి!" అన్నాను మనసులో.

బుడ గొట్టాడు అసకారి. కనకం రానే వేవో. నాముఖం చూడగానే వాడికేం కుచ్చు తైన బుద్ధి పుట్టిందో గాని, తగ్గించారు. దీనికి వేరే సో వెనక భాగవతం ఉండిలేండి. అదనం

ం. దీనికో వాడిమీది కోపం, వెధవ పనిమీద కోపం తాపం గాపాడి రాపాడి శ్రీదేవి మీద పడ్డారు.

అప్పుడు మా రెండో వాణ్ణి పదిలో పెట్టి నావగొడుగోండి. ఎదో పాకేలాట్ట. "మీనాన్న చూలాన్నే ఇంత పెద్దావురా. బాగా అబు సిచ్చి వెత్తి క్రిందిమడున్నారా."

నేను పోసింహం బాగారిపడ్డారు. "కుర్రాణ్ణి చావగొడతావా! కూలి ముందా?"

"కూలి ముందా" అన్న పదం యరికోసం ఆ ప్రయత్నం గావచ్చి, నాకొంప ముంచుందంటే నమ్మండి.

త్రాచులాగ కలట్టింది. మట్టుకోవో సే బుడ గొట్టేరి.

"కలట్టింది. తిట్టాడి. మావాట్ట మారు నన్ను కొట్టుకోడానికే యిచ్చారు చచ్చారు. మీచేతి కింది గాన్నే. తన్నండి. కలట్టకేం చేస్తారు. పేరి గాదొరికాం, కూలిముండలం మీ యిష్టం."

మరిలిగా పాడిపాడి మాటలు, తడితడిగా, తడలడుతూ గడగడ తపించ సాగించింది. మా రెండో వెధవ ఆరువ్నొక్క రాగం పైసాయిగా వుంచాడు.

"నీ మూలాన్నే వచ్చిందిరా" అని పెడ పెడబాడేలాను చేతికంమారి తీశడాకా.

ప్రక్రింటాయన వచ్చి ఆపేవరకు నా వెన్ను నాకు తెలిసేలేదు.

"ఏమిటయ్యా! మనిషివా! పశువ్వా! కుర్రాణ్ణి కొడతావా? ఎలా పొగలు గక్కు తున్నాడో చూడు పిచ్చినాయన."

"గా నాయనా! రా కేనెత్తుకుంటా." ఆయనెత్తుకున్నాడు. నాకు మలిపోయింది.

నేను పెట్టిగా నేకవేశాను. “చచ్చు గాడిద కొడకా! దిగు, దిగు. పిల్లివ్యాళ నరికేస్తాను. ఏద్రాసిగాడిదా దిగు- దింపండి.”

ఇంకా కోపం నటిస్తూనేవున్నా. ఆయన నానోరు నొక్కాడు. చచ్చినంత సిగ్గువేసింది. నావైపు తీవ్రంగా చూచి, తీసుకుపోయాడు.

“ఇల్లొగైతే ఎల్లొగరా నాయనా! ఈ సంసారమంతా నీపాలినరకమై పోతోందిరా బాబు” మా అమ్మ గోడల్లా ఒకటే గొడవ.

ఎవరూ ఒక మెతుకన్నా గతకలేను. ఆ గోడ నాకు బతుకే లేదన్నమాట. ఒకరికన్న ఒకరికి బింకం. టంకం వేసుకుపోయి, కదలేను. ప్రక్రింటాయన కుర్రాణ్ణి తీసుకవచ్చి, మా ఆవిణ్ణి నమ్మ బిచార్ని, పోకార్ని, ఒక నీరులోకి తీసుకొచ్చాడు. ఇద్దరం రాజీకి కుదిరేం ఎలాగో.

ప్రక్రింటాయన చేసిన ఉపకారం మరచి రాలి పుట్టం. ఆయనకు కృతజ్ఞతగా నాకు మనోబిడ్డ పుట్టే ఆశవుంటే ఆయన నేను, లింగానగుణంగా మార్చిపెట్టుకో వచ్చునని తాత్కాలికంగా నిశ్చయించుకున్నా.

ఆరోజులా తెల్లవారిపోతే ముఠాబాగున్నది. మన్నాటినుంచి మా గొడవ చూతు తప్పలేను.

మా ప్రక్రింటాయన గోడలా రావటం, కుర్రాళ్ళకు పంచదార బిళ్ళలు, పళ్ళూ, అనీ యిది పెట్టి మర్చిక చేసుకునేవాడు వాళ్ళనో వాళ్ళ భాషలో మాట్లాడి ఆనందించే వాడు. సరిగమనంగా ఆడేవాడట కూడానూ. అదేం సరదావోగాని!

మా శ్రీదేవి దానికి బాగా చెప్పిపాడిచేది.

“ఆయన మాత్రం తెలివితేటలు కూడా బంసున్న మీకు! ఎంత బాగా అడిస్తున్నారో పిల్లల్ని. ఏ ఆడవాడించ గలదండీ? ఎంత గుక్క పట్టి ఏద్యేవాడైనా పిల్లలొస్తాతా దాయన దగ్గర. ఆయన కంత సరదావో!”

నాకు సరదా లేదా? గామా? ఇంతకూ నాకు బాదడం తప్ప ఏంరాదనేది. నేనేం జేయను? నాతప్పా మరి?

ఒకనాడు మా రెండోవాడు పరుగెత్తుకుంటూ నావళ్ళో వచ్చి పడ్డాడు. “ఫీ” అని విదిలించేసా.

మా శ్రీదేవి అందుకుని “అదీ వచ్చింది మరి! వాడెంతో సంతోషంతో ఏదో చెప్పుదామని ఉరికి లేసుకుంటూ వస్తే విసిరి కొట్టుకుంటారేం”

అని పెదవులు బిగించి కోరగా చూచింది. చూవాడు చెప్పుకుపోతున్నాడు.

“నేనూ, మన ప్రక్రింటాయనా గోల్లి కాన్య లాడెం-నాన్నా! చెబ్బొక్కానీ, ఆయనే వోడిపోయేవోడేవ్. పాలలా వొచ్చిందేవ్. అమ్మ సినిమా కల్తావే. అంతమూరంలో ఉండగానే కొట్టేసేవాణ్ణి ఆయన కాయదగ్గరున్నా ఉక్కిరిచేది. ఆయనకొద్దం చేతరాదు నాన్నా. గోడలా ఆడవాం రమ్మంటున్నాడు నాన్నా. తెల్లనే నాకు చాలా చాలా.”

“అవు వెళ్ళవా!” అన్నా గట్టిగా.

“ఎక్కడగా ఆడత?” అంది శ్రీదేవి.

“వాళ్ళ దొడ్లోనే. రెండు కంటాలు తీశా దాయనే. ఎవరన్నా మాస్తే బాగోదన్నాడేవ్.” శ్రీదేవి ముఖం ఒకసారి నవ్వు విరిసింది.

అసీసులో బుట్రోతు ఉవ్వోగానికి దరఖాస్తు పెట్టుకున్న ఒడహారేళ్ళ కుర్రాడిని పరీక్షిస్తున్నాడు మేనేజరు.

“నీ పేరు?” కుర్రాడి సమాధానం: “పోతన్న అంటారండి.”

“ఇంటి పేరు?” వివరంగా అడిగాడు మేనేజరు.

“బమ్మెరవారండి.”

“ఎక్కడో విన్న పేరులాగుండే?”

“ఎవరే ఉంటారండి. నాలుగేళ్ళనుండి నేను యీ వీధిలోనే నాఖరీ చేస్తున్నాను” అన్నాడు కుర్రాడు.

మంచీపిల్ల సంపంగి

(కథానిక)

“ఇంకేం కావాలి?” అడిగాడు కూరల వర్తకుడు.

“నీకే బంగారీ దుంపలు చెయ్యి” అన్నాడు రామదాసు.

“రామదాసు! ఎప్పుడు పెళ్ళి చేసుకుంటావురా, తమ్ముడా! ముప్పై చాటిపోతుంది. నలభయ్యోపదిలో నడ్డి వంగిపోయి నడవలేక పోతున్నప్పుడు చేసుకుంటావా? ఖర్చుకలి, అప్పుడు చేసుకున్నా ఏం అనుభవించగలవు? ఎవరికో ఒకరికి ధారాదత్తం చెయ్యవలసిందే కన్యని!” అన్నాడు నీకే దుంపలూ, రామదాసు సంచిలో పోస్తూ వర్తకుడు.

రామదాసు సిగ్గునవ్వడం చేశాడు.

“ఇంకేం కావాలి?” అడిగాడు మళ్ళీ వర్తకుడు.

“పావునీకే నక్కనోసకాయలు పడేయ్. అయ్యగారికి అవి చాలా యిష్టం” అన్నాడు రామదాసు. “అయ్యగారికిమేలే మహా ప్రేమ.”

“అయ్యగారి ప్రేమ నక్క నోసకాయల మీద, మరి నీప్రేమ ఎవరిమీద రామదాసు! ఎవరినైనా ప్రేమించావా లేదా? ఇంత నీ దీర్ఘజీవితంలో ఒక్కగా నోకలేని ఎవరైనో ప్రేమించ లేక పోయావు. ప్రేమ పుట్టలేదా ఏమిటి? లేక ఉపవాసో నీకు నచ్చిన అమ్మాయి ఎవరీ దొరకలేదా? అయ్యన్నాడు. ఒక్కసారి కన్నుగీటితే, ఎవరో ఒక అనాధురాలు నిన్ను వివాహం చేసుకోదానికి అంగీకరించి వుండదా? అసలు నవ్వు మొద్దువి, సిసలైన పాపదానివి, నీకు ప్రేమే మిటిలే నా మొహం. నీపని ఎల్లప్పుడూ కూరల సంచి చేస్తో పట్టుకుని తిరగడమే! అటుపైని పోక గేహవాస్తవము” అన్నాడు వర్తకుడు.

“మిరపకాయలు పావుకేరు కేకువా?” అడిగాడు వర్తకుడు.

రామదాసు హృదయంలో మిరపకాయ చిదిమినట్లయింది. కూరల వర్తకుడి మాటల్లోని ఎత్తిపాడుపుకారం నసాళానికి అంటుకుంది.

“చాలు. మరేమీ అట్కురా” అంటూ సరుకు మూల్యం అటాపైసలతో సహా చెల్లించి అంగడిలోంచి త్వరత్వరగా నిష్క్రమణం సాగించాడు.

కాలు ముంగురు పడలేదు రామదాసుకి. బలవంతంగా అడుగుతినీ అడుగు వేస్తున్నాడు. కూరలకట్టి అన్న మాటలే చెవుల్లో గుండు మంటున్నాయి.

“ఎంతమాటన్నాడు? నాకు ప్రేమ లేక పోవడమేమిటి? బోలెడంత వుంది నాలో. కనబడ్డ ప్రతి స్త్రీనీ ప్రేమిస్తూనేవున్నాను తంతిమి భవం లేకుండా. నాలో యెంత ప్రేమంటే ఏం బాధ? నా ప్రేమ ఎవరి క్కావాలి? దమ్ములేని నన్ను ఏ స్త్రీ ప్రేమిస్తుంది? వ్యక్తిత్వం, స్వతుం నావ్యక్తిత్వం లేని నన్ను ఎవరై ప్రేమించి, పెళ్ళి చేసుకుంటుంది? చేసుకోను, నావంక లేరిమాడనైనా చూడను. చూస్తుంది. ఎప్పుడు చూస్తుంది, నేను కాయలో పూలేనూ కేబులోని భవం చిత్తుగా ఖర్చు పెడుతూ నీవిగా దర్జాగా బ్రతుకుతున్నప్పుడు.

నా బ్రతుక్కి కాయ, చిత్తుగా భవం ఖర్చుపెట్టడం కూడానా? నా నీవి అంతా వంటిల్లో పొయ్యి ఒగ్గూ, పాత్ర సామగ్రి ముందు, కూరకాయల ముంచూ చూపించాలి. ఇంత నీవీ, దర్జాఅయ్యగారి కాలిబాటుచప్పుడు వివగానే పరిసమాప్తి. మేము పొరబిచ్చినట్టు ఒక్కసారి విడిపోతుం. మళ్ళీ నేను ఎప్పటి దరిగ్గుణ్ణే. పాత వంటమనిషి రామదాసునే చుట్టముక్క కొనుక్కునేందుకు కానీ చేతలేని కబోదినే.

ఇలాంటి నాకు పిలిచి పిల్ల పెంపొందా? ఏం చెయ్యడం? ఏది గత్యంతరం?—

తలనిదాడ ఉష్ణతల ప్రవాహాలు.

రామదాసు! నాకిరీ ఛీ ఆసించింది. “దీని కింక! స్వస్తి చెప్పేస్తాను. ఇంకా ఎదుగు చాడుగూ లేదు నాకు కమ్మగా వెంటెన పూరిత జట్టులో చేరి, కూర్చి నెచ్చుకుంటాను. దినానికి కొంతచూపున, ధనం కూడ బెడతాను. తగినంత ధనం చేత బట్టుకుని అప్పడొక స్త్రీని ప్రేమించి పెళ్ళి చేసుకుంటాను. అప్పటికిగాని నేను చవట వన్ను నిండపోదు. నా ఆభిలాష తీరదు.

ఒక నిశ్చయానికి వచ్చిన వెనుక దించిన తల యెత్తాడు. తనముంగు పోతున్న గుర్రపుబండిలో కూర్చుని భర్తగో కాదాని సంభాషిస్తున్న జవరాలు ఒక మె ఆకస్మికంగా కంటుబడింది.

“ఆ యెవరి ఎంతదం గాఉంది? ఆ మెలాంటి చక్కని మక్కనే వివాహం చేసుకోగలిగితే, ఈ రామదాసు ధన్యుడా? మో ధన్యుడా?” అని ఉవ్విళ్లులిపోతూడు రామదాసు.

“రామదాసు! నీచేటి టీ ఇవాళ అయ్య నోపమానంగా వుంది. ఏంవేసి చేశావా!” అయ్యగారు మిక్కిలి ఆధిసందించారు రామ దాసు టీ మిక్కిలగా నైపుణ్యానికి—

“అబద్ధం అయ్యగారూ! ఈనాటి టీ బాగుం డదు. నేను సరిగ్గా కలిపి యివ్వలేదు. నన్ను ఎగతాళిచేసి ఏడ్పించకండి” రామదాసు విన యంగా బ్రతిమాలుకున్నాడు యజమానిని.

“మనస్ఫూర్తిగా చెయ్యలేయా?” అడిగాడు టీ కప్పు లేబిల్ పై వుండుతూ యజమాని—

“మనస్సు బాగోలేవండి దొరగారూ!” అన్నాడు రామదాసు అతి బాధగా—

“సుస్తీగా వుండేమిటి ఎంట్లో?” అడిగాడు యజమాని.

“లేదండీ. చిరాకుగావుంది, మనసులోనే” బదులు చెప్పాడు పాకకళా వికారడుడు.

“బంధువుల కెవరికైనా అనారోగ్యంగా వున్నట్టు వార్త వచ్చిందా?” అయ్యగారు ప్రశ్నించారు.

“ఈ మనోభృథ అంతా నాకు సంబంధం ఉండే” అన్నాడు రామదాసు.

“ఎందుకు రామదాసు నీకు మనోబాధ?”

“ఇన్నాళ్ళూ ప్రేమతో ఆడరించి, పోషిం

చిన అయ్యగారిని ఎలా విడవడమా? అన్నదే చింత” రామదాసు జవాబు.—

“విడవవలసిన అవసరం ఎందుకొచ్చిందో?”

“అల్మీయం దొరగానూ.” నవ్వగాడు.

“నాతో చెప్పకూడదా రామదాసు! నీకేం శత్రువుని కానే. చెబితే నాచేతనైనంత సహాయం చేస్తాను. చేసి తిరుతా. సిగ్గు, భయమూ, రెండూ విడిచిపెట్టి, నీ మనసులోని ఆభిప్రాయ మేమిటో నాతో నిక్కచ్చిగా చెప్పు” అన్నాడు యజమాని.

రామదాసు చెప్పలేక పోతున్నాడు.

“భయపడక చెప్పు” అని యజమాని ప్రత్యం ఇచ్చాడు.

“మున్నె... పెళ్ళి చేసుకుంటాను బాబు గారూ!” రామదాసు అన్నాడు.

యజమాని పకపక నవ్వుతూ “దానికి నాకిరీ విడిచిపెట్టడం ఎందుకోయో! ఇక్కడ వుండే పెళ్ళి చేసుకుంటే, ఎదు ఆధ్యంతన పెడతాను? చేసుకో, తప్పుక చేసుకో, దజనుమంది భార్యల్ని పెళ్ళి చేసుకో రామదాసు. నా కూడా అవండమే. నీ నిర్ణయ వరతిలో నీకు సాయం ఎవరేనని చింతిస్తున్నావు. నువ్వొక యింటివాడివైతే, నాకూ చక్కటి కాలక్షేపం.

“కూర్చిచేసి ధన మార్జించు కుంటానండీ బాబుగారూ.” మనోగతం ఆఖరికి ఈ మాటల్లో పూర్తిగా నివేదించాడు రామదాసు

“ధనం కావాలా? ముందు సంబంధం కుదుర్చుకో. పెళ్ళి కెంత ఖర్చవుతుందో ఒక్క దినం గడవుండగా చెప్పు. అంతా నీకు నే నిస్తాను. వెళ్లు. కదిలి వెళ్లి సంబంధం కుదు ర్చుకో.” యజమాని ఆత్మభీమానంతో పురి కొలిపాడు.

ఇంతలో రామదాసుకి ఓ సందేహం పొడ మింది. అయ్యగారు ధనసహాయం చేస్తారు. అనుకున్నట్టు అందాలరాణి నే ఉద్వాహం చేసుకుని తీసుకువస్తాడు. కానైతే ఆమె నిల్చు నేందుకు స్థలమెక్కడ? ఇప్పటికేదో అయ్య గారు తనింటోనే వుండమని ధ్వనిస్తున్నారు కాని, ఎన్నాళ్లుండనిస్తారు? ఆ నగరంలో అరంగళం జాగలేదు రామదాసుకి. నాకిరీ చేసుకుంటూ అయ్యగారి భవనంలోనే నివాసం

చేస్తున్నాడు. ఇప్పుడు “అర్థాంగి” అన్నది ఒకరై వస్తే ఎక్కడపెట్టను? అట్లే ఇల్లెక్కడ తీసుకుందామన్నా అందుకు వాడు ధనహీనుడు.

యజమానికి రామదాసు బాధ అర్థమైందేమో, బౌద్ధాభ్యాసంగా—“శాస్త్ర భార్య! గృహమెక్కడని ఆలోచిస్తున్నావా? ఇద్దరూ ఇక్కడే చిరకాలంవుండి. సంసారం వెళ్ళబుచ్చుండి. అదిగో మీరుగారి ఆశ్రమం అంతా యిచ్చేశాను.” అన్నాడు.

రామదాసుకి ఎక్కడగేని ఆనందమూ కలిగింది. అన్నీ సమకూడాయి. ఇక తాను తనకి వచ్చిన పిల్ల! నెడికి పెళ్ళి చేసుకుని వెంట తీసుకురావడమే తరువాయి—

కూరగాయల ఎద్దకుడి దగ్గరికి పరుగునా పోయి పెళ్ళి చేసుకుంటున్నానని చెప్పాడు.

“సుఖభీషణ!” అని ఆశ్చర్యపడించినతె బంగారాడుంపల దగ్గర ఒక అణా పెచ్చు గుంజుకున్నాడు ఎద్దకుడు.

* * *

పెళ్ళి క్లుప్తంగా పీ కాత్రిలోనే జరిగిపోయింది. పెళ్ళికూతుర్ని వెంటదీసుకుని, రామదాసు, తీగూ అగమండా యజమాని గృహం చేరుకున్నాడు.

పిల్ల అందమైన పిల్లే! మల్లెపువ్వులా వుంది. పేదవారి బిడ్డ కావడాన అమె తల్లిదండ్రులు పేదవాడైన రామదాసుకేయిచ్చి పెళ్ళిచేశారు. అదే వాడు కార్తంక దనికుడైవుంటే విధవిక కుటుంబానికి చెందిన వ్యక్తికో జత గూర్చి వుండురు. అంతా ముగ్ధుడి మాట! వివాహానికి అతివే గ్రంథకర్త కావట్టి అతిదెట్లు కూరిస్తే అటు నడవక తప్పును వధువులు.

అమె అందమైన పిల్లే కాకుండా అతి మంఃపిల్ల అని తెలుసుకుని మరీ పెళ్ళి చేసుకున్నాడు రామదాసు. తనకి అక్షరజ్ఞానం లేక పోయినా అమ్మాయి అయిదో క్లాసు నరకు చదువుకుందిట. చక్కటి పాటలు మృదువైన కంఠస్వరంతో పాడుతుందిట అన్నిటికంటే ఆధిపండించవలసిన విషయం... అమె పరాయి పురుషుడెవని కన్నెత్తి చూడనే చూడదట!

రామదాసు కిశోం కావాలి? నలమూమైన భార్య దొరికింది. యజమాని వంటగృహంలో

నండి ఉత్తరశ్రేణికి బసయ్య, “అందులోనే భార్యతోపాటు కాపరం పెట్టాడు.

తొలి మూడు రోజులూ సంపంగిని రామదాసు ఎందుకూ బలవంతం పెట్టలేదు. ఏమంటే ఇద్దరినీ శాస్త్ర పరిచయం. స్వతహాగా అమె విడియపడుతూ వుంటుంది. అతనివద్దకు చేరటంకు లోలోపల జంకుతూ వుంటుంది. అట్టి సమయంలో అమెని రారమ్మని బలవంతం పెడితే, అమె అతనింటే దద్దరిల్లిపోయి, చివరికింకెప్పుడూ కూడా అతన్న సమీపించక పోవచ్చు. అల్లా ఆయితే రసభంగం. తన భావి జీవితానందానికే ఒక అనకట్ట. రామదాసు ఓరిమిగో ఊరుకున్నాడు

అతని పని ఇప్పుడు అతి సుఖపుగావున్నది. రెండు చేతులను మరి రెండు చేతులు తోడు. పంపి ఒక పనిచేస్తే, తానొక పనిచేస్తున్నాడు. మునుపటికంటే త్వరగా నరుగుతున్నానంటు. అతి సక్రమంగా కూడా జరుగుతున్నది. యజమాని భోజనంచేసిన పిమ్మట ఆ రాజ్యానికి వాళ్ళ రాట్నా, గాడ్. వారి చిత్రం వచ్చినట్లు కులాసాగా వ్యవహరిస్తున్నారు. యజమాని భార్యం తామూ అనుభవిస్తున్నారు.

యజమాని ఎన్నడూ “ఇదేమిట!”ని అడగలేదు. బౌద్ధాభ్యాస పురుషుడు. వెనకా ముందూ ఎవరూలేరు. పెద్ద ఆర్థి-అయిన అనుభవించగా ఇంకెందరు రెండు చేతుల్తో అనుభవించినా తరగనది. ఇంతమాత్రాని కందుకు ఆగ్రహిస్తాడు?

భార్యకు చీరలు కొనబోమని రామదాసుని పిల్లి అనవై రూపాను లిచ్చాడు. “గాజుల జత కొనితెచ్చి యిస్తానే రామదాసు!” అని కూడా హానియిచ్చాడ. మంచిరకం చీరలు కొనితెచ్చి రామదాసు, భార్య అలంకరించుకోగా చూసి, తనృయుడైపోయాడు.

వెన్నెల రాత్రి, కిటిలోనుండి చంద్రకిరణాలు గదిలో మంచంపై పడున్న సంపంగి ముఖంపై పడుతున్నాయి. ఆ కాంతి ధావభ్యంలో సాగర చీకట్లా మెరిసిపోతున్నది అమె నీల నిరోజాలు.

మరో రోగంలో పడున్నాడు రామదాసు. నిద్ర పట్టలేదు. సంపంగి తనకి భార్యగా అయిన

చరిత్రని జ్ఞాపకం తెచ్చుకుంటున్నాడు. అనురాగ తరళితమిధితమైంది అతని హృదయం. ఇంతవరకూ అతడమెని స్పృశించలేదు. స్పృశించి, ఆమెని తన బాహుబంధంలో ఇముడ్చుకుని నలిపెయ్యాలని ఆభిలాషపుట్టింది. స్త్రీని అనుభవించడానికిదే ప్రభువు. ఆ వింతేదో! ఇవేకే అనుభవించాలన్న పట్టుదలతో మెలిగా లేచి, సంపంగి నిద్రిస్తూన్న మంచం వద్దకెళ్ళి తట్టితేపాడు.

ఆమెహఠాత్తుగా చక్కుపులు విప్పిచూసింది. భయంతో కాలువా ముసుగులో దూరిపోయింది.

“సంపంగీ!” అని మృగువుగా పిలిచాడు.

“ఉహుహుహుహుహు!” అన్నది చలికి వణికిపోతున్నట్లు నూతన వధువు.

“వెన్నెల మధురంగా ఉంది సంపంగీ! ఈవారకా రీతిక పార్లమెంట్! ఇంత మంచివెన్నెల మర్నీ ఏదాదివరకూ తిరిగిరాను. దీన్ని మనం అనుభవించకుండా వదిలేయకూడదు. థా సంపంగీ! రా! మంచి పిల్లవి కమా!” అని ప్రోత్సహిస్తున్నాడు.

“నేను మంచిపిల్లనే. అల్లరి పిల్లని కాను. నన్ను చెడ్డపిల్లని చేయకండి బాబూ!” అంది సంపంగి విసుక్కు.

రామదాసుకి ఆకస్యంగా కలిగినా, ఆగ్రహం కలగలేదు. ఎందుకంటే ఆమె మంచి పిల్లని ఎవరో చెప్పగా విన్నాడు. మంచిపిల్ల మంచి పూహల్తోనే వుంటుంది. చెడ్డ పోహలు ఆమె మదిలో చొరబడలేరవు. ఆమె అంగీకరించక పోవడం సబబే! చెడ్డ పిల్ల కావడానికి ఇచ్చగించింది కాను. చెడ్డతనం! ఈ చర్య చెడ్డది కామా? ఆమెని చెడు చేష్టలికి ఆహ్వానించడం తనదే తప్పునకున్నాడు.

• • •

“నీ భార్య మంచి పిల్ల. చాలా మంచి పిల్లని పెళ్ళాడేవు రామదాసు. అది నీ అదృష్టం. జాగ్రత్తగా చూసుకో!” అంటూ వుండేవాడు కూరల విత్తకుడు ప్రతి నాయంత్రము రామదాసు తనవద్దకు కూరలకోసం వచ్చి నవ్వుడల్లా.

“అవును భాయీ, సంపంగి మంచి పిల్లే. ఎంత మంచి పిల్లంటే ఆఖరికి పెళ్ళి చేసుకున్నా

నావంకపైతం కన్నెత్తి లేరిమాడనంతటి మంచి పిల్ల. ఆమెకే కావరక సుఖవాంఛ లేనిదేవు. దాని పనేతో దానిది. ఇల్లా, వంట, భోజనం నిద్ర, అలంకరణ-అంటే, ఆమె ఎంతవరకాజ్ఞాభి ఆయినా మంచిపిల్ల అనడానికి నేనెంతో గర్విస్తున్నాను” అనేవాడు ప్రత్యుత్తరంగా రామదాసు.

“ఆడవాళ్ళలో అంతమంచి గుణాలు అవు పించడం అరుదు. నీ భార్య మంచిపిల్ల అడం నవ్వు చేసుకున్న తపస్సే!” కూరల విత్తకుడు మెచ్చుకునే వాడు.

రామదాసు ఆ సాయంత్రం మామూలు కన్నా కొంచెం ముంగుగా వెళ్ళాడు. ముంగుగా వెళ్ళడంలో ప్రత్యేకతవుంది. బజారులోకి కొత్త రకం జలతాకు చీరలు వచ్చాయి. నెలనెలా విగిలిన సామ్యుచేరి మొత్తం ముప్పై రూఫాయలవరకువున్నాయ్. సంపంగికి ఏరకొన్నాడు. తదుపరి కూరగాయల నిమిత్తం వర్తక స్నేహితుడి దుకాణానికి పోయాడు.

కూర్చోమని ఆహ్వానించాడు విత్తకుడు.

“మంచిపిల్ల నీ భార్య బావుందా రామదాసు?” అని నవ్వుతూ రామదాసుని పృచ్చించాడు, ఎప్పటికీ మళ్లే-

కాని ఆ నవ్వు హృదయంలోంచి వచ్చిన సానుభూతి పూర్వకమైన నవ్వులా కనిపించలేదు రామదాసుకి. అందులో ఏదో విషపు వాసనలు వున్నట్లున్నవి. ఎందుకు నవ్వుకున్నాడు? కోసా ఇట్లానే నవ్వుకున్నాడు. ఈ నవ్వులో ఏదో అంతర్గతమైన ప్రమాదం వుండిపోయింది. తనకి కలగబోయే మహాప్రమాదాన్ని నూచించే నవ్వు యిది! కుళ్లు నవ్వు!

ఆ నవ్వు రంగు చూడలేక, ఆ నవ్వు శబ్దం వినలేక పోయాడు. ఇశ్వాక్కు కాలక్షేపం కోసం కొంతసేపక్కడ కూర్చుని తాపిగా ఇంటికి చేరుకునేవాడు. ఈనాడు మాత్రం అలాకాదు. తొరతొరగా కొనసలపిన కూరలేవోకొని, విలువ తెల్లించి వెంటనే గృహాన్యుభుదయ్యాడు.

వెనకనే వినిపిస్తున్నది నవ్వు! వెకిలినవ్వు! విషపు నవ్వు. గుండెలో అంతమమందులేని అనుమానాలు రేపుతున్నవి. ఒళ్లు ఉడికి పోతున్నది.

అప్పటికి కాస్త చీకటి పడింది. ఇంటింటా

దీపాలు వెలిగించారు. యజమాని గృహంలా
కూడా అదిగో! దీపం! ఆయన మూడు రోజు
లుండి అస్వస్థుడై మంచం పట్టివున్నాడు. ఇల్లు
విడిచి ఎక్కడికీ పోలేడు. అతనికి పరిచర్య
చేసేందుకు ఎర్రైనావున్నారో లేదో, కాను బహు
యకీ వచ్చేవాడు. సహాయం దీపమే.

రామదాసుకి ఉదించిత్రేణి దీపం అవుపించ
లేదు “ఇంక ఏకటైనా, సుపంగి దీపం ఎందుకు
వెలిగించలేదో! బహుశా సుధ్యాన్నం నిద్రలో
వుండి వుంటుంది, కాకుంటే ఎక్కడికిపోతుంది?
పారుళ్ళకు వెళ్ళు. ఆరలెన్నడూ నుమ్మం దిగి
ఇవలకి రాదు.”

గృహ బహిష్కారంచాటి ఒక్కడును లోనికి
వేళాడు. కళ్ళు తెరిగి నట్లయింది. శరీరమే పరి
భ్రమిస్తోంది. ఏమిటది?

సుపంగి మంచి పిల్ల. అంత మంచి పిల్ల
యజమాని లోగదిలో నుండి వ్యర్థస్థ శోకాలతో
పమిట సర్దుకుంటూ బయటికి వస్తున్నది.

“ఎందుకక్కడికి పోయావ్?” అని గద్దించి
అడిగాడు సుపంగిని.

“యజమానికి నీరు కొనివసి వస్తే అంగివ్వ
దానికి వెళ్ళాను. వెళ్ళక తప్పింది కాదు!” అన్నది
సుపంగి సమాధానం

దుకొంగవారు నవ్వు బ్రతి ధ్వనించింది మళ్ళీ.
రామదాసు అబద్ధ కథాల్లో.

ఊరేగింపు

యం. సూ-

రామిగాడు సిపాయిల్లోనుండా యింటికి చేరక
మందే వుత్తరం ముక్క ఒకటి చేరింది.
దానిలో “నేను వచ్చేటప్పటికి ప్రక్కవూరి
పల్లెలోని ‘కురిని’ పెండ్లాడేందుకు మంచిచెడ్డ
లన్నీ చూట్లాడండి. వాడుకలో వున్న
పేర్లకు బదులు రామయ్య, ఈరెప్ప అని వివాహ
మహోత్సవ అవ్వకపోత్రాలు అవి వెయ్యి దనుక
అచ్చు వేయించండి. పైసల్లో ఏమాత్రం పిక్క
కుండా పేరుగన్న మేళగాండ్లను చూట్లాడ
టము, పూరేగింపుకు ఒక్క మోటారు ట్యాక్సీ,
పైస పూలపాలిక కుడించాలి. నేను వచ్చే
టప్పుడు బనారసు పట్టణం నంతే బట్టలు ఖరీదు
చేస్తాను. ఆరుమాడైనా, మూడు అరైనా పల్లె
లోనే కాకుండా చాళుగిండ్లల్లో సహితం
కూర్చున కరకర పొద్దు పొడిచిందాక పూరే
గాల్సిందే” అని వుంది. ఇది విశేటప్పటికి తరి
దండ్రుల గుండెలు గుభేలుతున్నాయి. నాడు
కొత్తాడని సంతోషించినా పూళ్ళో పూరేగింపు
అనే వాక్యం వింటుంటే వుల్గ్రి పడి,
వుక్కిరి విక్కిరియ్యారు. అందరి అగ్రహారకు

అహుతి అవుతామేమోనని అంగోళన చెందు
తున్నారు.

రామిగాడి బాబుముక్క పల్లెలోని కుల
పెద్దల చెవుల్లో ఒడింది. తమకేం తెలియ
కుండా నిర్ణయించుకున్నందుకు నిప్పుయ్యారు.
ముందుగా ఏమాటా తమతో చెప్పనందుకు
మండిపోయారు. “సిపాయిల్లోకల్లి కాస్త తెల్ల
పుల్లగా వుంకేమాత్రం పొగడుమోతు తనం
పాగుద్దా? పూర్వకాలం నుండి లేని పెండ్లి
సంబంధాలు పూర్ణో అడగు పెట్టటం ఏటికి ఎదు
రీదటమే అవుతుంది. ఇది విశం తప్పిన మిడిసి
పాటు కాకపోతే మంచికా? పొద్దున లేస్తే
కాపుల కనుకన్నల్లో బ్రతికాల్సివోళ్ళం” అను
కొని రామిగాడి తిండిని పిలిచారు.

“ఏందిరా! నీ కొడుక్కేమైనా మిల్లరీలో
మిగిలినదాంతో ఏమన్నా మంపెక్కిందా ఏం?
తాత తరాలనుండి ఆచారం కొనిదానికి అంత
వేసి అడ్డంగా వదిలిస్తే కాపులకు కోపంరాదా?
కాపుల కోపతాపాలతో పల్లెలో కాలు నిలవ
గలమా? మనకేమైనా పడుగుల పొలాలన్న

వుంటే ఫరవాలేదనుకోవచ్చు. ఇది మీ ఒక్కరికే కాదు, పల్లె ఆసాంతానికే అపవాదుతో పాటు అపద వచ్చుద్ది. వాడొచ్చినాక అందరం చెప్పినామని చెప్పి అదరిపాట్లన్నీ ఆవు చేయించు” అని అజ్ఞాపించారు.

ఇక పల్లెలోని పడుచుకుర్రాళ్ళంతా రామి గాడి జామిని తేజేలు కొడుకున్నారు. అసలు రామి గాడు నస్తున్నాడంటేనే పట్టరాని సంతోషాలతో పొంగిపోతున్నారు. పెండ్లి సంబరాన్ని సాగించేందుకు చావుకై నా పై అంటూ సవాళ్ళు కొడుకున్నారు. ఈ చెబ్బతో ఎదురు వచ్చినవాడినలా తిరగేద్దా మనుకుంటున్నారు. ఈ అదనుతో అంటరానివారని విధించిన బంధువాలన్నీ ఛేదించి మనుకోన్నారు. “అదీకాక కాపులంతా కయ్యానికి కాలు దువ్వుతారంటే అది లేను. కుక్రవారంతా కులాల కట్టుబాట్లన్నీ కొలదన్నతూ కలసే నస్తున్నారాయ్. పొలాల పనుల్లో పల్లెత్తు మాటాడక మాలమాదిగలతో మంచిగావుంటున్నారాయ్. ఒకటి అరతో పొద్దస్తమానం బండచాకిరి చేసి బతుకుతున్న ఒక్క రైతులు బడాయిల. బతుకుకే రారు. మానసానికి మగ్గి మనలో మంచిగుంటానికి గోడమీద పిల్లి వాటంగావుండే నోటికీ చేతికందని చిన్నరైతులు చెంతకే గారు. ఇంక ఆ ఒక్క మాధవయ్య, ఆయనమాటను భుజాన వేసుకొనే ఆ పదిమంది ఎంత ఎదురు కంచెలు వేస్తే మాత్రం చెలగే య్యక చూస్తావుట్రా” అనుకొని రామి గాడి రాకని ఎదురు చూస్తున్నారు.

రామి గాడు కరోజు సిపాయిల్లో చేరాడు గాని ఆరోజుల్లో అప్పుడా వెలిగిన మొన గాడు. పల్లెసంతటిని పల పెద్దల కట్టుబాట్లను రెక్కచేయక ఒక్క తాటిన నడిపిన తెరువ కలవాడు. అసలు రామి గాడి పేరు వింటేనే మోతుబరు అందరికీ ముచ్చమటలు పోసేయి. రానురాను పని పాటలు పల్చబడి మగ్గంమీద పడుగేసేందుకు కూడా పనిలేకుండా పోయింది. మంచిరోజు లాస్తాయని వార్తలు విని ఆశించారు. కాని ఆరోజు కారోజు ఆశలు అరగిపోవటమేగాని పెరిగే పాతకలైనా కనబడలేదు. నూలు ధరలు నిచ్చే

నక్కైతా అందకుండా నిలువునా పెరిగి పోయాయి. వచ్చే అరపెట్టి నూలులో నేడ్దా మంటే నూకలైనా వచ్చేయి కాదు. దొంగ మార్కెటులో చూరి గేసినా మిల్లుబట్టకన్నా అంతులేని ధరపడి అందరికీ అందకుండా అయింది. అంతే అదే స్థితిలోవుంటే, పుటి క్కిన ప్రాణు పోయిందా. పాపం అని విన్నా అనకుండా “జబ్బుతో వీడివీడి వచ్చాడు లే” అంటారు. అందుకని చివకు చేతికందని పన్నె, నోటికందని తిండి అయి పొట్ట మాడ్చుకోలేక మిలిటరీలో చేరాడు. అక్కడకూడా అళ్ళ మాటకూడా ఖాతరు చేసుకుంటేదని ఇన్నాళ్ల పాటు వుంచి ఇంటికీ పొమ్మన్నారు.

రామి గాడు గాసిన పలుకు పల్లెనుండి ఛంగున చించేసి పూగ్లో వూడిపడింది. మూడొందల ఎకరాల మోతుబరి మాధవయ్యకు కూడా తెలిసింది. పల్లె నాంతం వుడికిపోయి నిప్పుతోక్కిన కోలిలా చిందులు తొక్కాడు. రామి గాడి రాకన్నంతనే వల్లంతా జర్రలు పాకినట్లయి జలదరించింది. మిలిటరీలోవుంటే నన్నా ఏ కొరియారంగానికో అంటేవాడి ననుకున్నాడు. ఊరేగింపును పూరికే వదిలై వుప యోగం లేదనుకున్నాడు. “ఈ చెబ్బులో ఒక్క పనికి రెండు ఫలితాలన్నట్లు” పూగ్లో బీదా దొక్కను “పొదిగిన కోడి క్రిందకు పిల్లలగ” చంకక్రిందకు చేర్చుకుందామని, కదిలై కూలి పెంచండని కేకవేసి ముందు నిలబడే మాల మాదిగలను పచ్చాకు పసరు పిండి నట్లు పిందుదామనుకున్నాడు. కాపులందరితో కలిసి మాట్లాడేందుకు రిచ్చబండకొడ సభ జరి పేందుకు కార్యక్రమం నిర్ణయించుకున్నాడు.

మాధవయ్య అంటే సామాన్యకు కాదు, పూగ్లోకి వచ్చిన ఆఫీసర్లందరిని అన్ని హంగా మాలతో ఆహరించి అందినన్ని హోదాలు తగి లించుకున్న పెదకాపు. ప్రాంసరినోట్లను పదింత లయినా పెంచి దీపా లార్చటంలో దిట్టయిన చెయ్యి. అరిచెలిలో స్వర్ణాలుమాపి పొద్దస్తం బండచాకిరి చేయించుకొని పైసల్లో పెనుగు లాడే పిసిగొట్టు. మాట్లాడితే బందిఖానాలో వేయిస్తానని భయపెట్టటంలో బహుమేటి. అందుకే అందరి ఏడరింపులకు గురి అవుతూ

తివరకు పదిమందిని పట్టుక వేల్చాడుకున్నాడు.
 మాధవయ్య చచ్చబండకాడ సభకురమ్మని
 పెండ్లి పిలపులాగా ఇంటింటికి పిలుపు అంది
 చాడు. చీకటిపడటంతోనే పిల్ల బీరుపో
 కుండా పిలచినచోటికి చేరాడు. పెదకాపులైన
 పదిమంది రచ్చబండపై కూర్చుని పిడిమూగడు
 పొరమిట్టల పొగలు గుప్పిస్తున్నారు. అంతలో
 మాధవయ్య ముందు నిలబడి “పల్లెలోని పెండ్లి
 పూలేగింపు పూగ్లో పూలేగుద్దంట, పూటకు
 గంజిలేని గాడిదకొడుకులకు బలికేకోజాలు
 లేకగాని బాగుపడేందుకా? రామిగాడు మిలి
 టరీలో మినుకున్నా ననుకున్నాడేమో!
 పొట్టకులేక పట్టగాల్లో తిరిగి నాలుగుముక్కలు
 నేర్చుకున్నంతమాత్రాన కులాలన్నిటికీ కలగా
 పులగం చేద్దామనుకుంటే ఎట్లా? చిన్న పెద్ద,
 కాపు, కరణం అనకుండా కమ్మమిమ్మ కన
 పడకుండా కవాకు లొక్కటం అనుకున్నా
 డల్లె వుంది. కదిలై పూగ్లో కాలుబెట్టాలి.
 మెదిలై మన పొలాలకు మేకకు రావాలి.
 నూర్చిళ్ళ తిరి పాల కాడనుండి అఖిరికి
 తొలకరింపు తొలివాటవరకు మన మోచేతి
 క్రింది ఏళ్ళుత్రాగి బ్రతకొలిపినవాళ్ళు పూగ్లో
 పూలేగుతామని అంచనాయటం కాపులపై కంక
 ణం తొక మళంకాదు. మనం దీన్ని గాంగడిగ
 విడిచామా వాళ్ళ పెండ్లికి మనం ఇడ్లగుల ఎస్తాలి
 సిందే. మనకు నిజంగా చీము రక్తం వుంటే
 పూలేగింపును అడ్డగించాల్సిందే” అని ఆ మాటా
 ఈ మాటాలో అర్థరాత్రి చేశాడు. చివరకు
 ఒక్క చిక్కు ఎదురైంది. “దీనికి అందరికీ
 సమ్మతమేనా” అంటే చప్పట్టచప్పడి లేకపోలే
 చవుకగా వుంటుందని “నేను చెప్పిన సంగతు
 లన్నీ సమ్మతంకాని వాళ్ళంతా కేకులెత్తండి”
 అని ముగించాడు. మధ్య తరగతి నైతులంతా
 మతాచారాలన్నీ మంటగలిసి, మాలయాదిగల
 మాట చెల్లబడి అవుద్దని చిరచిరలాడి పెదిమలు
 కొరుక్కున్నారు. బెబ్బులాటకు దిగితే వున్న
 సంసారాలన్నా వుండకుండా మొదలే మెకుకు
 లేని మోసం అవుద్దనుకొని “తప్పకుండా అడ్డ
 గించండి” అని మాధవయ్యకు అండగా అరి
 చారు. ఒక్క రైతులు ఏ బరవాసాలు ఇయ్య
 కుండానే ఇంటి మొఖం పట్టారు. ఇదంతా

మోధవయ్య మంత్రం తప్ప మరేం కాదనుకు
 న్నారు. పూలేగింపు ఎచ్చినంతమాత్రాన మన
 మూట ముల్లెలు, పరువు ప్రతిష్ఠలు పొడయ్యేది
 ఏమీ లేదనుకున్నారు. పెండ్లి పేరుకొని మాధ
 వయ్య తన పెత్తనానికి పట్టాలు శీకుండా
 సాగించేందుకే ఈ సభ అంతా అనుకున్నారు.
 పేదాళ్ళలో పేదీలు పెంచి లాభాలు పోగు
 చేసుకునేందుకే ఈ ప్లాను అనుకొని ఇండ్లకు
 చేరారు.

రామిగాడు పక్కనేవున్న రైలుస్టేషనుగా
 దిగి గుర్రపు బండిపై పరుగులమీద పల్లె
 చేరాడు. చేరటంతోనే పల్లెలోని పిల్లా, శిల్లా,
 ముసలా ముతకా అంతా పోయి పలకరించి
 ఎచ్చారు. యువకులంతా పుత్తానాలతో
 వుప్పొంగిపోతున్నారు. తమ జతగాని పెండ్లి
 జంబామృతంగా జనపాలనుకున్నారు. జరిగిన
 సంగతులన్ని సందుపోకుండా రామిగాడి
 చెవుల్లో పోశారు. తలితండ్రులు పూలేగింపు
 సంగతిపై “ఒక రామిగా! చెప్పేదీ? పల్లెలోనే
 నేస్తం పగలూ లేకుండా వుంటాయా? కాని
 దానికి కాలుదువ్వలే కయ్యానికి కాంఠ
 మాతాంరా!” అన్నారు.

ముసలాండ్ల మాట విసంటంతోనే రామి
 గాడు మండిపడ్డాడు. చిళ్ళకు కుల పెద్దలు నూ
 పోసిన సరికి పానకమే ననుకున్నాడు. “పూగ్లో
 పూలేగితే మన మెడలు తీసి మొలకలేస్తారా
 ఏం? మాధవయ్య మాటలకు నోరు మెదపక
 పోలే తప్పకుండా మెడలువిరుస్తాడు. ఏమన్నా
 జరగని, ఈ బెబ్బుతో పెండ్లి పూలేగింపా, లేక
 కాటికి కడలింపా, కానిగ్గాలసిందే” అన్నం
 తనే ముసలాండ్లు మరి మాట్లాడలేకపోయారు.

పెండ్లి ప్రయత్నాలు సరసరసాగుతున్నాయి.
 అప్పు గుడ్డించిన అరవేయి ఆహ్వాన పత్రాలు
 అందరకు అందించాడు. పక్క బస్టీనుండి
 అడ్డకు మంచి మోటారు ట్యాక్సీ, దానిమీద
 తగుకు మెరుపులతో మెరిసే పూసలు పొదిగిన
 పూలిపాలిక, పాలికకు ముందుగా నానాకైన
 పోజాల బొమ్మలతో సహా రెచ్చారు. మేళ
 గాండ్లంతా మారిండ్ల పెండ్లికి రావటానికి
 ముందు జంకీవా పైనల పెచ్చురి చూచి పరు
 (లేరువాయి 7వ పేజీలో చూడుము)

తెలుగు స్వతంత్ర

సాలు చందా	...	...	రూ.	12-0-0
అర్థ సం॥ చందా	...	...	రూ.	6-0-0

విడి ప్రతి నాల్గణాలు

ఆర్థ సంవత్సరముకంటె తక్కువ కాలమునకు చందా అంగీకరింపబడదు.

ప్రకటన రేట్లు

కంట్రాక్టు:

(సాలుకు 24 లేక అంతకు మించినపగ్గాయములు ప్రకటించువానికి

కంట్రాక్టు రేట్లు వర్తిస్తవి)

పూర్తి పేజీ	తడవకు	...	రూ.	80-0-0
అర పేజీ	,,	...	రూ.	45-0-0

క్వాజియల్ ప్రకటనలు :

పూర్తి పేజీ	తడవకు	...	రూ.	90-0-0
అర పేజీ	,,	...	రూ.	50-0-0

కవరు పేజీల రేట్లు ప్రత్యేకము

విగత వివరములకు వ్రాయండి :

తెలుగు స్వతంత్ర

160, థాయ్‌స్ రోడ్డు, రాయపేట మైకాన్-14.

మలేరియా
మూలంగా
నా ప్రాణాలు
ఎగిరిపోతా
మనుకున్నాను

తుదకు
'పాలుడ్రిన్'
నన్ను
రక్షించింది

గతపర్యాయం నేను వ్యవసాయాల నిమిత్తం
జిల్లాలకు వెళ్ళినప్పుడు, అక్కడ మలేరియా
మూలంగా నా పని ఆయిపోవలసిందే!
రోజుల తరబడిని ఒకటే జ్వరం. దుర్బర
మైన బాద! ఇక చిరికి కైటపడుతానన్న
ఆశను వదులుకున్నాను. తుదకు ఒక
మిత్రుని సలహాపై నేనునిత్యం ఒక 'పాలుడ్రిన్'
చిల్లను సేవించడం ప్రారంభించాను. దాదాపు
మూడు రోజులలోనే జ్వరం మాయమైపోయింది.
మళ్ళీ ఇది పునర్జన్మ అనిపించింది. ఆ రోజు
లగాయతు నేను ప్రతి అదీవారం బోజనానంతరం
ఒక 'పాలుడ్రిన్' చిల్లను సేవిస్తున్నాను. ఇప్పుడు
మలేరియా నావైపు చూడడానికే భయపడుతున్నది.

పాలుడ్రిన్
మార్కెట్

మలేరియా నివారణకు దివ్యమధం

• • • • •

ఇంటిరియల్ కెమికల్ ఇండస్ట్రీస్ (ఇండియా) లిమిటెడ్
138 78

భూమి స్వతంత్ర

తెలుగు భూమి స్వతంత్ర
ప్రకటన
సమాచార సేవ
తేది .....

పది సంవత్సరముల తరువాత జీవిత పరిణామం
నిరూపించే “1950-60 నాటకం”
ప్రత్యేక ఆకర్షణతో

Distributors:

CHAMRIA TALKIE DISTRIBUTORS

VIZIAWADA * GUNTAKAL * SECUNDERABAD.

